

TRAKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS SITUACIJOS ANALIZĖ

2025 m.

1. Bendroji informacija

Trakų rajono savivaldybės 2026–2035 m. strateginis plėtros planas (toliau – Strateginis plėtros planas) yra kompleksinis teisinis strateginio planavimo dokumentas, kuriuo nustatoma bendroji savivaldybės plėtros strategija ir priemonės jai įgyvendinti. Strateginis planas nustato plėtros prioritetus, tikslus ir priemones šiai strategijai įgyvendinti bei įgyvendinimo etapus.

Strateginio plėtros plano tikslas – remiantis išskirtais privalumais ir trūkumais nustatyti savivaldybės vaidmenį šalies kontekste bei suformuluoti plėtros perspektyvas siekiant nukreipti viešąsias ir privačias investicijas į didžiausią naudą duodančias priemones savivaldybėje ir už jos ribų.

Strateginis plėtros planas parengtas remiantis Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymu, Strateginio planavimo organizavimo Trakų rajono savivaldybėje tvarkos aprašu, kitais dokumentais bei teisės aktais.

2. Aktualių dokumentų analizė

Tarptautiniai, nacionaliniai ir regiono lygmens teisės aktai formuoja bendrą teisinį kontekstą ir aplinką, kurioje bus įgyvendinamas planas. Tarptautiniai teisės aktai nustato globalias plėtros kryptis, kurios turi įtakos vietos strategijoms. Nacionaliniai ir regiono lygmens teisės aktai reglamentuoja konkrečias Lietuvos bei savivaldybių veiklos sritis ir nustato reikalavimus, kurių laikymasis užtikrina teisinį planavimo dokumento pagrįstumą. Šių teisės aktų analizė padeda užtikrinti, kad savivaldybės strateginis plėtros planas būtų nuoseklus, teisėtas ir suderintas su aukštesnio lygmens plėtros vizijomis ir reikalavimais.

2.1. Tarptautiniai ir nacionaliniai teisės aktai

Projektas „Europa 2030“

Projektas „Europa 2030“¹ yra Svarstymų grupės ataskaita Europos Vadovų Tarybai dėl „ES 2030“ ateities“, kurioje išskirtos šios sritys:

1. Europos ekonominio ir socialinio modelio atnaujinimas
2. Žiniomis grindžiamas augimas: galimybių suteikimas individui
3. Demografijos problema: visuomenės senėjimas, migracija ir integracija

¹ <https://www.consilium.europa.eu/media/30774/qc3210249lrc.pdf>

4. Energetinis saugumas ir klimato kaita: nauja industrinė revoliucija
5. Išorės ir vidaus saugumas: nuolatinis uždavinys
6. Europa pasaulyje: tapti ryžtinga veikėja
7. ES ir jos piliečiai

Vykdamas vietos politiką, svarbu kartu su visa Europa vadovautis bendrai išsikeltais tikslais ir siekti kryptingo jų įgyvendinimo vietos lygmenyje.

Strateginio valdymo įstatymas

Šio įstatymo tikslas – sukurti ir plėtoti į rezultatus orientuotą strateginio valdymo sistemą, integruojant strateginio planavimo, regionų plėtros ir teritorijų planavimo procesus, siekiant užtikrinti ilgalaikę ir darnią valstybės pažangą ir veiksmingą valdžios sektoriaus finansų planavimą ir panaudojimą. Įstatymas numato, kad savivaldybių strateginiai plėtros planai yra vadovaujantis šiuo įstatymu rengiami 4–10 metų trukmės planavimo dokumentai, skirti aplinkos, socialinei ir ekonominei raidai savivaldybės teritorijoje planuoti ir rengiami atsižvelgiant į kitus strateginio ir programavimo lygmens planavimo dokumentus. Šie planai taip pat turi derėti su savivaldybės lygmens teritorijų planavimo dokumentais ir regionų plėtros planais. Įstatymas taip pat apibrėžia, kad savivaldybių strateginius plėtros planus rengia savivaldybių administracijos, tvirtina savivaldybių tarybos, o planų įgyvendinimą, stebėseną, vertinimą ir ataskaitų rengimą organizuoja savivaldybių merai.

Valstybės pažangos strategija „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“

Lietuvos valstybės ateities vizija „Lietuva 2050“ yra vienas svarbiausių valstybės dokumentų. Vizija skirta valstybės raidos kontūrams apmąstyti ir nubrėžti, siekiant parodyti, ko tikimasi iš ateities ir kokią ateitį valstybėje norima kurti. Vizijoje numatytos šios strateginės ambicijos:

1. Piliečių kuriama demokratija: patikima, atvira, telkianti.
2. Ateičiai pasirengęs, atsparus ir laisvas žmogus, gyvenantis bendruomenėje, kuriai rūpi.
3. Lietuvos verslas, mokslas ir menas tvariai kuria aukštą vertę Lietuvai ir pasauliui.
4. Atspari valstybė, konstruktyvi ir įtakinga globalios politikos veikėja.
5. Sujungta šalis, darni ir subalansuota plėtra.

2.2. Regiono, savivaldybės lygmens teisės aktai

2022–2030 m. Vilniaus regiono plėtros planas

Dokumente aprašoma regiono esamos situacijos analizė, nustatomi regiono plėtros tikslai ir uždaviniai, pažangos priemonės. Regiono plėtros planas išskiria šias pagrindines Vilniaus regiono problemas:

1. Nemažėjantys ekonominiai netolygumai;
2. Neužtikrinamos vienodos galimybės įgyti išsilavinimą;
3. Nepakankama socialinė įtrauktis;
4. Nepakankamai tvari gyvenamoji aplinka.

Šių problemų sprendimui iškelti tikslai ir uždaviniai bei parengtas priemonių planas. Regiono mastu keliami tikslai ir uždaviniai svarbūs Trakų rajono savivaldybei, siekiant sistemingai prisidėti prie Vilniaus regiono plėtros. Vilniaus regionui keliami plėtros tikslai ir uždaviniai:

1. Mažinti ekonominius netolygumus

- 1.1. Sudaryti patrauklias sąlygas pritraukti investicijas, vidiniams netolygumams mažinti
- 1.2. Paskatinti tolygią kūrybinės ekonomikos ir turizmo plėtrą

2. Plėtoti kokybiškas ir prieinamas švietimo paslaugas

- 2.1. Padidinti ugdymo prieinamumą
- 2.2. Išplėtoti įvairialypį švietimą

3. Mažinti socialinę atskirtį

- 3.1. Užtikrinti kokybiškas socialines paslaugas
- 3.2. Padidinti socialinio būsto prieinamumą ir sumažinti teritorinius skirtumus
- 3.3. Padidinti gyventojų atsparumą ligoms

4. Švelninti neigiamą poveikį aplinkai

- 4.1. Pagerinti komunalinių paslaugų kokybę ir prieinamumą
- 4.2. Sumažinti aplinkos taršą
- 4.3. Sudaryti palankias sąlygas darniam judumui

2024–2029 m. Vilniaus regiono funkcinės zonos strategija

Dokumente aprašoma funkcinės zonos analizė, nustatomi tikslai ir uždaviniai, pateikiamas integruoto požiūrio aprašymas. Strategijoje įvardinta, kad bendrai spręstina funkcinės

zonos² problema – ekonominiai netolygumai tarp regiono centro ir funkcinės zonos savivaldybių ir neigiamas poveikis aplinkai. Strategijoje nustatyti šie bendri funkcinės zonos savivaldybių poreikiai:

- pritaikyti gamtos ir kultūros objektus lankyti (poreikis būdingas visoms funkcinės zonos savivaldybėms): sukurti ir modernizuoti viešąją turizmo infrastruktūrą bei vystyti bendrus turizmo maršrutus;
- ugdyti kompetencijas, reikalingas ateities ekonomikai (poreikis būdingas visoms funkcinės zonos savivaldybėms): padidinti viešųjų paslaugų smulkiąjam ir vidutiniam verslui pasiūlą ir gerinti švietimo paslaugas, siekiant užtikrinti galimybę nuolat mokytis ir kurti vertę įvairiais amžiaus tarpsniais;
- skatinti pakartotinį atliekų naudojimą ir perdirbimą (poreikis būdingas visoms funkcinės zonos savivaldybėms).

Trakų rajono 2016–2025 m. strateginis plėtros planas

Strateginiame plėtros plane apibrėžta Trakų rajono savivaldybės vizija – Trakų kraštas, kuriame gera gyventi, verta apsilankyti ir pailsėti. Vizijos siekimui išskirtos prioritėtinės sritys, tikslai, uždaviniai ir priemonės. Trakų rajono savivaldybės plėtros prioritėtinės sritys ir tikslai 2016–2025 m. laikotarpiui numatyti šie:

1. Turistinio potencialo didinimas ir ekonominės plėtros skatinimas:

- 1.1. Kurti aplinką, palankią verslo plėtrai ir investicijų pritraukimui;
- 1.2. Kurti patrauklią kaimo ir mažesnių miestų gyvenamąją aplinką.

2. Sumanios ir socialiai aprūpintos visuomenės kūrimas:

- 2.1. Teikti kokybiškas ir prieinamas švietimo ir jaunimo užimtumo paslaugas;
- 2.2. Siekti gyventojų sveikatingumo ir socialinės integracijos;
- 2.3. Didinti gyventojų kultūrinį ir sportinį aktyvumą;
- 2.4. Kurti saugią ir efektyviai valdomą rajono aplinką.

3. Darnus teritorijų ir infrastruktūros vystymas:

- 3.1. Didinti inžinerinio aprūpinimo infrastruktūros efektyvumą;
- 3.2. Gerinti susisiekimo sąlygas rajone didinant saugumą ir efektyvumą;
- 3.3. Išsaugoti ir gerinti aplinkos kokybę;
- 3.4. Užtikrinti darnią teritorinę plėtrą ir kokybišką gyvenamąją aplinką.

² Elektrėnų, Šalčininkų r., Širvintų r., Švenčionių r., Trakų r., Ukmergės r. ir Vilniaus r. savivaldybės.

Trakų rajono savivaldybės 2016-2025 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimo progreso tarpinė ataskaita (2016-2022 m. laikotarpiui)

Ataskaita siekiama įvertinti, kaip veiksmingai yra įgyvendinamas strateginis plėtros planas, identifikuoti sėkmingas ir problemines veiklos sritis, nustatyti galimas kliūtis bei problemas. Progreso stebėseną leidžia įvertinti, kaip efektyviai buvo naudojami viešieji ištekliai, padeda nustatyti, ar ir kaip reikėtų keisti strategijos kryptis ar prioritetus. Progreso ataskaita taip pat padeda užtikrinti skaidrumą ir atskaitomybę prieš visuomenę, skatina dialogą tarp skirtingų suinteresuotųjų šalių ir padeda formuoti pagrįstus sprendimus ateities planavimui.

Didžioji dalis (72,1 %) plano priemonių analizuojamu 2016-2023 m. laikotarpiu buvo vykdyta arba įvykdyta. Tai bendrai vertinamas kaip geras rezultatas, kadangi atlikta tik tarpinė plano įgyvendinimo stebėseną, surinkta informacija apie bendrą tikslų pasiekimą vertinamu laikotarpiu, kas parodė ir TRS veiklos prioritetus švietimui, sveikatai ir socialinei sričiai, infrastruktūros vystymui, palankios verslo aplinkos kūrimui, turizmui. Neįvykdyta – 21,1 % priemonių. Priežastys įvairios: pasikeitę prioritetai, netinkamai (t. y. tinkamai neįvertinus poreikio, išteklių) suplanuotos veiklos, pradėtos, bet neįgyvendintos iniciatyvos (pavyzdžiui, pasikeitus aplinkybėms, paaiškėjus, kad veiklą vykdyti savivaldybės ištekliais nėra racionalu ir kt.), įgyvendintos kitos alternatyvos, finansavimo trūkumas.

Trakų rajono savivaldybės 2024-2026 metų strateginis veiklos planas³

Trakų rajono savivaldybės 2024-2026 metų strateginis veiklos plane numatytos šios programos:

1. Savivaldybės valdymo programa;
2. Socialinės paramos ir sveikatos apsaugos paslaugų kokybės gerinimo programa;
3. Aplinkos apsaugos ir kaimo plėtros programa;
4. Aplinkos apsaugos ir kaimo plėtros programa;
5. Investicijų programa;
6. Kultūros ir turizmo, jaunimo ir bendruomenių veiklos aktyvinimo programa;
7. Ugdymo kokybės, mokymosi aplinkos užtikrinimo ir sporto programa.

Šios programos – tai svarbios savivaldybės kryptys, kurias svarbu ir toliau sistemingai įgyvendinti, siekiant nuoseklios savivaldybės plėtros.

³ <https://www.trakai.lt/data/public/uploads/2024/10/2024-10-24-sprendimo-nr.-s1e-196-priedas.pdf>

Trakų rajono savivaldybės Žaliojo kurso strategija iki 2035 m.

Trakų rajono žaliojo kurso strategijos pagrindinis tikslas – užtikrinti efektyvų ir savalaikį Trakų rajono savivaldybės aplinkos apsaugos ir aplinkos būklės gerinimo veiklų įgyvendinimą ir taip prisidėti prie savivaldybės gyventojų gyvenimo kokybės gerinimo.

Strategijoje suformuota vizija „(EKO)Trakai: ekologijos kultūra organiškai“ bei numatyta, kad įgyvendinant Trakų rajono savivaldybės žaliojo kurso strategiją bus siekiama:

- stipriai pagerinti savivaldybės aplinkos būklę, dalį tankiausiai apgyvendintų teritorijų paversti vizualiai atpažįstamomis žaliosiomis erdvėmis, orientuotomis į lėtojo poilsio paslaugas;
- įgyvendinti tvarumo skatinimo priemonės, skatinant naudotis mažiau taršiomis transporto priemonėmis ir (arba) viešuoju transportu;
- sumažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro naudojimo pastatams šildyti, siekiant mažesnės taršos, geresnės oro kokybės;
- atsakingai naudoti turimus gamtos išteklius: saulės energiją, orą, vandenį, dirvožemį, miškus, naudingąsias iškasenas, kraštovaizdį ir kt.;
- optimizuoti atliekų ir nuotekų surinkimo bei valymo procesus;
- užtikrinti biologinės įvairovės išsaugojimą;
- stiprinti visuomenės, ypač vaikų ir jaunimo, supratimą apie tvarumo ir tausaus išteklių naudojimo svarbą.

Trakų rajono savivaldybės turizmo rinkodaros 2022–2026 m. strategija

Trakų rajono savivaldybės turizmo rinkodaros strategija siekiama nustatyti turizmo rinkodaros tikslus ir uždavinius, kurie apimtų konkurencingų turizmo produktų vystymą, efektyvių rinkodaros ir komunikacijos priemonių įgyvendinimą, stiprinant Trakų rajono savivaldybės turizmo įvaizdį bei didinant žinomumą vidaus ir tarptautinėse rinkose.

Strategijos tikslas – stiprinti Trakų rajono savivaldybės, kaip patrauklios turistinės vietovės, įvaizdį ir didinti žinomumą Lietuvoje bei prioritetinėse tarptautinėse užsienio rinkose, siekiant padidinti turistų srautus.

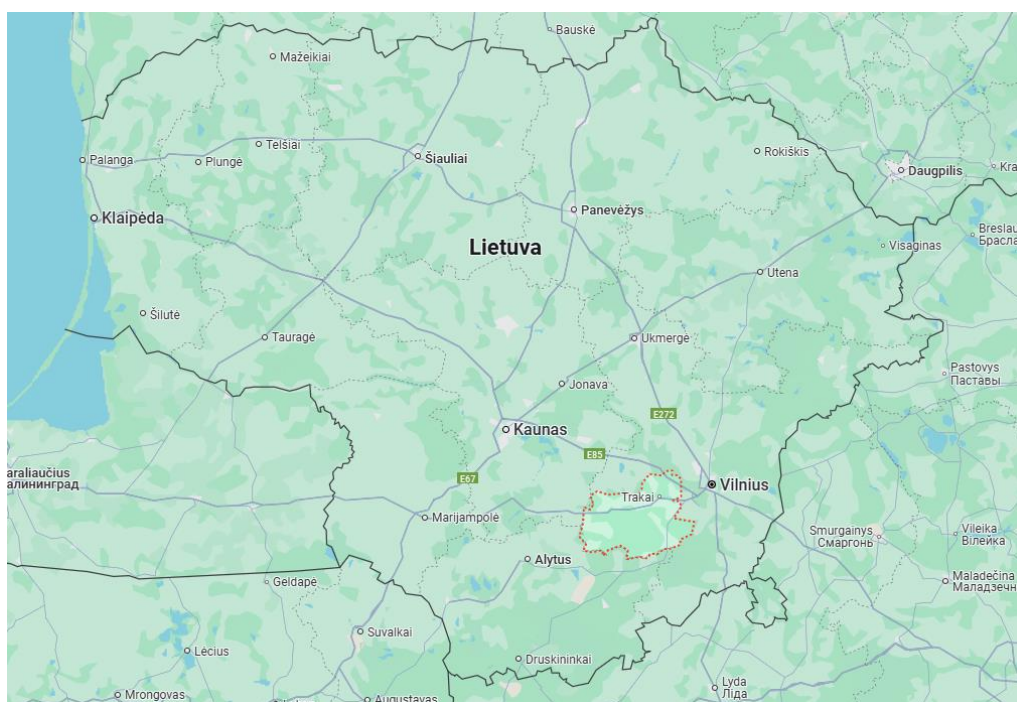
Strategijoje numatyti uždaviniai:

1. Konkurencingų turizmo produktų vystymas, atsižvelgiant į prioritetinių rinkų ir vartotojų poreikius;
2. Turizmą skatinančios integruotos rinkodaros komunikacijos įgyvendinimas;

3. Trakų TIC, kaip turistinės vietovės valdymo organizacijos (angl. *DMO*), funkcijų stiprinimas ir turizmo sektoriaus dalyvių bendradarbiavimo skatinimas.

5. Esamos situacijos analizė

Trakų rajono savivaldybė yra pietrytinėje Lietuvos dalyje. Trakų miestas, administracinis savivaldybės centras, nuo šalies sostinės Vilniaus yra nutolęs mažiau nei 30 km, o nuo Kauno – kiek daugiau nei 80 km. Savivaldybė yra viena iš aštuonių, sudarančių Vilniaus apskritį. Trakų rajono savivaldybės teritorija ribojasi su Vilniaus apskrities Elektrėnų, Vilniaus rajono, Vilniaus miesto ir Šalčininkų rajono savivaldybėmis, Alytaus apskrities Varėnos rajono ir Alytaus rajono savivaldybėmis bei Kauno apskrities Prienų rajono savivaldybe. Visa tai lemia strategiškai patogią Trakų rajono savivaldybės geografinę padėtį (žr. 1 pav.)

1 pav. Trakų rajono savivaldybės geografinė padėtis. Šaltinis: Google Maps

Trakų rajono savivaldybę sudaro 8 seniūnijos: Aukštadvario, Grendavės, Lentvario, Onušio, Paluknio, Rūdiškių, Senųjų Trakų ir Trakų (žr. 2 pav.). Savivaldybėje yra 3 miestai – Lentvaris, Rūdiškės ir Trakai, 2 miesteliai – Aukštadvaris ir Onuškis.

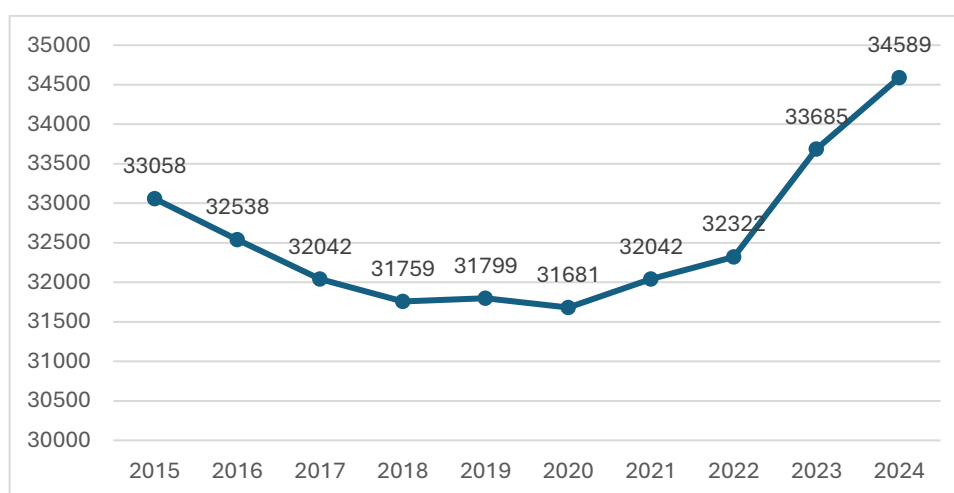

2 pav. Trakų rajono savivaldybės seniūnijos. Šaltinis: Trakų rajono savivaldybės administracija

5.1. Demografija

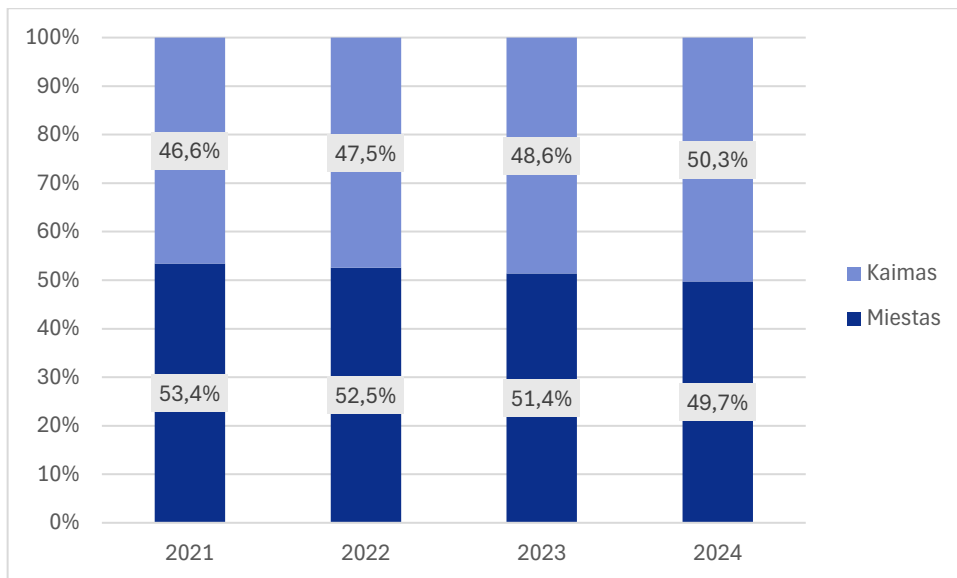
Gyventojų skaičiaus pokytis

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2024 m. pradžioje Trakų rajono savivaldybėje gyveno 34 589 gyventojai. Nuo 2015 metų savivaldybėje gyventojų skaičius buvo nuolatos mažėjantis iki pat 2020 m. (išskyrus 2019 m., kai buvo neženkliai padidėjęs nuo 31 759 gyventojų 2018 m. iki 31 799 gyventojų 2019 m.), tačiau nuo 2021 m. kasmet stebimas savivaldybės gyventojų skaičiaus didėjimas – lyginant 2023 ir 2021 m., gyventojų skaičius padidėjo 7,0 proc. (žr. 3 pav.)

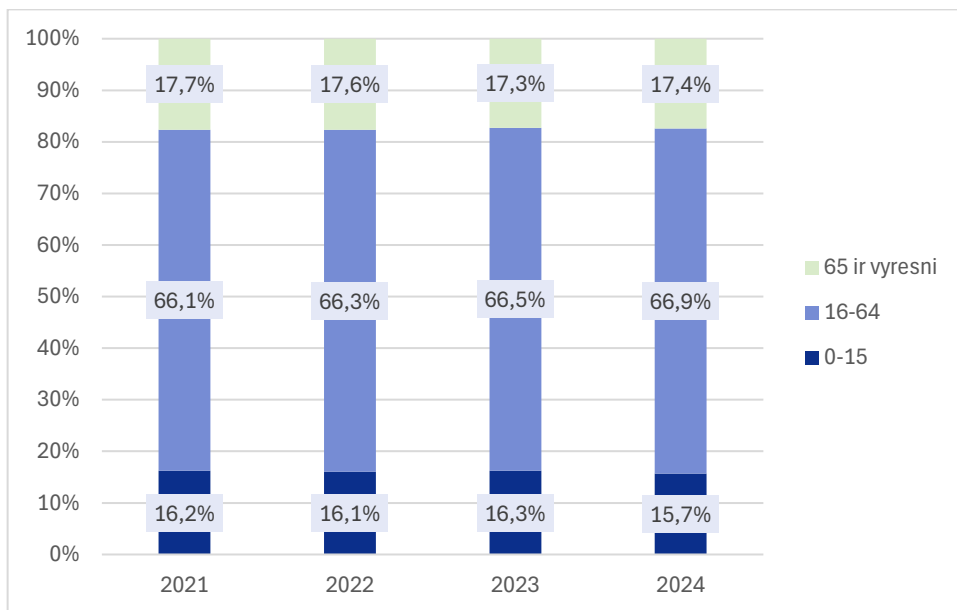
3 pav. Gyventojų skaičius Trakų rajono savivaldybėje. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Mieste ir kaime gyvenančių gyventojų dalis Trakų rajono savivaldybėje yra panaši. 2024 m. pradžioje mieste ir kaime gyveno atitinkamai 49,7 proc. ir 50,3 proc., 2023 m. – 51,4 proc. ir 48,6 proc., 2022 m. – 52,5 proc. ir 47,5 proc., 2021 m. – 53,4 proc. ir 46,6 proc. (žr. 4 pav.)

4 pav. Gyventojų dalis mieste ir kaime metų pradžioje Trakų rajono savivaldybėje. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Didžiausią dalį Trakų rajone sudaro darbingo 16-64 m. amžiaus gyventojai (žr. 5 pav.) Kasmet stebimas šios amžiaus grupės dalies savivaldybėje didėjimas – 2024 m. pradžioje ji sudarė 66,9 proc. gyventojų, o 2021 m. – 66,1 proc.

5 pav. Gyventojų dalis pagal amžiaus grupes metų pradžioje Trakų rajono savivaldybėje. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

2023 m. Trakų rajono savivaldybėje gimė 285 naujagimis, 2022 m. – 311, o 2021 m. – 265. Natūrali gyventojų kaita savivaldybėje mažėja: 2021 m. ji buvo -267, 2022 m. -224, o 2023 m. -128.

Svarbus savivaldybę apibūdinantis rodiklis yra neto migracija – tai imigrantų ir emigrantų skaičiaus skirtumas. Trakų rajone neto migracija 2021-2023 m. laikotarpiu kasmet buvo

teigiama, taigi į savivaldybę kasmet imigruoja daugiau gyventojų nei iš jos emigruoja. Tokia tendencija pastebima ir visoje Vilniaus apskrityje. (žr. 1 lentelė).

1 lentelė. Neto migracija Trakų rajone. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis 2021-2023 m.
Vilniaus apskritis	11 092	34 102	21 515	+94,0%
Elektrėnų sav.	371	890	712	+91,9%
Šalčininkų r. sav.	70	224	282	+302,9%
Širvintų r. sav.	86	166	-23	-126,7%
Švenčionių r. sav.	-58	110	-105	+81,0%
Trakų r. sav.	547	1634	1034	+89,0%
Ukmergės r. sav.	25	355	338	+1252,0%
Vilniaus m. sav.	7 816	25 636	15 993	+104,6%
Vilniaus r. sav.	2 235	5 087	3 284	+46,9%

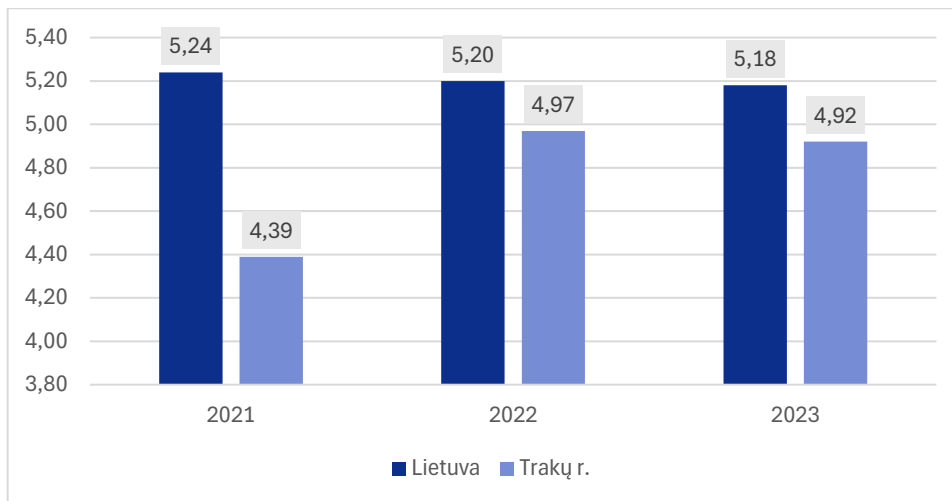
5.2. Socialinė aplinka

Socialinės paramos veiksmingumo indeksas

Socialinės paramos veiksmingumo stebėseną yra vykdoma atrinkus pagrindinius socialinės paramos sistemos rodiklius skurdo mažinimo, pagalbos ir prevencijos srityse ir juos apjungus į bendrą indeksą⁴. Indeksą sudarantys rodikliai yra paverčiami į rangus 10 balų skalėje, kur 1 reiškia blogiausią rezultatą, o 10 – geriausią. Rangai parodo savivaldybės tų metų situaciją lyginant su kitomis savivaldybėmis – 5 balų rangas rodo, kad savivaldybei sekasi vidutiniškai, didesnis rangas – sekasi geriau nei vidutiniškai, mažesnis – prasčiau nei vidutiniškai.

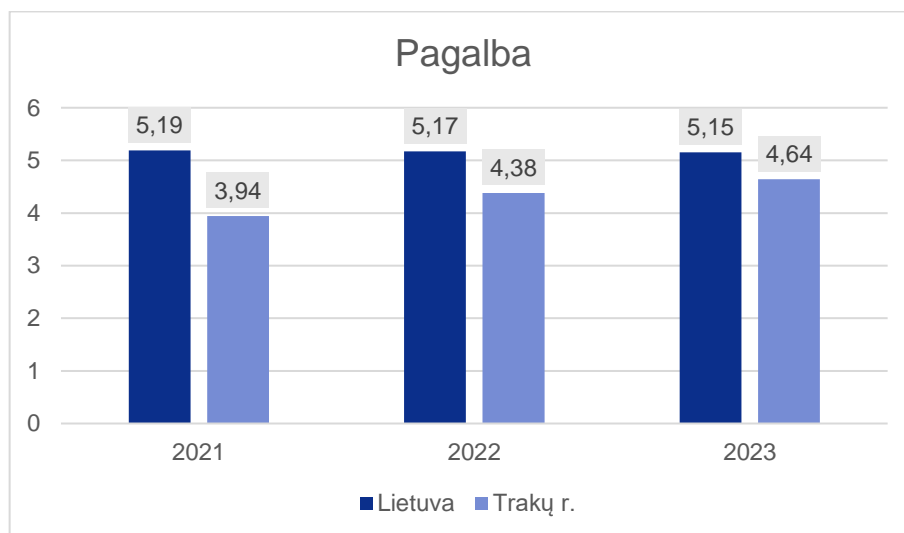
Bendro indekso rangas Trakų rajono savivaldybėje 2021-2023 m. laikotarpiu yra mažesnis nei Lietuvos vidurkis: 2021 m. Lietuvos vidurkis siekė 5,24, o Trakų rajono – 4,39, tuo tarpu 2023 m. Lietuvos vidurkis siekė 5,18, o Trakų rajono – 4,92 (žr. 6 pav.).

⁴ <https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/socialine-statistika/socialines-paramos-veiksmingumo-stebesena-lietuvos-savivaldybese/>

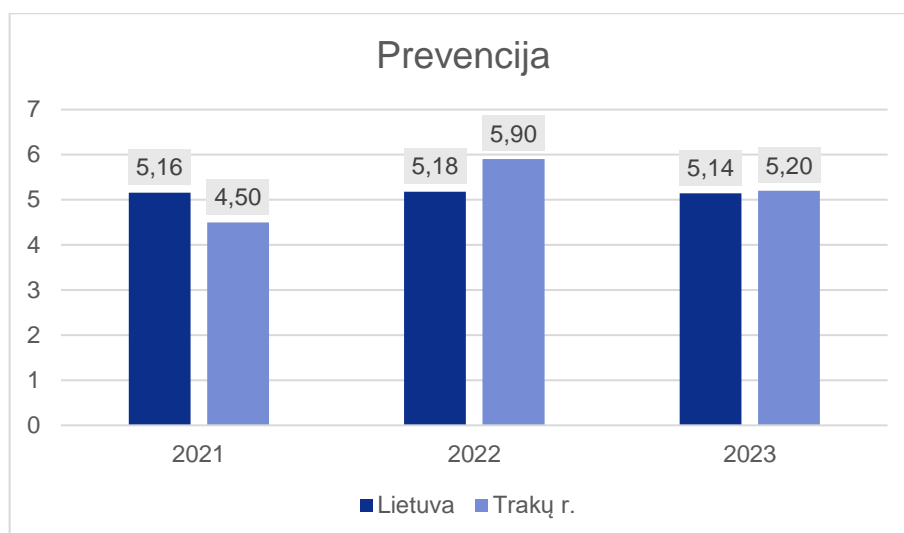

6 pav. Socialinės paramos veiksmingumo indeksas Lietuvoje ir Trakų rajone. Šaltinis: Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija

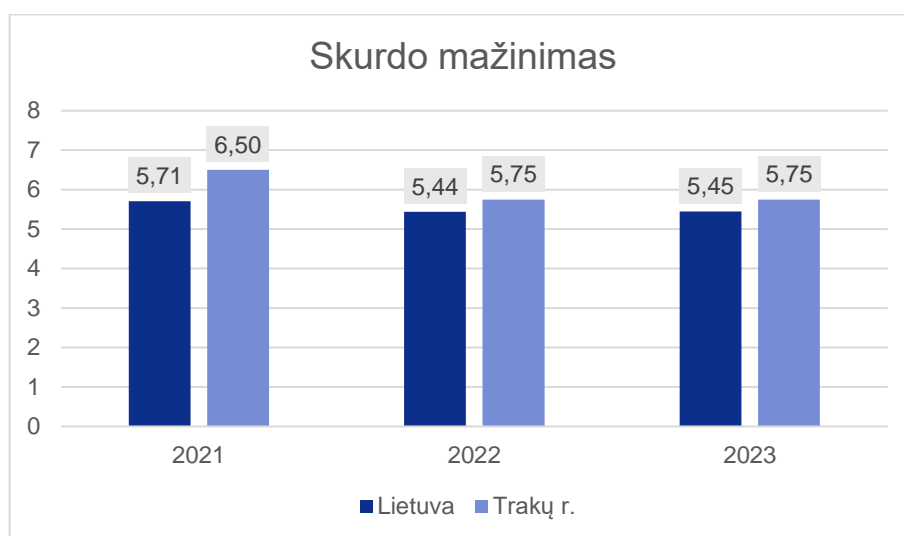
Analizuojant Trakų rajono savivaldybės situaciją atskirai skurdo mažinimo, pagalbos ir prevencijos srityse, tendencijos nėra vienodos. Pagalbos srityje visu analizuojamu 2021-2023 m. laikotarpiu Trakų rajono savivaldybės rangas nesiekė Lietuvos vidurkio ir buvo mažesnis nei 5, taigi šioje srityje savivaldybei sekasi prasčiau nei vidutiniškai (žr. 7 pav.). Prevencijos srityje 2021 m. Trakų rajono rangas nesiekė Lietuvos vidurkio ir buvo mažesnis nei 5, tačiau nuo 2022 m. pradėjo didėti ir pastaruosius metus lenkia Lietuvos vidurkį (žr. 8 pav.). Skurdo mažinimo srityje Trakų rajone didžiausias rangas buvo 2021 m., tačiau 2022 m. sumažėjo ir 2023 m. išliko toks pat, tačiau vis dar lenkiantis Lietuvos vidurkį (žr. 9 pav.).

7 pav. Pagalbos srities indeksas Lietuvoje ir Trakų rajone. Šaltinis: Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija

8 pav. Prevencijos srities indeksas Lietuvoje ir Trakų rajone. Šaltinis: Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija

9 pav. Skurdo mažinimo srities indeksas Lietuvoje ir Trakų rajone. Šaltinis: Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija

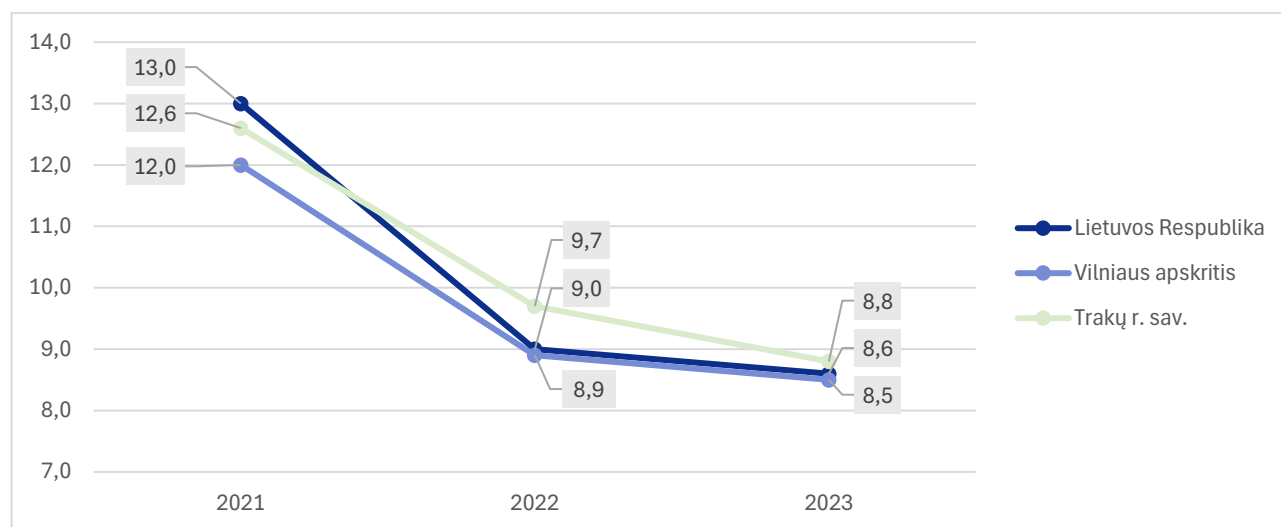
Užimtumas ir nedarbas

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2021-2023 m. laikotarpiu užimtų gyventojų skaičius Trakų rajono savivaldybėje kasmet didėja: 2021 m. užimtų gyventojų buvo 15,8 tūkst., o 2023 m. – 17,5 tūkst. (žr. 2 lentelė).

2 lentelė. Užimtų gyventojų skaičius, tūkst. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Vilniaus apskritis	453,4	461,7	472,3
Elektrėnų sav.	13,6	12,7	13,5
Šalčininkų r. sav.	13,4	14,2	13,9
Širvintų r. sav.	7,5	8,3	6,3
Švenčionių r. sav.	8,6	9	9,3
Trakų r. sav.	15,8	16,6	17,5
Ukmergės r. sav.	12,3	13,9	16
Vilniaus m. sav.	326,8	331,2	343
Vilniaus r. sav.	55,4	55,7	52,8

Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis Trakų rajono savivaldybėje pastaruoju metu mažėja – 2021 m. šis santykis siekė 12,0 proc., o 2023 m. – 8,5 proc. Rodiklis yra mažesnis ir už Lietuvos bei Vilniaus apskrities vidurkį, kuris 2021 m. atitinkamai siekė 13,0 proc. ir 12,6 proc., o 2023 m. – 8,8 proc. ir 8,6 proc. (žr. 10 pav.)

10 pav. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, proc. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis

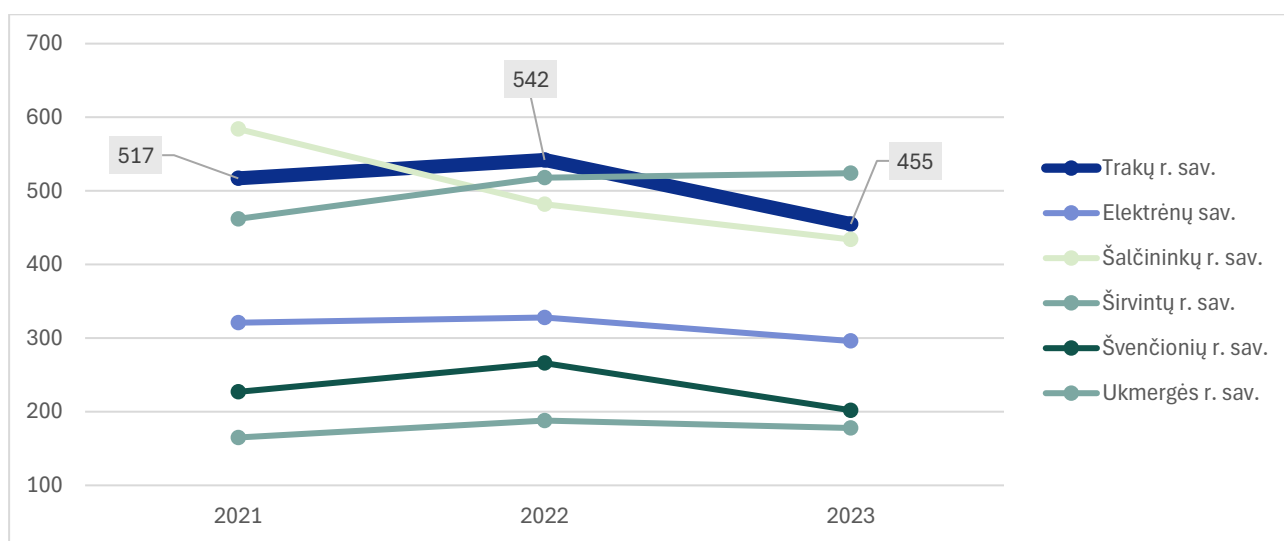
Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis Trakų rajone yra nuolatos augantis – 2021 m. jis siekė 1521,5 Eur (bruto), o 2023 m. – 1891,2 Eur (bruto) (+24,3 proc.). Nors augimas analizuojamu laikotarpiu nėra toks spartus kaip šalyje (+27,5 proc.) ar Vilniaus apskrityje (+27,1 proc.), svarbu atkreipti dėmesį, kad, atmetus Vilniaus miestą, Trakų rajono vidutinis mėnesinis darbo užmokestis 2023 m. buvo didžiausias visoje Vilniaus apskrityje (žr. 3 lentelė).

3 lentelė. Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (bruto) Eur. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

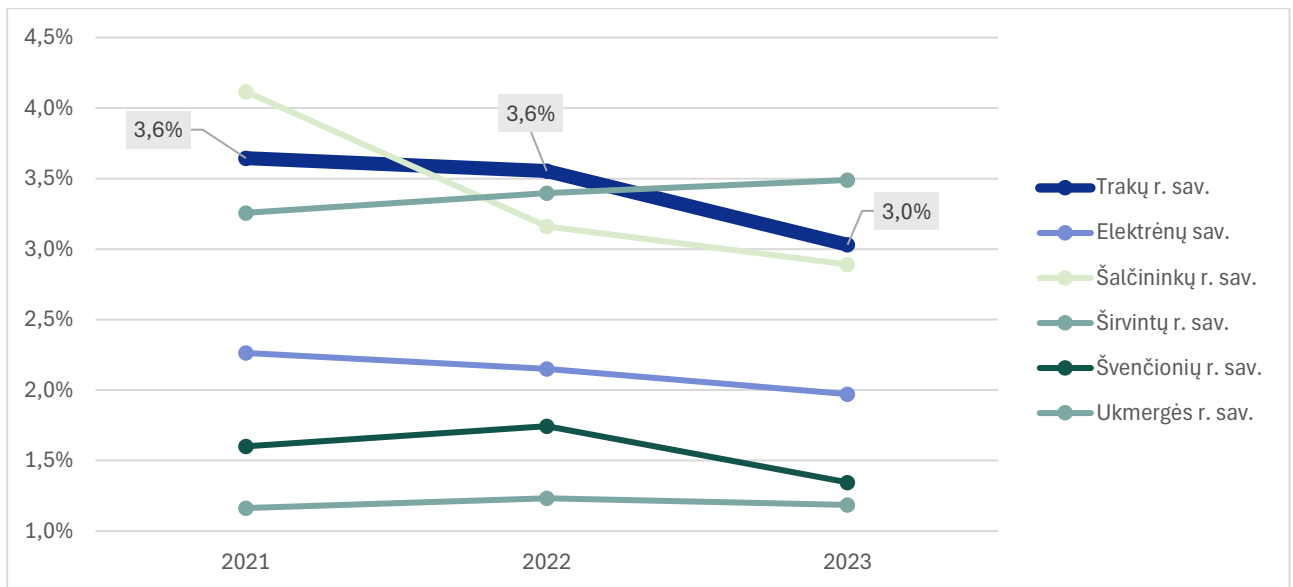
	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis 2021-2023 m.
Lietuvos Respublika	1579,4	1789,0	2013,8	+27,5%
Vilniaus apskritis	1762,8	2002,0	2241,0	+27,1%
Elektrėnų sav.	1435,5	1627,9	1772,8	+23,5%
Šalčininkų r. sav.	1188,8	1319,3	1483,1	+24,8%
Širvintų r. sav.	1354,7	1492,6	1685,0	+24,4%
Švenčionių r. sav.	1212,0	1366,9	1506,2	24,3%
Trakų r. sav.	1521,5	1617,5	1891,2	+24,3%
Ukmergės r. sav.	1324,3	1455,1	1611,9	+21,7%
Vilniaus m. sav.	1819,9	2068,6	2317,2	+27,3%
Vilniaus r. sav.	1456,2	1673,3	1832,9	+25,9%

Nusikalstamumas

Nusikalstamumas Trakų rajone pastaruoju metu mažėja. 2021 m. nusikalstamų veikų (nusikaltimų, baudžiamųjų nusižengimų) skaičius Trakų rajone siekė 517, 2022 m. – 542, o 2023 m. – 455 (žr. 11 pav.). Visgi, lyginant nusikalstamumo situaciją visoje Vilniaus apskrityje, svarbu atkreipti dėmesį, kad Trakų rajone atliekamos nusikalstamos veikos, neskaičiuojant Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono nusikalstamų veikų, sudaro bene didžiausią nusikalstamų veikų Vilniaus apskrityje. 2021 ir 2022 m. Trakų rajono nusikalstamos veikos sudarė po 3,6 proc. visų nusikalstamų veikų Vilniaus apskrityje, o 2023 m. – 3,0 proc. ir nusileido tik Ukmergės rajonui, kurio nusikalstamos veikos Vilniaus apskrityje šiais metais sudarė 3,5 proc. (žr. 12 pav.)

11 pav. Nusikalstamų veikų (nusikaltimų, baudžiamųjų nusižengimų) skaičius Vilniaus apskrityje (be Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono). Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

12 pav. Nusikalstamų veikų (nusikaltimų, baudžiamųjų nusižengimų) dalis Vilniaus apskrityje (be Vilniaus miesto ir Vilniaus rajono), proc. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Socialiai pažeidžiami asmenys

Asmenų, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) ar slaugos poreikis, skaičius 2022 m. sausio 1 d. siekė 835, o 2024 m. sausio 1 d. – jau 1300 (+55,7 proc.). Didžiausią dalį šių asmenų tarpe sudaro pensinio amžiaus asmenys, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) ar slaugos poreikis – 2022 m. sausio 1 d. iš visų asmenų, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) ar slaugos poreikis, pensinio amžiaus asmenys sudarė 66,9 proc. Auga tiek šeimų, patiriančių socialinę riziką, tiek vaikų šiose šeimose skaičius – nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2024 m. sausio 1 d. šių šeimų ir vaikų dalis išaugo atitinkamai 27,8 proc. ir 15,8 proc. (žr. 4 lentelė).

4 lentelė. Socialiai pažeidžiamų asmenų skaičius Trakų rajono savivaldybėje atitinkamų metų sausio 1 d. Šaltinis: Trakų rajono savivaldybės socialinių paslaugų planai

	2022 m. sausio 1 d.	2023 m. sausio 1 d.	2024 m. sausio 1 d.	Pokytis 2022- 2024 m.
Asmenų, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) ar slaugos poreikis, skaičius, iš jų:	835	883	1300	+55,7%
vaikų su negalia, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) ar slaugos poreikis, skaičius	85	93	124	+45,9%
suaugusių asmenų, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) ar slaugos poreikis, skaičius	226	234	306	+35,4%

<i>pensinio amžiaus asmenys, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) ar slaugos poreikis, skaičius</i>	524	556	870	+66,0%
Šeimų, patiriančių socialinę riziką, skaičius	187	188	239	+27,8%
Vaikų skaičius šeimose, patiriančiose socialinę riziką	341	310	395	+15,8%
Šeimų, globojančių vaikus, skaičius / iš jų tėvų prašymu	5	39	37	+640,0%
Šeimose globojamų vaikų skaičius	42	50	51	+21,4%
Vaikų, globojamų institucijose, skaičius	19	14	14	-26,3%

Socialinės paslaugos

Socialinės paslaugos – tai paslaugos, kuriomis suteikiama pagalba asmeniui (šeimai), dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčiam, neįgijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimoms) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime. Socialinės paslaugos skirstomos į:

- Bendrąsias socialines paslaugas
- Specialiąsias socialines paslaugas
- Prevencines socialines paslaugas

Socialines paslaugas teikiančios įstaigos ir organizacijos Trakų rajono savivaldybėje⁵:

Įstaigos pavadinimas	Papildomai teikiamos paslaugos
BENDRAŠIAS SOCIALINES PASLAUGAS TEIKIA	
Trakų globos ir socialinių paslaugų centras	<ul style="list-style-type: none"> • Informavimas • Konsultavimas • Tarpininkavimas ir atstovavimas • Transporto organizavimas • Aprūpinimas būtiniaisiais drabužiais ir avalyne (teikiant paramą daiktai) • Asmens higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas • Skalbimo paslaugos • Maitinimo organizavimo paslaugos • Aprūpinimas techninėmis priemonėmis
Čičiūnų socialinių paslaugų centras	<ul style="list-style-type: none"> • Informavimas • Konsultavimas • Tarpininkavimas ir atstovavimas

⁵ Šaltinis (žiūrėta 2024 m. lapkričio 21 d.): <https://www.trakai.lt/gyventojams/socialine-parama/socialines-paslaugos/744>

	<ul style="list-style-type: none"> • Transporto organizavimas • Asmens higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas • Sociokultūrinės • Skalbimo paslaugos • Maitinimo organizavimo paslaugos
Trakų rajono paramos šeimai ir vaikams centras	<ul style="list-style-type: none"> • Informavimas • Konsultavimas • Tarpininkavimas ir atstovavimas • Transporto organizavimas • Aprūpinimas būtiniaisiais drabužiais ir avalyne (teikiant paramą daiktai) • Asmens higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas • Sociokultūrinės • Skalbimo paslaugos • Maitinimo organizavimo paslaugos
VšĮ Trakų neįgaliųjų užimtumo centras	<ul style="list-style-type: none"> • Informavimas • Konsultavimas • Tarpininkavimas ir atstovavimas • Transporto organizavimas • Sociokultūrinės
Trakų rajono neįgaliųjų draugija	<ul style="list-style-type: none"> • Informavimas • Konsultavimas • Tarpininkavimas ir atstovavimas • Transporto organizavimas • Asmens higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas • Sociokultūrinės • Skalbimo paslaugos
SPECIALIĄSIAS SOCIALINES PASLAUGAS TEIKIA	
Trakų globos ir socialinių paslaugų centras	<ul style="list-style-type: none"> • Pagalbos į namus paslaugos • Dienos socialinės globos (integralios pagalbos) asmens namuose paslaugos • Laikinojo atokvėpio dienos centre paslauga (pradėta nuo 2024 m.) • Dienos socialinės globos institucijoje (šeimoms, turinčioms jaunų žmonių su sunkia negalia) paslaugos
Čižiūnų socialinių paslaugų centras	<ul style="list-style-type: none"> • Pagalbos į namus paslaugos • Dienos socialinės globos institucijoje suaugusiems asmenims su negalia ir senyvo amžiaus asmenims paslaugos • Ilgalaikės ir trumpalaikės socialinės globos paslaugos⁶
VšĮ Trakų neįgaliųjų užimtumo centras	<ul style="list-style-type: none"> • Dienos socialinės globos institucijoje suaugusiems asmenims su negalia ir senyvo amžiaus asmenims paslaugos • Socialinė rehabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje

⁶ Papildomai šias paslaugas teikia: VšĮ Onuškio palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninė, VšĮ Trakų ligoninė, VšĮ „Šv. Dominiko namai“, VšĮ „Šv. Jono vaikai“, Addere Care palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninė

Vilniaus arkivyskupijos „Caritas“ Lentvario vaikų dienos centras „Akimirka“	<ul style="list-style-type: none"> • Akredituota vaikų dienos socialinės priežiūros paslauga
Lietuvos demokratiškumo ugdymo kolegijos filialo Vaikų dienos centras „Navininkai“	<ul style="list-style-type: none"> • Akredituota vaikų dienos socialinės priežiūros paslauga
Viešosios įstaigos Vaikų laikinosios globos namų „Atsigręžk į vaikus“ filialo Čižiūnų laikinosios globos centro Vaikų dienos centras „Čižiūnai“	<ul style="list-style-type: none"> • Akredituota vaikų dienos socialinės priežiūros paslauga
Trakų rajono paramos šeimai ir vaikams centro Vaikų dienos centras	<ul style="list-style-type: none"> • Akredituota vaikų dienos socialinės priežiūros paslauga
Trakų rajono paramos šeimai ir vaikams centras	<ul style="list-style-type: none"> • Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas • Socialinė priežiūra šeimoms • Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose • Laikinas apnakvindinimas • Intensyvi krizių įveikimo pagalba • Psichosocialinė pagalba • Apgyvendinimas krizių centre • Pagalba globėjams (rūpintojams), budintiems globotojams, įtėviams ar besirengiantiems jais tapti • Akredituota vaikų dienos socialinės priežiūros paslauga • Atvejo vadyba
VšĮ „Nuoširdus rūpestis“	<ul style="list-style-type: none"> • Dienos socialinės globos asmens namuose paslauga • Pagalbos į namus paslaugos
Trakų rajono neįgaliųjų draugija	<ul style="list-style-type: none"> • Socialinė rehabilitacija neįgaliesiems bendruomenėje

Socialinės rehabilitacijos paslaugos neįgaliesiems bendruomenėje yra socialinių, savarankiško gyvenimo, mokymosi, darbinių įgūdžių ugdymo, palaikymo ar atkūrimo paslaugos, kuriomis siekiama įgalinti asmenis su negalia savarankiškai gyventi bendruomenėje, ugdytis ir dalyvauti darbo rinkoje ar užimtumo veikloje. Socialinės rehabilitacijos asmenims su negalia bendruomenėje paslaugas teikia VšĮ Trakų neįgaliųjų užimtumo centras ir Trakų rajono neįgaliųjų draugija. Šių paslaugų bendra finansavimo suma 2023 m. 102 366,8 Eur, iš jų 72 046,8 Eur valstybės biudžeto ir 303 20,0 Eur iš savivaldybės biudžeto. Socialinės rehabilitacijos paslaugas 2023 m. gavo 158 asmenys su negalia. Tuo tarpu 2021 m. šias paslaugas gavo 308 neįgalieji, bendra finansavimo suma – 75 008,0 Eur, iš jų 59 008,0 Eur valstybės biudžeto ir 16 000,0 Eur iš savivaldybės biudžeto, taigi bendras finansavimo padidėjimas 2021-2023 m. laikotarpiu šių paslaugų teikimui yra 36,5 proc.

Socialinę riziką patiriančių šeimų vaikams paslaugas teikia nevyriausybinių organizacijų ir religinių bendruomenių, biudžetinių įstaigų įsteigti vaikų dienos centrai.

Vaikų dienos socialinės priežiūros paslaugas nuo 2021 m. sausio 1 d. vaikų dienos centrai gali teikti tik gavę savivaldybės sprendimą dėl teisės teikti akredituotą socialinę priežiūrą. Savivaldybės administracija akreditavo keturis savivaldybės teritorijoje veikiančius vaikų dienos centrus, iš jų: Lentvario Viešpaties Apreiškimo Švč. M. Marijai parapijos „Carito“ vaikų dienos centrą „Akimirka“, Lietuvos demokratiškumo ugdymo kolegijos filialą – vaikų dienos centrą „Navininkai“, VšĮ „Atsigręžk į vaikus“ vaikų dienos centrą „Čižiūnai“, Trakų rajono paramos šeimai ir vaikams centro vaikų dienos centrą.

Akredituotą vaikų dienos socialinės priežiūros paslaugą vaikų dienos centruose 2023 m. gavo 101 vaikas, o 2021 m. – 117 (-13,7 proc.).

Socialinė parama

Trakų rajono gyventojams 2023 metais skirta ir išmokėta 15593,93 tūkst. Eur įvairių socialinių išmokų, iš jų:

- valstybės biudžeto lėšos – 12237,14 tūkst. Eur (78,5 proc.);
- specialiosios tikslinės dotacijos savivaldybės biudžetui iš valstybės biudžeto lėšų – 793,81 tūkst. Eur (5,1 proc.);
- savivaldybės biudžeto lėšos – 2562,98 tūkst. Eur (16,4 proc.)

Lyginant su 2022 m., 2023 m. rajono gyventojams socialinėms išmokoms mokėti skirta 2393,47 tūkst. Eur daugiau (18,1 proc.) Didžiausią socialinės paramos išlaidų dalį sudaro išmokos vaikams (žr. 5 lentelė).

Socialines pašalpas 2023 metais gavo 1432 rajono gyventojai, 2022 metais – 1447 gyventojai, 2021 metais – 2021 gyventojai, tad 2021-2023 m. laikotarpiu socialines pašalpas gaunančių gyventojų sumažėjo 29,1 proc.

5 lentelė. Piniginės socialinės paramos išlaidos pagal išmokų rūšis 2021–2023 metais. Šaltinis: Trakų rajono savivaldybės 2023 m. veiklos ataskaita

Išmokų rūšis	Išlaidos 2021 metais (tūkst. Eur)	Išlaidos 2022 metais (tūkst. Eur)	Išlaidos 2023 metais (tūkst. Eur)	Pokytis 2021-2023 m.
Socialinė parama nepasiturintiems gyventojams	1 521,2	2 791,7	3 743,64	+146,1%
Socialinė parama mokiniams	462,9	524,75	626,34	+35,3%
Parama mirties atveju	187,8	191,77	183,66	-2,2%
Išmokos vaikams	6 436,2	7 440,7	8 391,43	+30,4%
Tikslinės kompensacijos	1 670,4	1 902,44	2 291,72	+37,2%
Kitos socialinės išmokos	47,4	349,1	357,14	+653,5%
Iš viso:	10 325,9	13 200,46	15 593,933	+51,0%

5.3. Sveikatos apsauga

Sveikatos priežiūros įstaigos

Trakų rajono savivaldybėje asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas teikia šios įstaigos⁷:

- VšĮ Trakų rajono sveikatos centras
- VšĮ Trakų pirminės sveikatos priežiūros centras
- Greitosios medicinos pagalbos tarnyba (padaliniai Trakų mieste ir Aukštadvaryje)
- VšĮ Lentvario ambulatorija
- VšĮ Onušio palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninė
- UAB „InMedica klinika“
- UAB „Trakų medicinos centras“
- UAB „Antėja laboratorija“ procedūrų kabinetas
- Vilniaus teritorinės ligonių kasos atstovė Trakų rajono savivaldybėje
- Trakų rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras
- UAB „Addere“ slaugos namai

Daugiausiai prisirašusių gyventojų 2021-2023 m. laikotarpiu turi VšĮ Trakų pirminės sveikatos priežiūros centras. Pastebima tendencija, kad mažėja prisirašusių asmenų dalis:

⁷ Žiūrėta 2024 m. gruodžio 9 d.: <https://www.trakai.lt/savivaldybe/savivaldybes-imones-ir-istaigos/asmens-ir-visuomenes-sveikatos-prieziuros-istaigos/252>

lyginant 2023 m. ir 2021 m., VšĮ Trakų pirminės sveikatos priežiūros centras prarado 6,8 proc. pacientų, VšĮ Lentvario ambulatorija atitinkamai 8,0 proc. pacientų (žr. 6 lentelė).

6 lentelė. Trakų rajono asmens sveikatos priežiūros įstaigose prisirašiusių asmenų skaičius metų pabaigoje. Šaltinis: Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos

Įstaigos pavadinimas	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m. spalio 31 d.	Pokytis 2021-2023 m.
VšĮ Lentvario ambulatorija	7 676	7 116	7 062	7 125	-8,0%
VšĮ Trakų rajono sveikatos centras	N.d.	N.d.	N.d.	3 687	-
VšĮ Trakų pirminės sveikatos priežiūros centras	12 259	11 543	11 426	11 422	-6,8%
UAB InMedica	2 230	2 135	5 816	5 629	+160,8%
UAB Addere	N.d.	N.d.	114	50	-
VšĮ Rūdiškių pirminės sveikatos priežiūros centras	1 477	1 353	1 291	N.d.	-12,6%
VšĮ Aukštadvario pirminės sveikatos priežiūros centras	1 660	1 615	1 618	N.d.	-2,5%
VšĮ Onuškio pirminės sveikatos priežiūros centras	1 262	1 162	1 077	N.d.	-14,7%

Sveikatos priežiūros išteklių ir paslaugos

Higienos instituto duomenimis, 2021-2023 m. Trakų rajone didėjo praktikuojančių slaugytojų skaičius: 2021 m. šių specialistų buvo 113, 2023 m. – 125 (+10,6 proc.) Taip pat padaugėjo praktikuojančių gydytojų skaičius: 2021 m. jų Trakų rajone buvo 41, 2023 m. – 55 (+34,1 proc.) (žr. 7 lentelė). Lyginant šeimos gydytojų, tenkančių 10 tūkst. gyventojų, skaičių Trakų rajone ir Lietuvos vidurkį, Trakų rajonas nesiekia Lietuvos vidurkio – 2023 m. šeimos gydytojų skaičius 10 tūkst. gyventojų Lietuvoje vidutiniškai siekė 7,5, o Trakų rajone 4,1.

7 lentelė. Sveikatos specialistų skaičius Trakų rajone. Šaltinis: Higienos institutas

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis 2021-2023 m.
Praktikuojančių slaugytojų skaičius	113	117	125	+10,6%
Praktikuojančių gydytojų skaičius	41	64	55	+34,1%
Praktikuojančių šeimos gydytojų skaičius	13	13	14	+7,7%
Iš viso	167	194	194	+16,2%

2023 m. Trakų rajone buvo 7175 stacionaro ligonių (210,2 stacionaro ligonių 1000 gyv.), 2022 m. 7152 stacionaro ligonių (216,7 stacionaro ligonių 1000 gyv.), 2021 m. 6254 stacionaro ligonių (194,3 stacionaro ligonių 1000 gyv.). Stacionaro ligonių 1000 gyv. vidurkis

Lietuvoje atitinkamai buvo 234,2 (2023 m.), 221,7 (2022 m.), 198,1 (2021 m.), taigi Trakų rajone stacionaro ligonių, tenkančių 1000 gyventojų, vidurkis mažesnis nei Lietuvos vidurkis.

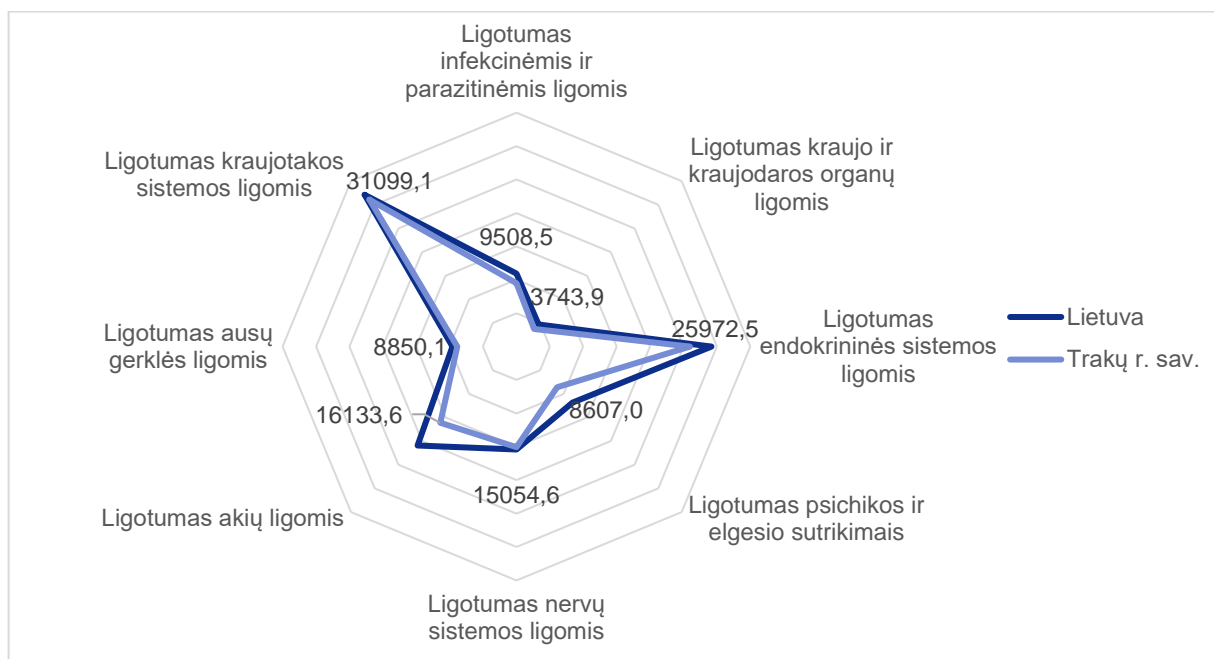
Sergamumas ir mirtingumas

Ligotumas 2021-2023 m. laikotarpiu Trakų rajono savivaldybėje, lyginant su situacija Lietuvoje, yra mažesnis. 2023 m. ligotumas 10 tūkst. gyventojų Lietuvoje buvo 8836,2, o Trakų rajone – 8 137,8 (žr. 8 lentelė)

8 lentelė. Ligotumas 10 tūkst. gyventojų. Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

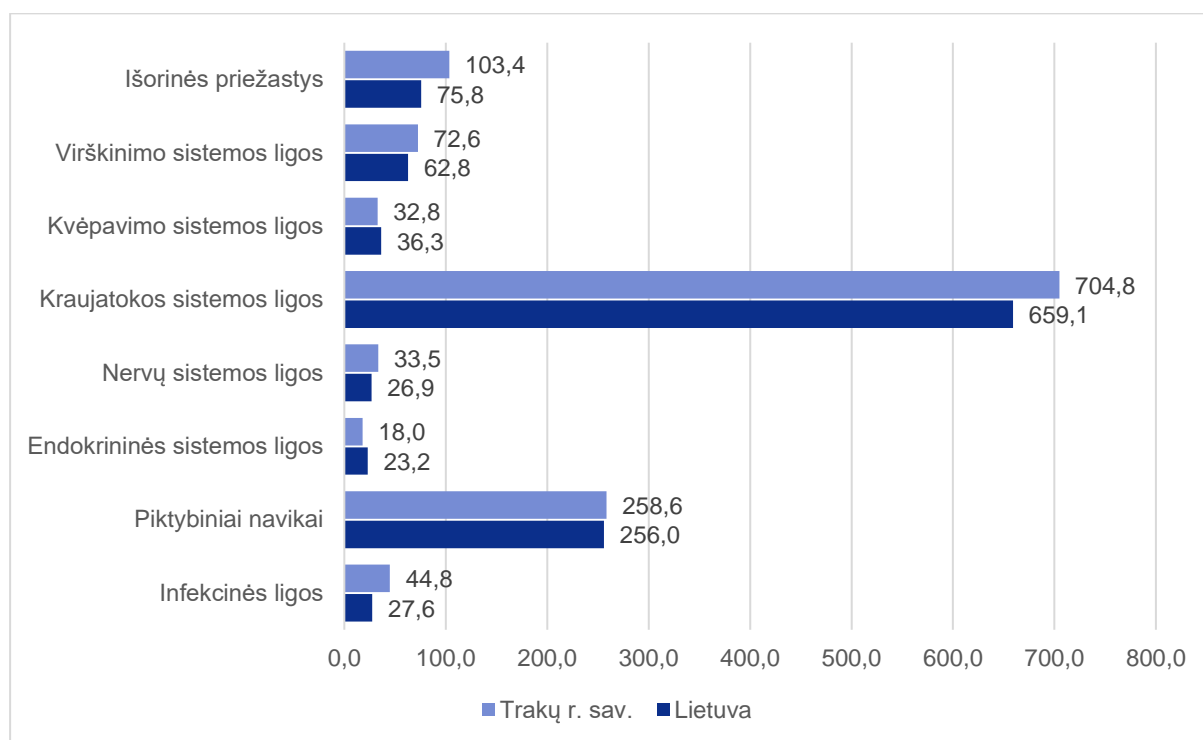
	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Lietuva	8 633,5	9 037,7	8 836,2
Trakų r. sav.	8 185,0	8 412,9	8 137,8

Analizuojant standartizuotą ligotumą 100 tūkst. gyventojų pagal ligos pobūdį 2023 m., pastebimas, kad Trakų rajono savivaldybės rodikliai yra panašūs kaip Lietuvos vidurkis. Trakų rajono savivaldybėje 2023 m. buvo mažesnis standartizuotas ligotumas akių ligomis (Lietuvoje – 20 947,6, Trakų rajone – 16 133,6) bei psichikos ir elgesio sutrikimais (Lietuvoje – 11 878,2, Trakų rajone – 8 607,0). Didžiausias ligotumas Trakų rajone, kaip ir visoje Lietuvoje, 2023 m. buvo kraujotakos sistemos ligomis (3 099,1) ir infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis (9 508,5) (žr. 13 pav.)

13 pav. Standartizuoto ligotumo 100 tūkst. gyventojų palyginimas tarp Trakų rajono savivaldybės ir Lietuvos 2023 m. Vertės nurodytos Trakų rajono savivaldybės. Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

Analizuojant standartizuotą mirtingumą 100 tūkst. gyventojų Lietuvoje ir Trakų rajono savivaldybėje pastebima, kad Trakų rajono savivaldybės standartizuotas mirtingumas yra didesnis nei Lietuvos vidurkis: 2023 m. Lietuvoje jis siekė 1 249,0, o Trakų rajone – 1 335,6, 2022 m. atitinkamai 1 474,5 ir 1 778,7, o 2021 m. 1 643,4 ir 1 732,2. Dažniausia mirtingumo priežastis tiek Lietuvoje, tiek Trakų rajone yra kraujotakos sistemos ligos – 2023 m. mirtingumas 100 tūkst. gyventojų dėl šios priežasties atitinkamai siekė 659,1 ir 704,8. Kitos dažnos mirtingumo priežastys Trakų rajone – piktybiniai navikai (258,6) ir išorinės priežastys (103,4) (žr. 14 pav.)

14 pav. Standartizuotas mirtingumas 100 tūkst. gyventojų 2023. Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema

5.4. Ekonomika

Makroekonominiai rodikliai

Remiantis Lietuvos banko 2024 m. rugsėjo mėnesio Lietuvos ekonomikos apžvalga⁸, po dvejus metus trukusio sąstingio 2024 m. pirmąjį pusmetį Lietuvos ekonomika vėl augo. Skatinama vidaus ir išorės paklausos, ji augs ir toliau (žr. 9 lentelė).

Analizuojant darbo rinką nurodoma, kad pradėjęs kilti 2022 m., nedarbo lygis kol kas nekrinta. Nedarbas padidėjęs beveik visų socialinių grupių. Sumažėjus darbuotojų trūkumui ir slopstant teigiamai migracijos įtakai, tikimasi nuosaikesnės užimtumo raidos. Įtampai

⁸ https://www.lb.lt/uploads/publications/docs/47334_4adaadd2a495ce18ea74db3ceaea4007.pdf

darbo rinkoje pamažu blėstant, darbo užmokestis kils vis dar sparčiu, tačiau lėtėjančiu tempu.

Apžvelgiant infliaciją šalyje nurodoma, kad kainų pokyčiai per mėnesį yra artimi ilgalaikiai dinamikai, o metinė infliacija tebėra žemo lygio. Stabilizuojantis energijos išteklių ir kitų žaliavų kainoms, 2025 m. infliacija grįš iki įprasto lygio, būdingo Vakarų valstybių pragyvenimo link artėjančiai ekonomikai. Ateinančiais metais infliacijos raidą veiks ir suplanuoti mokesčių pakeitimai.

9 lentelė. Aktualios ekonomikos prognozės (2024 m. rugsėjo mėn. prognozė). Šaltinis: Lietuvos bankas

	2024 m.	2025 m.	2026 m.
Infliacija	+1,0%	+2,5%	+2,6%
Darbo užmokestis	+9,8%	+8,5%	+8,1%
BVP	+2,2%	+3,1%	+3,3%
Nedarbo lygis	7,4%	7,1%	6,9%

Materialinės investicijos

Materialinės investicijos yra investicijos ilgalaikiam materialiajam turtui sukurti, įsigyti arba jo vertei padidinti. Makroekonominio požiūriu, materialinės investicijos yra ilgalaikio ekonomikos augimo prielaida.

2021-2023 m. laikotarpiu materialinės investicijos Trakų rajone kito netolygiai. 2022 m. lyginant su 2021 m. jos buvo išaugę 10,5 proc., tačiau 2023 m. nukrito ir, lyginant 2023 m. su 2021 m., yra sumažėję 18,9 proc. Tai vienas didžiausių nuosmukių ir visoje Vilniaus apskrityje (2021-2023 m. laikotarpiu didesnis materialinių investicijų sumažėjimas buvo tik Šalčininkų rajone (-23,8 proc.) ir Vilniaus rajone (-37,6 proc.)) (žr. 10 lentelė).

10 lentelė. Materialinės investicijos to meto kainomis, tūkst. Eur. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis 2021-2023 m.
Lietuvos Respublika	10 803 374	12 793 779	13 721 260	+27,0%
Vilniaus apskritis	4 777 772	6 163 114	6 903 482	+44,5%
Vilniaus m. sav.	3 894 769	5 270 642	6 256 623	+60,6%
Elektrėnų sav.	80 175	84 186	88 449	+10,3%
Širvintų r. sav.	35 992	25 635	35 430	-1,6%
Švenčionių r. sav.	46 475	45 327	39 340	-15,4%
Ukmergės r. sav.	53 725	47 875	44 671	-16,9%
Trakų r. sav.	92 131	101 816	74 698	-18,9%
Šalčininkų r. sav.	41 322	34 635	31 501	-23,8%
Vilniaus r. sav.	533 183	552 998	332 771	-37,6%

Neigiamos tendencijos pastebimos ir analizuojant materialines investicijas, tenkančias vienam gyventojui. 2022 m. lyginant su 2021 m. jos buvo paaugę 7,8 proc., tačiau 2021-2023 m. laikotarpiu yra sumažėję 23,6 proc. Tai yra vienas didžiausių sumažėjimų Vilniaus apskrityje analizuojamu laikotarpiu kartu su Šalčininkų rajonu (-23,6 proc.) ir Vilniaus rajonu (-42,1 proc.) Be to, materialinės investicijos vienam gyventojui 2023 m. Trakų rajone buvo beveik dvigubai mažesnės nei šalies vidurkis. Tai rodo, kad reikėtų gerinti investicinę aplinką įmonėms, įsikūrusioms savivaldybėje (žr. 11 lentelė).

11 lentelė. Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, Eur. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis 2021-2023 m.
Lietuvos Respublika	3 847	4 518	4 778	+24,2%
Vilniaus apskritis	5 867	7 396	8 041	+37,1%
Vilniaus m. sav.	6 958	9 168	10 522	+51,2%
Elektrėnų sav.	3 419	3 528	3 615	+5,7%
Širvintų r. sav.	2 407	1 724	2 400	-0,3%
Švenčionių r. sav.	2 045	2 028	1 787	-12,6%
Ukmergės r. sav.	1 567	1 407	1 313	-16,2%
Šalčininkų r. sav.	1 383	1 165	1 057	-23,6%
Trakų r. sav.	2 863	3 085	2 188	-23,6%
Vilniaus r. sav.	5 488	5 499	3 180	-42,1%

Lietuvos savivaldybių indeksas

Pagal 2023 m. Lietuvos laisvosios rinkos instituto atliktą Lietuvos savivaldybių indeksą 2022 m.⁹, Trakų rajono savivaldybė surinko 50 balų iš 100 galimų ir užėmė 10 vietą iš 54 rajoninių savivaldybių¹⁰ (2019 m. indekse savivaldybei skirti 58 balai iš 100 ir užimta 18-19 vieta). Mažesni balai savivaldybei skirti dėl:

- savarankiškai surenkamų pajamų santykio su valstybės dotacijomis 2021 m. (0,83 balo iš 10,00);
- verslo liudijimus įsigijusių/prasitęsusių gyventojų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų 2021 m. (1,90 balo iš 10,00)
- vidaus sandorių santykio su viešaisiais pirkimais pokyčio savivaldybėje 2021 m., lyginant su 2020 m. (3,03 balo iš 10,00).

Aukščiausi įvertinimai savivaldybei skirti už:

- išduotų statybų leidimų skaičių, tenkantį 1 tūkst. gyventojų 2021 m. (9,30 balų iš 10,00);
- savivaldybės skolos santykio su prognozuojamomis pajamomis pokytį 2021 m., lyginant su 2020 m. (7,76 balo iš 10,00);
- išduotų statybų leidimų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų 2021 m. pokytis, lyginant su 2020 m. (6,96 balo iš 10,00).

Veikiančios įmonės ir ūkio subjektai

Trakų rajono savivaldybėje veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius pastaruoju metu yra augantis. Iš viso pagal pajamų grupes veikiančių mažų ir vidutinių įmonių Trakų rajone 2024 m. pradžioje buvo 925, o 2022 m. pradžioje – 675 (pokytis +37,0 proc.) 2024 m. pradžioje daugiausia veikė įmonių, kurių pajamų grupė yra iki 9 999 Eur (268 įmonės), 10 000–49 999 Eur (222 įmonės) ir 100 000–499 999 Eur (206 įmonės) (žr. 12 lentelė).

⁹ <https://drive.google.com/file/d/1TI4hcBrgrgrnrMF3LxGex2i36XOjOJJPP/view>

¹⁰ Atmetus Vilniaus, Klaipėdos, Šiaulių, Kauno, Alytaus ir Panevėžio miestus

12 lentelė. Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius metų pradžioje Trakų rajone. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Pajamų grupė	2022 m.	2023 m.	2024 m.	Pokytis 2024-2022 m.
Iš viso pagal pajamų grupes	675	611	925	+37,0%
iki 9 999 EUR	162	115	268	+65,4%
10 000–49 999 EUR	163	170	222	+36,2%
50 000–99 999 EUR	90	79	98	+8,9%
100 000–499 999 EUR	165	153	206	+24,8%
500 000–999 999 EUR	29	32	43	+48,3%
1 000 000–1 999 999 EUR	25	25	24	-4,0%
2 000 000–4 999 999 EUR	23	23	41	+78,3%
5 000 000–9 999 999 EUR	10	6	11	+10,0%
10 000 000–19 999 999 EUR	5	6	5	0,0%
20 000 000–49 999 999 EUR	2	1	6	+200,0%
50 000 000 EUR ir daugiau	1	1	1	0,0%

Veikiančių ūkio subjektų¹¹ skaičius Trakų rajone taip pat yra augantis. Iš viso pagal pajamų grupes 2024 m. pradžioje veikiančių ūkio subjektų Trakų rajone buvo 1135, o 2022 m. pradžioje 857 (pokytis +32,4 proc.) 2024 m. pradžioje daugiausia veikiančių ūkio subjektų buvo pajamų grupėje iki 9 999 Eur (447 subjektai), 10 000–49 999 Eur (234 subjektai), 100 000–499 999 Eur (210 subjektų) (žr. 13 lentelė).

13 lentelė. Veikiantys ūkio subjektai metų pradžioje Trakų rajone. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Pajamų grupė	2022 m.	2023 m.	2024 m.	Pokytis 2022-2024 m.
Iš viso pagal pajamų grupes	857	939	1135	+32,4%
iki 9 999 EUR	312	318	447	+43,3%
10 000–49 999 EUR	178	213	234	+31,5%
50 000–99 999 EUR	94	91	106	+12,8%
100 000–499 999 EUR	170	182	210	+23,5%
500 000–999 999 EUR	33	55	46	+39,4%
1 000 000–1 999 999 EUR	26	24	25	-3,8%
2 000 000–4 999 999 EUR	24	33	41	+70,8%
5 000 000–9 999 999 EUR	10	8	11	+10,0%
10 000 000–19 999 999 EUR	5	9	6	+20,0%
20 000 000–49 999 999 EUR	3	4	6	+100,0%
50 000 000 EUR ir daugiau	2	2	3	+50,0%

¹¹ Ūkio subjektas – fizinis ar juridinis asmuo arba kita organizacija, juridinio asmens ar kitos organizacijos filialas, Lietuvos Respublikos teritorijoje vykdomas teisės aktų reglamentuojamą ūkinę veiklą, kurią prižiūri subjektai (priežiūros institucijos) įstatymų nustatyta tvarka įgalioti atlikti viešąjį administravimą.

Investicijos ir projektai

Savivaldybė, siekdama didinti pritraukiamas investicijas, nuolatos aktyviai įsitraukia į įvairių projektų įgyvendinimą tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu mastu. 2024 m. įgyvendinamų projektų sąrašas¹² pateikiamas 14 lentelėje.

14 lentelė. 2024 m. Trakų rajono savivaldybės įgyvendinti arba įgyvendinami projektai. Šaltinis: Trakų rajono savivaldybės informacija

Projekto pavadinimas	Visa projekto vertė	Projekto laikotarpis
Viešosios infrastruktūros plėtros projektai		
Jungtinis projektas „Privačių elektromobilių įkrovimo prieigų įrengimas“	3137,18 Eur	2024 m.
1450 kWp saulės parko dalies įsigijimas Trakų rajono savivaldybės visuomeninės paskirties objektų poreikiams patenkinti	2 095 909,08 Eur	2022 m. spalio 15 d.– 2024 m. balandžio 15 d.
Socialinių paslaugų plėtros projektai		
Ankstyvojo ugdymo užtikrinimas vaikams iš socialinę riziką patiriančių šeimų	287 926,94 Eur	2024 m. birželis – 2027 m. gegužė
Projektas „Perėjimas nuo institucinės globos prie bendruomeninių paslaugų Sostinės regione, Vidurio ir Vakarų Lietuvos regione“ Nr. 07-018-P-0001	46 084 611,76 Eur	2024 m. – 2029 m.
Jaunimo reikalų agentūros ir 34 partnerių projektas „Jungtys“ 07-020-P-0001	13 365 750,21 Eur	2024 m. kovo 6–2028 m. vasario 29 d.
Kompleksinės paslaugos (KOPA)	60 018 043,84 Eur	2023 m. birželis–2029 m. liepa
Paslaugų, skatinančių ir efektyviai palaikančių globą šeimos aplinkoje, vystymas	15 046 600,00 Eur	2023 m. liepos 1 d. – 2029 m. liepos 1 d.
Švietimo srities projektai		
Projektas „Ugdymo priemonės mokykloms“ Nr. 10-063-P-0001	52 090 812,98 Eur	2024 m. gegužės 9 d.– 2028 m. rugsėjo 30 d.
Projektas „Tūkstantmečio mokyklos II“	120 020 428,53 Eur	2024 m. sausio 31 d. – 2026 m. balandžio 30 d.
Atviros ekosistemos atsiskaitymams negrynaisiais pinigais bendrojo ugdymo įstaigų valgyklose kūrimas	2 607 492,12 Eur	2023 m. balandžio 27 d. – 2024 m. rugsėjo 30 d.
Kultūros ir turizmo plėtros projektai		
INTERREG projektas Nr. LTPL00095-Safe Tourism sudarys sąlygas padidinti turizmo saugumą programos teritorijoje ir sustiprins tarpinstitucinį bendradarbiavimą	999 911,12 Eur	2024 m. vasaris–2026 m. sausis

¹² Žiūrėta 2024 m. gruodžio 19 d.: <https://www.trakai.lt/projektu-zemelapis/737/list>

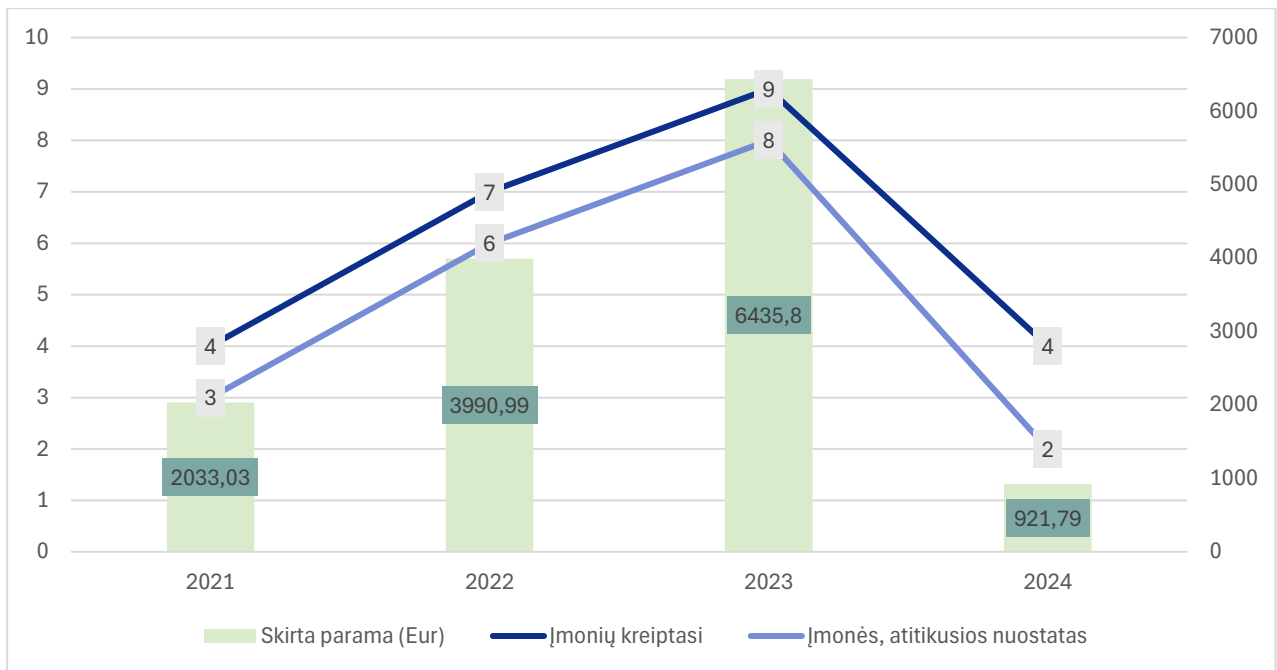
Sveikatos srities projektai		
Trakų rajono savivaldybės ikimokyklinio ir mokyklinio ugdymo įstaigų sveikatos kabinetų aprūpinimas metodinėmis priemonėmis	198 934,73 Eur	2023 m. lapkritis – 2024 m. balandis
Kryptingo teritorinio vystymo, paslaugų ir asmenų aptarnavimo kokybės gerinimo projektai		
NR. 02-022-P-0014 Vilniaus apskrities unikalios skaitmeninės kapinių duomenų bazės sukūrimas, jos atvėrimas gyventojams ir laidojimo viešųjų paslaugų bei duomenų administravimo procesų skaitmeninimas	433 556,00 Eur	2023 m. spalio – 2026 m. balandis

Savivaldybės verslo finansavimas

Trakų rajono savivaldybėje aktyviai taikoma parama verslui – taikomos mokesčių lengvatos įsigyjantiems verslo liudijimus¹³, vykdoma Smulkiojo ir vidutinio verslo rėmimo programa¹⁴. Trakų rajono savivaldybės smulkiojo ir vidutinio verslo rėmimo programos lėšos skiriamos smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams – labai mažoms, mažoms ar vidutinėms įmonėms, atitinkančioms Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 3 straipsnyje nustatytas sąlygas, ir verslininkams įregistruotiems ir savo veiklą vykdančioms Trakų rajono savivaldybėje. Pagal programą skiriamų lėšų dydis ir įmonių, atitikusių nuostatas, skaičius, varijuoja, tačiau 2024 m. skirta mažiausia lėšų suma (921,79 Eur) vos 2 įmonėms (žr. 15 pav.).

¹³ Žiūrėta 2025 m. sausio 13 d.: <https://www.trakai.lt/verslininkams/mokesciu-lengvatos-isigyjantiems-verslo-liudijimus/4458>

¹⁴ Žiūrėta 2025 m. sausio 13 d.: <https://www.trakai.lt/verslininkams/smulkiojo-ir-vidutinio-verslo-remimo-programa/3314> +

15 pav. Skirtos lėšos smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams ir įmonių skaičius pagal Trakų rajono savivaldybės smulkiojo ir vidutinio verslo rėmimo programą. Šaltinis: Trakų rajono savivaldybės administracija

5.5. Kultūra

Kultūros įstaigos

Trakų rajono savivaldybėje veikia šios kultūros įstaigos¹⁵, kuruojamos savivaldybės administracijos:

- Trakų kultūros ir meno centras
- Trakų rajono savivaldybės viešoji biblioteka
- Lentvario kultūros centras
- Rūdiškių kultūros centras
- Bijūnų universalus daugiafunkcis centras
- Rykantų universalus daugiafunkcis centras

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, Trakų rajono savivaldybės kultūros centrų dalyvių skaičius 2021-2023 m. laikotarpiu sumažėjo 11,4 proc. (2021 m. dalyvių buvo 738, o 2023 m. – 654), kai tuo tarpu visoje Vilniaus apskrityje dalyvių padidėjo 11,8 proc. (nuo 7897 dalyvių 2021 m. iki 8829 dalyvių 2023 m.). Taip pat Trakų rajone sumažėjo ir meno mėgėjų kolektyvų skaičius (nuo 47 kolektyvų 2021 m. iki 38 kolektyvų 2023 m.). Bendra

¹⁵ Žiūrėta 2024 m. gruodžio 19 d.: <https://www.trakai.lt/gyventojams/kultura/kulturos-istaigos/185>

kultūros centrų dalyvių skaičiaus, kultūros centrų skaičiaus ir meno mėgėjų kolektyvų skaičiaus 2021-2023 m. suvestinė pateikiama 15 lentelėje.

15 lentelė. Kultūros centrų dalyvių, kultūros centrų ir meno mėgėjų kolektyvų skaičius. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

	Kultūros centrų dalyvių skaičius			Kultūros centrų skaičius			Meno mėgėjų kolektyvų skaičius		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Lietuvos Respublika	43 544	43 859	44 407	615	588	595	3370	3318	3330
Vilniaus apskritis	7897	8204	8829	107	101	102	470	475	474
Elektrėnų sav.	445	457	515	8	2	2	31	30	35
Šalčininkų r. sav.	395	444	399	13	13	13	29	34	30
Širvintų r. sav.	337	295	330	13	13	13	34	30	30
Švenčionių r. sav.	753	725	733	12	12	13	61	58	50
Trakų r. sav.	738	752	654	10	10	10	47	45	38
Ukmergės r. sav.	891	964	1023	14	14	14	78	90	93
Vilniaus m. sav.	2857	3048	3428	7	7	7	110	115	117
Vilniaus r. sav.	1481	1519	1747	30	30	30	80	73	81

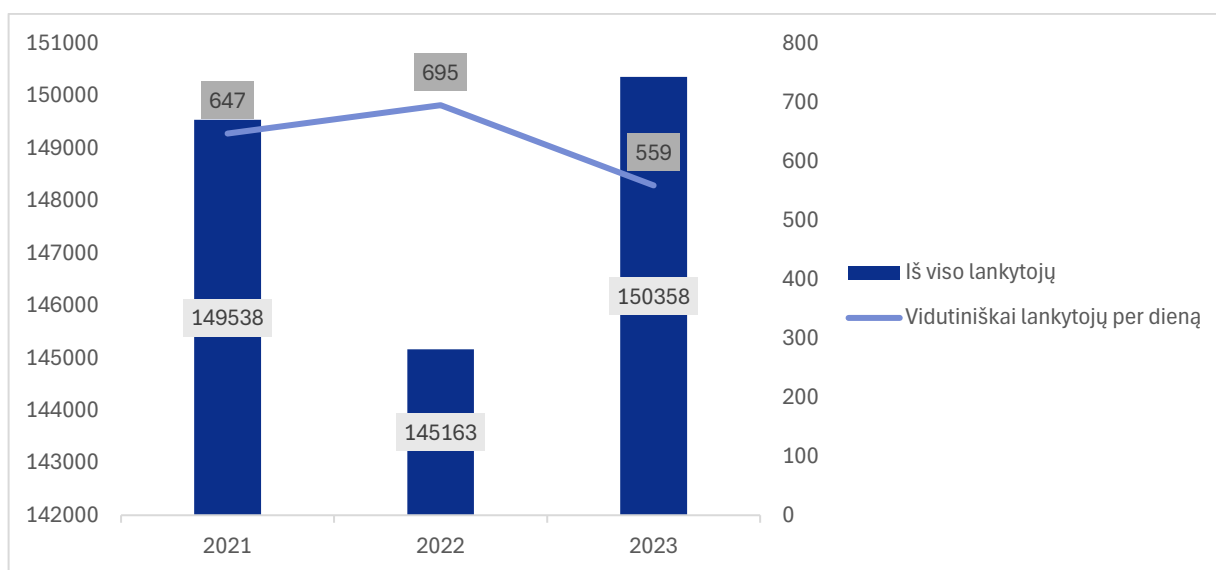
Bibliotekos

Trakų rajono savivaldybėje veikia Trakų rajono savivaldybės viešoji biblioteka, kuri turi 15 filialų:

1. Lentvario miesto biblioteka
2. Rūdiškių miesto biblioteka
3. Aukštadvario biblioteka
4. Bijūnų biblioteka
5. Čižiūnų biblioteka
6. Dusmenų biblioteka
7. Grendavės biblioteka
8. Onušio biblioteka
9. Paluknio biblioteka
10. Rykantų biblioteka
11. Senųjų Trakų biblioteka
12. Šklėrių biblioteka
13. Šventininkų biblioteka
14. Tiltų biblioteka

Bibliotekos tinklo paslaugų prieinamumas savivaldybės teritorijoje – 2023 m. vienai bibliotekai teko aptarnauti vidutiniškai 2 105 gyventojus, t. y. 4,2 proc. daugiau nei 2022 metais (2022 m. vienai bibliotekai teko aptarnauti vidutiniškai 2 020 gyventojų, 2021 m. – vidutiniškai 2 076 gyventojus).

Bendras bibliotekos lankytojų skaičius auga, nors vidutiniškai per dieną bibliotekoje apsilanko vis mažiau lankytojų. 2023 m. bibliotekoje lankėsi 150 358 lankytojai, vidutiniškai per dieną – 559 lankytojai, 2022 m. bibliotekoje lankėsi 145 163 lankytojai, vidutiniškai per dieną – 695 lankytojai, o 2021 m. 2021 m. – 149 538 lankytojai, vidutiniškai per dieną – 647 lankytojai (žr. 16 pav.).

16 pav. Trakų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos lankytojų skaičius. Šaltinis: Trakų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos veiklos ataskaitos

Apsilankymų bibliotekoje skaičius 2021-2023 m. išlieka gana stabilus. Iš viso 2023 m. apsilankymų buvo 150 358, o 2021 m. – 149 538 (+0,5 proc.) Kiek ryškesnis apsilankymų skaičiaus pokytis pastebimas miesto padaliniuose, kuriuose 2023 m. iš viso buvo 57 240 apsilankymai, o 2021 m. – 54 992 apsilankymai (+4,1 proc.) (žr. 16 lentelė).

16 lentelė. Trakų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos lankomumas (apsilankymų skaičius). Šaltinis: Trakų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos veiklos ataskaitos

	2021	2022	2023	Pokytis 2021-2023 m.
Iš viso	149 538	145 163	150 358	+0,5%
Viešoji biblioteka	41 884	41 443	40 300	-3,8%
Miestų padaliniai	54 992	56 769	57 240	+4,1%
Kaimų padaliniai	52 662	46 951	52 818	+0,3%

Muziejai

Trakų rajone veikia šie muziejai¹⁶:

1. Užutrakio dvaras
2. Aukštadvario regioninio parko lankytojų centras
3. Salos pilis
4. Šokolado skulptūrų muziejus
5. Pusiasalio pilis
6. S. Šapšalo karaimų tautos muziejus
7. Istorinių parkų pažinimo centras Užutrakyje
8. Kraštotyros muziejus Aukštadvaryje

Trakų rajone veikia respublikinis Trakų istorijos muziejus, kuriam priklauso ir Trakų salos pilis, Pusiasalio pilis, Medininkų pilis bei S. Šapšalo karaimų tautos muziejus. Pastaraisiais metais pastebimas ypač ženklus lankytojų skaičiaus muziejaus ekspozicijose ir parodose augimas – nuo 2021 m. iki 2023 m. šis skaičius padidėjo 118,4 proc. Visgi, yra sumažėję apsilankymų virtualiose parodose – nuo 2021 m. iki 2023 m. šis skaičius sumažėjo 88,4 proc. (žr. 17 lentelė). Kaip nurodoma muziejaus veiklos ataskaitoje, šis skaičius yra mažėjantis, nes popandeminis laikotarpis ir apribojimų nebuvimas skatino visuomenę aktyviau rinktis kontaktiniu būdu vedamas veiklas (ekskursijas, parodas, edukacinius užsiėmimus, renginius).

Nuo 2023 m. muziejus renka duomenis ir apie lankytojų, turinčių negalią, skaičių, kas rodo didesnę muziejaus dėmesį socialiai pažeidžiamoms grupėms. Tai atsispindi ir muziejaus veiklose, kuriose galima rasti, pavyzdžiui, edukaciją „Regiu Trakų pilį“, pritaikytą asmenims, turintiems regos negalią.

17 lentelė. Trakų istorijos muziejaus apsilankymų skaičius. Šaltinis: Trakų istorijos muziejaus 2021-2023 m. veiklos ataskaitos

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis 2021-2023 m.
Lankytojų skaičius muziejaus ekspozicijose ir parodose	120 999	207 230	264 250	+118,4%
Apsilankusių muziejaus ekspozicijose ir parodose asmenų, turinčių negalią, skaičius	n.d.	n.d.	2 274	-
Apsilankymų muziejaus virtualiose parodose skaičius	10 328	23 013	1 192	-88,4%

¹⁶ Žiūrėta 2024 m. gruodžio 20 d.: <https://www.trakai-visit.lt/category/muziejai/>

Teigiamos muziejų lankymo tendencijos pastebimos visame Trakų rajone. Valstybės duomenų agentūros duomenimis, Trakų rajone muziejų lankytojų skaičius 2021 m. buvo 142 tūkst., o 2023 m. – 299 tūkst. (+110,6 proc.). Tai yra didesnis padidėjimas nei visoje Lietuvos Respublikoje analizuojamu laikotarpiu (+80,7 proc.) (žr. 18 lentelė).

18 lentelė. Muziejų lankytojų skaičius, tūkst. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis 2021-2023 m.
Lietuvos Respublika	3186	4968	5757	+80,7%
Vilniaus apskritis	1258	2366	2933	+133,1%
Elektrėnų sav.	3	6	5	+66,7%
Šalčininkų r. sav.	-	-	-	-
Širvintų r. sav.	104	99	121	+16,3%
Švenčionių r. sav.	3	4	3	0,0%
Trakų r. sav.	142	255	299	+110,6%
Ukmergės r. sav.	22	26	25	+13,6%
Vilniaus m. sav.	962	1947	2445	+154,2%
Vilniaus r. sav.	22	30	35	+59,1%

Kultūros paveldas

Trakų rajono savivaldybėje gausu kultūros paveldo. Kultūros vertybių registre¹⁷ įtrauktos 56 kilnojamos kultūros vertybės Trakų rajone – paveikslai, skulptūros ir kitos. Trakų rajonas ypač pasižymi nekilnojamos kultūros vertybėmis – jų į Kultūros vertybių registrą įtraukta net 424, iš jų 26 piliakalniai, 10 pilkapių, 6 kapinynai, 5 piliavietės. Tarp vertingiausių kultūros paveldų vertybių – Trakų senamiestis, Užutrakio, Aukštadvario ir Lentvario dvarų sodybos, Trakų salos pilies kompleksas.

5.6. Turizmas

Turizmo tendencijos ir turistų srautai

Išnaudojant aukštą Trakų krašto turistinį potencialą, buvo skatinti ir didinti atvykstamojo ir vietinio turizmo srautai visame Trakų rajone. VŠĮ Trakų turizmo ir verslo informacijos centro duomenimis, per 2021 m. centre apsilankė 62 860 lankytojai, iš jų 22 860 Lietuvos lankytojai, tuo tarpu 2023 m. centre apsilankė 127 346 lankytojai (+102,6 proc.), iš jų 27 683 Lietuvos lankytojai (+21,1 proc.)

¹⁷ Žiūrėta 2024 m. gruodžio 27 d.: <https://kvr.kpd.lt/#/>

Per 2023 m. daugiausiai svečių VŠĮ Trakų turizmo ir verslo informacijos centre sulaukta iš prioritetinių užsienio rinkų: Lenkijos (42 506), Vokietijos (18 049), Prancūzijos (4 781), Latvijos (3 074), Estijos (1 328). 2021 m. iš Lenkijos sulaukta 18 742 svečių, Vokietijos – 10 599, Prancūzijos – 4 948, Latvijos – 1 010, Estijos – 347.

Plėtojant turizmą savivaldybėje, užtikrinta Trakų rajoną reprezentuojančios informacijos leidinių leidyba ir atnaujinimas, per 2023 m. sukurta 11 elektroninių leidinių ir naujų maršrutų (LT, PL, DE, EN, LV kalbomis), kurie patalpinti www.trakai-visit.lt, www.baltictravelnews.com.

2023 m. kurtas Trakų rajono kaip patrauklios ir konkurencingos kurortinės teritorijos įvaizdis, skatinant Trakų kurortinės teritorijos ir viso Trakų rajono turizmo paslaugų ir verslo plėtrą. Siekiant skatinti tvaresnį ir lengvesnį susisiekimą Trakų mieste nuolat bendradarbiaujama su „LTG Link“ derinant papildomus traukinių maršrutus į renginius (miesto šventė, Trakų gimtadienis, komerciniai renginiai pilyje). Nuolat bendradarbiaujama su UAB „Trakų paslaugos“ dėl viešojo autobuso reisų svarbiausių renginių datomis.

Apgyvandinimo įstaigos ir jų rodikliai

Turizmui Trakų rajone teigiamą įtaką daro ir gerėjantys apgyvendinimo įstaigų rodikliai. Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2021 m. Trakų rajone buvo 44 apgyvendinimo įstaigos¹⁸, o 2023 m. – 52 (+18,2 proc.) Tai yra didžiausias apgyvendinimo įstaigų skaičiaus padidėjimas visoje Vilniaus apskrityje, lenkiantis ir apskrities, ir šalies vidurkį – analizuojamu laikotarpiu Vilniaus apskrityje apgyvendinimo įstaigų padaugėjo 13,2 proc., o šalyje – 12,4 proc. Vilniaus apskrityje pagal padaugėjusių apgyvendinimo įstaigų dalį po Trakų rajono yra Vilniaus miestas, kuriame analizuojamu laikotarpiu apgyvendinimo įstaigų skaičius padidėjo 15,3 proc. (žr. 19 lentelė).

¹⁸ Čia ir toliau apgyvendinimo įstaigos – viešbučiai ir panašios laikinos buveinės; poilsiautojų ir kitas trumpalaikis apgyvendinimas; poilsinės transporto priemonės, priekabų aikštelės ir stovyklavietės.

19 lentelė. Apgyvandinimo įstaigų skaičius. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis 2021-2023 m.
Lietuvos Respublika	4263	4580	4793	+12,4%
Vilniaus apskritis	887	955	1004	+13,2%
Elektrėnų sav.	15	14	14	-6,7%
Šalčininkų r. sav.	11	15	12	+9,1%
Širvintų r. sav.	15	15	15	0,0%
Švenčionių r. sav.	15	15	17	+13,3%
Trakų r. sav.	44	57	52	+18,2%
Ukmergės r. sav.	12	10	12	0,0%
Vilniaus m. sav.	477	470	550	+15,3%
Vilniaus r. sav.	67	65	56	-16,4%

Nors apgyvendinimo įstaigų skaičius didėja, numerių skaičius apgyvendinimo įstaigose mažėja – ši tendencija pastebima ne tik Trakų rajone, bet ir visoje šalyje bei Vilniaus apskrityje. Valstybės duomenų agentūros duomenimis, Trakų rajone numerių skaičius apgyvendinimo įstaigose 2021 m. siekė 559, o 2023 m. – 523 (-6,4 proc.). Šalyje analizuojamu laikotarpiu šis sumažėjimas siekia 11,1 proc., o Vilniaus apskrityje 23,3 proc. (žr. 20 lentelė).

20 lentelė. Numerių skaičius apgyvendinimo įstaigose. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis 2021-2023 m.
Lietuvos Respublika	48 604	41 885	43 185	-11,1%
Vilniaus apskritis	13 745	10 098	10 547	-23,3%
Elektrėnų sav.	146	123	131	-10,3%
Šalčininkų r. sav.	144	131	45	-68,8%
Širvintų r. sav.	79	82	88	+11,4%
Švenčionių r. sav.	96	90	133	+38,5%
Trakų r. sav.	559	626	523	-6,4%
Ukmergės r. sav.	138	126	147	+6,5%
Vilniaus m. sav.	10 697	7 462	7 783	-27,2%
Vilniaus r. sav.	633	436	439	-30,6%

Turizmo produktai

Trakų rajonas garsėja turtingu istoriniu, gamtiniu ir kultūriniu paveldu, kuris sudaro pagrindą įvairiems turizmo produktams. Vienas svarbiausių rajono traukos centrų yra Trakų salos pilis – unikalus istorinis objektas, pritraukiantis tiek Lietuvos, tiek užsienio lankytojus. Čia vyksta įvairios parodos, edukaciniai užsiėmimai ir istoriniai renginiai. Kiti svarbūs kultūrinio turizmo

objektai yra Senujų Trakų vienuolynas, kuris lankytojus traukia savo religine bei istorine reikšme, ir Lentvario, Užutrakio dvarai, garsėjantys savo architektūra bei parkų kompleksais.

Trakų rajonas taip pat siūlo daugybę galimybių gamtos turizmui. Populiarūs kruizai Galvės ežere leidžia lankytojams mėgautis vaizdingomis apylinkėmis, o pėsčiųjų ir dviračių takai, tokie kaip „Ežerų takas“, atveria unikalias gamtos vietas. Vandens pramogos, įskaitant baidarių ir valčių nuomą, yra itin paklausios vasaros sezonu. Šias paslaugas teikia privatūs operatoriai, tokie kaip „Laivai Trakuose“, bendradarbiaujantys su Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija.

Rekreacinis ir sveikatingumo turizmas Trakų rajone taip pat gerai išvystytas. Sveikatingumo kompleksai, tokie kaip „Margis“ SPA ir „Esperanza Resort“, siūlo aukštos kokybės paslaugas, įskaitant SPA procedūras ir rekreacines veiklas. Poilsio namai bei kaimo turizmo sodybos papildomai pritraukia lankytojus, ypač švenčių dienomis ir savaitgaliais.

Kita svarbi turizmo kryptis rajone – gastronominis turizmas, kurio pagrindinis akcentas yra karaimų virtuvė. Trakuose veikiančios restoranai, tokie kaip „Senoji kibininė“ ir „Kybynlar“, kavinė „Kiubėtė“, garsėja tradiciniais karaimų kibiniais. Ši kulinarinė tradicija edukuoja lankytojus apie karaimų kultūrą, kuri yra svarbi Trakų identiteto dalis.

Be to, Trakų rajonas siūlo daug renginių turizmo galimybių. Viduramžių šventės ir istorinės rekonstrukcijos, vykstančios Trakų salos pilyje, pritraukia gausybę žiūrovų, o įvairūs muzikos festivaliai, tokie kaip „Trakų fanfarinė savaitė“, suteikia lankytojams išskirtinių kultūrinių patirčių.

5.7. Švietimas

Švietimo įstaigos

Trakų rajonas, atsižvelgiant į daugiakultūrę demografiją, užtikrina švietimo paslaugas lietuvių, lenkų ir rusų kalbomis. Iš viso Trakų rajone veikia 10 gimnazijų, 2 pagrindinės mokyklos, 1 progimnazija, 3 pradinės mokyklos, 9 ikimokyklinio ugdymo įstaigos. Trakų rajone veikia šios švietimo įstaigos¹⁹:

¹⁹ Žiūrėta 2025 m. sausio 2 d.: <https://www.trakai.lt/gyventojams/svietimas/traku-rajono-svietimo-istaigos/1196>

Įstaigos pavadinimas	Mokinių / ugdytinių skaičius 2023-09-01 su priešmokyklinio ir ikimokyklinio amžiaus vaikais	Mokomoji kalba
Gimnazijos		
Trakų r. Aukštadvario gimnazija	161	Lietuvių
Trakų Vytauto Didžiojo gimnazija	718	Lietuvių
Trakų r. Lentvario Motiejaus Šimelionio gimnazija	543	Lietuvių
Trakų r. Lentvario „Versmės“ gimnazija	308	Rusų
Trakų r. Lentvario Henriko Senkevičiaus gimnazija	244	Lenkų
Trakų r. Rūdiškių gimnazija	328	Lietuvių, lenkų
Trakų r. Paluknio „Medeinos“ gimnazija	150	Lietuvių
Trakų gimnazija	213	Lenkų, rusų
Trakų r. Paluknio Longino Komolovskio gimnazija	107	Lenkų
Trakų suaugusiųjų mokymo centras	226	Lietuvių, lenkų, rusų
Pagrindinės mokyklos		
Trakų r. Senujų Trakų Andžejaus Stelmachovskio pagrindinė mokykla	92	Lenkų
Trakų r. Onušio Donato Malinausko pagrindinė mokykla	101	Lietuvių
Progimnazija		
Trakų r. Senujų Trakų Kęstučio progimnazija	116	Lietuvių
Pradinės mokyklos		
Trakų r. Lentvario pradinė mokykla	363	Lietuvių
Trakų pradinė mokykla	369	Lietuvių
Trakų r. Aukštadvario mokykla-darželis „Gandriukas“	115	Lietuvių
Ikimokyklinio ugdymo		
Trakų r. Onušio vaikų darželis	29	Lietuvių
Trakų r. Bražuolės lopšelis-darželis	42	Lietuvių
Trakų r. Senujų Trakų vaikų lopšelis-darželis	45	Lietuvių, lenkų
Trakų lopšelis-darželis „Ežerėlis“	116	Lietuvių
Trakų r. Rūdiškių vaikų lopšelis-darželis „Pasaka“	100	Lietuvių
Trakų lopšelis-darželis „Obelėlė“	202	Lietuvių
Trakų r. Lentvario lopšelis-darželis „Šilas“	226	Lietuvių
Trakų r. Paluknio lopšelis-darželis	37	Lietuvių
Trakų r. Lentvario lopšelis-darželis „Svajonėlė“	162	Lietuvių
Formalųjį švietimą papildančios įstaigos		
Trakų meno mokykla	360	Lietuvių
Trakų r. Rūdiškių muzikos mokykla	121	Lietuvių

Kitos neformaliojo švietimo įstaigos		
Trakų rajono jaunimo turizmo ir laisvalaikio centras	-	Lietuvių
Trakų kūno kultūros ir sporto centras	-	Lietuvių
Švietimo pagalbos įstaigos		
Trakų rajono savivaldybės pedagoginė psichologinė tarnyba	-	-

Ikimokyklinis ugdymas

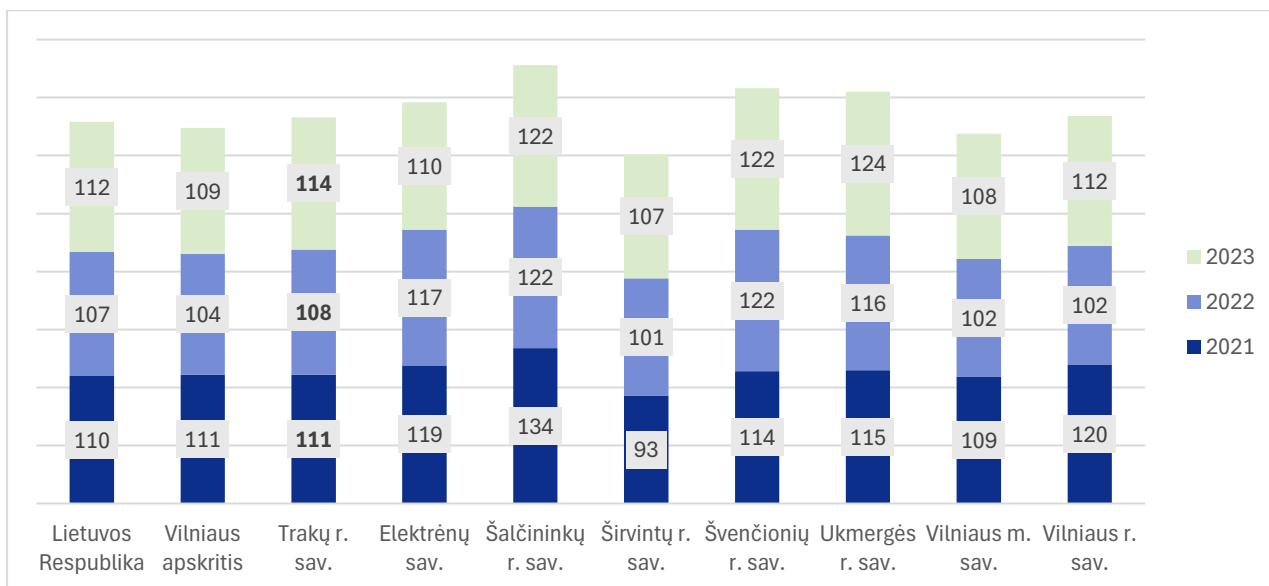
Trakų rajono savivaldybėje ikimokyklinio amžiaus vaikų, kurių gyvenamoji vieta deklaruota savivaldybės teritorijoje, 2021 m. buvo 1 068, o 2023 m. – 1 390 (+30,1 proc.). Savivaldybės švietimo įstaigose, vykdančiose ikimokyklinio ugdymo programą, 2023 m. buvo apie 1 450 vietų, 2021 m. – 1 023 vietos (+41,7 proc.).

Savivaldybėje 2023 m. buvo 48 vaikai, turintys didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių. Šių vaikų ugdymas organizuojamas vadovaujantis Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo organizavimo tvarkos aprašu. Įsteigtos mokytojų padėjėjų, logopedų, spec. pedagogų pareigybės.

21 lentelė. Vaikų, dalyvaujančių ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme, skaičius. Šaltinis: Trakų rajono savivaldybės 2023 m. veiklos ataskaita

Metai	Įstaigų, vykdančių ikimokyklinį / priešmokyklinį ugdymą, skaičius	Ikimokyklinių grupių skaičius	Priešmokyklinių grupių skaičius	Bendras vaikų skaičius
2021–2022	21	59	20	1 394
2022–2023	20	58	26	1 398
2023–2024	19	59	21	1 402

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, vietų skaičius, tenkantis 100-ui vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas, Trakų rajone yra panašus kaip ir Vilniaus apskrityje ir Lietuvos Respublikoje – 2021 m. Trakų rajone šis skaičius buvo 111 (Vilniaus apskrityje – 111, šalyje – 110), 2022 m. – 108 (Vilniaus apskrityje – 104, šalyje – 107), 2023 m. – 114 (Vilniaus apskrityje – 109, šalyje – 112) (žr. 17 pav.)

17 pav. Vietų skaičius, tenkantis 100-ai vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Bendrasis ugdymas

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, mokinių, besimokančių pagal bendrojo ugdymo programas, skaičius Trakų rajone nuosekliai didėja. 2021-2022 mokslo metais bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičius Trakų rajone buvo 3596, o 2024-2025 mokslo metais jau 3897 (+8,4 proc.) Bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičius Trakų rajone auga sparčiau nei šalyje, kur lyginant 2021-2022 m. m. ir 2024-2025 m. m. šis pokytis yra +5,7 proc. (žr. 22 lentelė).

22 lentelė. Bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičius. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

	2021-2022 m.m.	2022-2023 m.m.	2023-2024 m.m.	2024-2025 m.m.	Pokytis 2021-2022 m.m. ir 2024-2025 m.m.
Lietuvos Respublika	330 262	344 337	346 749	348 999	+5,7%
Vilniaus apskritis	105 192	111 814	114 904	116 763	+11,0%
Elektrėnų sav.	2 687	2 831	2 392	2 812	+4,7%
Šalčininkų r. sav.	3 788	3 799	3 771	3 702	-2,3%
Širvintų r. sav.	1 522	1 507	1 480	1 485	-2,4%
Švenčionių r. sav.	2 277	2 277	2 231	2 189	-3,9%
Trakų r. sav.	3 596	3 795	3 834	3 897	+8,4%
Ukmergės r. sav.	3 535	3 638	3 637	3 641	+3,0%
Vilniaus m. sav.	76 498	82 134	85 237	86 338	+12,9%
Vilniaus r. sav.	11 289	11 833	12 322	12 699	+12,5%

Nuo 2023 m. rugsėjo mėn. pradėtas centralizuotas mokinių pavėžėjimas Lentvario seniūnijoje, kurį vykdo UAB „Trakų paslaugos“:

	Į mokyklą:	Iš mokyklos:
Pavežamų maršrutiniu autobusu	666	636
Pavežami privačiai	92	92
Pavežamų mokyklų transportu	109	119
Pavežamų geltonaisiais autobusiukais	439	477
Pavežamų kitais būdais	62	40
Iš viso:	1 368	1 364

Bendrojo ugdymo pedagogų skaičius Trakų rajono savivaldybėje išlieka gana panašus. 2021 m. iš viso mokytojų (išskyrus mokyklų vadovus) buvo 306, o 2023 m. – 301 (-1,6 proc.) (žr. 23 lentelė).

23 lentelė. Pedagogų skaičius Trakų rajono savivaldybėje. Šaltinis: Trakų rajono savivaldybės veiklos ataskaitos

	2021 m.	2023 m.	Pokytis 2021-2023 m.
Priešmokyklinio ugdymo mokytojai	10	11	+10,0%
1–4 klasių mokytojai	85	89	+4,7%
5–12 klasių ir gimnazijų I–IV klasių mokytojai	211	201	-4,7%
Iš viso mokytojų (išskyrus mokyklų vadovus)	306	301	-1,6%

Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių²⁰, Trakų rajono savivaldybėje skaičius yra augantis, tačiau dvigubai mažesnis nei Lietuvos vidurkis. Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2021-2022 m. m. mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, Trakų rajono savivaldybėje buvo 195, o 2024-2025 m. – 257. Tai atitinkamai sudarė 5,4 proc. ir 6,6 proc. visų bendrojo ugdymo mokyklų mokinių (šalies vidurkis atitinkamai 11,7 proc. ir 13,1 proc., Vilniaus apskrities – 10,1 proc. ir 11,8 proc.) (žr. 24 lentelė).

²⁰ Mokiniai, turintys negalių, mokiniai, turintys sutrikimų, ir mokiniai, turintys mokymosi sunkumų.

24 lentelė. Bendrojo ugdymo mokyklų mokinių bendrosiose klasėse, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, dalis nuo bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičiaus. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

	2021-2022 m. m.	2022-2023 m. m.	2023-2024 m. m.	2024-2025 m. m.
Lietuvos Respublika	11,7%	11,5%	12,4%	13,1%
Vilniaus apskritis	10,1%	9,7%	10,9%	11,8%
Elektrėnų sav.	10,3%	10,0%	14,3%	13,4%
Šalčininkų r. sav.	5,0%	6,2%	6,8%	8,0%
Širvintų r. sav.	7,0%	7,6%	8,6%	9,3%
Švenčionių r. sav.	11,5%	10,6%	12,0%	14,3%
Trakų r. sav.	5,4%	5,3%	5,7%	6,6%
Ukmergės r. sav.	9,9%	11,0%	11,2%	12,0%
Vilniaus m. sav.	11,0%	10,6%	11,8%	12,7%
Vilniaus r. sav.	7,7%	5,9%	6,9%	7,7%

5 Trakų rajono savivaldybės mokyklos prisijungė prie „Tūkstantmečio mokyklų“ programos. Pagal ją Trakų rajono gimnazijos gaus daug investicijų, kuriomis bus sprendžiamos atotrūkio tarp ugdymo įstaigų mokinių pasiekimų rezultatų, žemesnių vyresnių klasių mokinių rezultatų ir nepakankamų galimybių ugdyti kultūros, STEAM kompetencijas pamokų metu problemos. „Tūkstantmečio mokyklų“ programoje dalyvauja Trakų Vytauto Didžiojo, Lentvario Motiejaus Šimelionio, Lentvario Henriko Senkevičiaus, Lentvario „Versmės“ ir Rūdiškių gimnazijos. Šių gimnazijų bendruomenės projektines lėšas investuos į mokymo įrangą ir priemones pagal veiklų kryptis, laboratorijas, šiuolaikiškų erdvių įkūrimą, pedagogų kvalifikacijos tobulinimą.

5.8. Sportas

Sporto organizacijos ir infrastruktūra

Trakų rajono savivaldybės gyventojų kūno kultūros ir sporto politiką formuoja Trakų rajono savivaldybės taryba, Trakų rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius, o įgyvendina Trakų sporto centras. Pagrindinė centro veikla – sportininkų rengimas ir kita sporto veikla. Sporto centras vykdo sportinio rengimo programas pagal plėtojamą sporto profilį ir rengia tam tikros kvalifikacijos sportininkus.

Trakų rajone veikia šios sporto organizacijos²¹:

²¹ Žiūrėta 2025 m. sausio 3 d.: <https://www.trakai.lt/gyventojams/sportas/sporto-organizacijos/195>

Eil. Nr.	Sporto organizacijos pavadinimas	Sporto šaka, veiklos kryptys
Aukštadvario seniūnija		
1.	Aukštadvario sporto klubas	Sporto visiems seniūnijoje plėtotė
2.	Trakų rajono Bijūnų gyvenvietės šaškių klubas „Bijūnėlis“	Šaškių sportas
3.	Bijūnų bendruomenės neformali jaunimo sporto grupė	Lengvoji atletika, gimnastika, gatvės gimnastika
4.	Sporto klubas „Kovas“	Sporto visiems seniūnijoje plėtotė
5.	Lietuvos demokratiškumo ugdymo kolegijos filialas vaikų dienos centras	Demokratiškumo ugdymo plėtra sporte ir kitoje veikloje
6.	Visuomeninė organizacija „Savivaldus pilietis europinei civilizacijai, ateičiai, santarvei“ (S. P. E. C. A. S)	-
Lentvario seniūnija		
7.	Lentvario laisvalaikio klubas (LLK)	Krepšinis
8.	Lentvario miesto sporto klubas	Sporto visiems seniūnijoje plėtotė
9.	Visuomeninės organizacijos Aikido Aikikai sveikatingumo klubas „Pažinkim save“	Aikido Aikikai
10.	Asociacija Trakų krašto ledo ritulio klubas „Galvė“	Ledo ritulys
11.	VšĮ Lentvario sporto centras	Futbolas, smiginis
12.	Vietnamo tradicinių kovos menų Niat-Nam klubas „Tan“	Vietnamo tradiciniai kovos menai, paskaitos
13.	Lentvario sveikatos klubas „Šaltinis“	Sveika gyvensena
14.	VšĮ „FK Lentvaris“	Futbolas
15.	VšĮ Atkyviai 365	Tinklinis
Onušio seniūnija		
16.	Asociacija VO irklavimo klubas „Auksinis yris“	Irklavimas
Paluknio seniūnija		
17.	Trakų rajono Paluknio sporto klubas	Sporto visiems seniūnijoje plėtotė
18.	VšĮ Trakų aviacijos sporto centras	Parasparniai, aviacijos sportas
Rūdiškių seniūnija		
19.	VšĮ „Šv. Jono vaikai“	Būreliai vaikams, vasaros stovyklos
20.	Rūdiškių futbolo klubas „Vėtra“	Futbolas
Senujų Trakų seniūnija		
21.	„Jaunimo sodas“	Sporto varžybos, krepšinis, tinklinis
Trakų seniūnija		
22.	Muaythai klubas „Mustangas“	Muaythai (tailando boksas)
23.	Trakų rajono centrinis sporto klubas „Žalgiris“	Sporto visiems plėtotė
24.	Trakų irklavimo sporto klubas	Irklavimas

25.	Artūro Vietos sporto klubas	Baidarių/kanojų irklavimas
26.	Krepšinio klubas „Trakai“	Krepšinis
27.	Trakų miesto smigio sporto klubas „Buliaus akis“	Smiginis
28.	Trakų veteranų krepšinio sporto klubas „Galvė“	Krepšinis
29.	Žirginio sporto klubas „Naujadvario žirgai“	Jojimas
30.	Trakų rajono vaikų ir jaunimo futbolo klubas „Trakai“	Futbolas, sveikos gyvensenos plėtotė
31.	Asociacija „Mano karta“	Slidinėjimas
32.	Trakų rajono lenkų sporto klubas „Polonus“	Krepšinis
33.	Trakų rajono sveikatos klubas	Sveika gyvensena
34.	Irklavimo klubas „Academia Remigum“	Irklavimas
35.	Trakų buriuotojų klubas	Buriavimo sportas
36.	VšĮ „Irkavimo muziejus“	Irkavimo muziejaus veikla
37.	VšĮ „Trakų futbolo klubas“	Futbolas
38.	VšĮ "Randonieriai"	Ilgų distancijų dviratininkų klubas

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2021-2023 m. sporto infrastruktūra Trakų rajono savivaldybėje išlieka gana stabili. Tarp atvirų sporto bazių nuo 2021-2022 m. savivaldybėje veikė 11 krepšinio aikštelių, nuo 2023 m. – 12. Taip pat atsirado viena papildoma tinklinio aikštelė (2021 m. jų buvo 8, 2023 m. – 9). Naujai pradėta vystyti motokroso infrastruktūra – nuo 2023 m. savivaldybėje yra 2 motokroso trasos. Stabilus išlieka kartodromų (1) ir universalios dirbtinės dangos sporto aikštelių (5) skaičius.

Sporto renginiai ir varžybos

Kūno kultūros ir sporto renginių skaičius Trakų rajone yra augantis. Trakų sporto centro duomenimis, 2021 m. tokių renginių buvo 39, 2022 m. – 52, o 2023 m. – 53, tad 2021–2023 m. laikotarpiu kūno kultūros ir sporto renginių skaičius išaugo 35,9 proc.

Teigiamos tendencijos pastebimos ir sporto varžybose. Varžybų, kuriose dalyvavo sportininkai, 2021 m. buvo 120, 2022 m. – 180, 2023 m. – 159 (2021–2023 m. laikotarpiu išaugo 32,5 proc.). Tuo tarpu sportininkų skaičius varžybose 2021 m. buvo 1239, 2022 m. – 1863, 2023 m. – 1569 (2021–2023 m. laikotarpiu išaugo 26,6 proc.).

Sporto renginių dalyviai

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius Trakų rajone nuolatos auga. 2021 m. tokių dalyvių buvo 4 580, o 2023 m. – 6 218 (+35,8 proc.) Tiesa, nors renginių dalyvių skaičius savivaldybėje auga, augimas

analizuojamu laikotarpiu nėra toks spartus kaip šalyje (+37,5 proc.) ar Vilniaus apskrityje (+50,3 proc.) (žr. 25 lentelė).

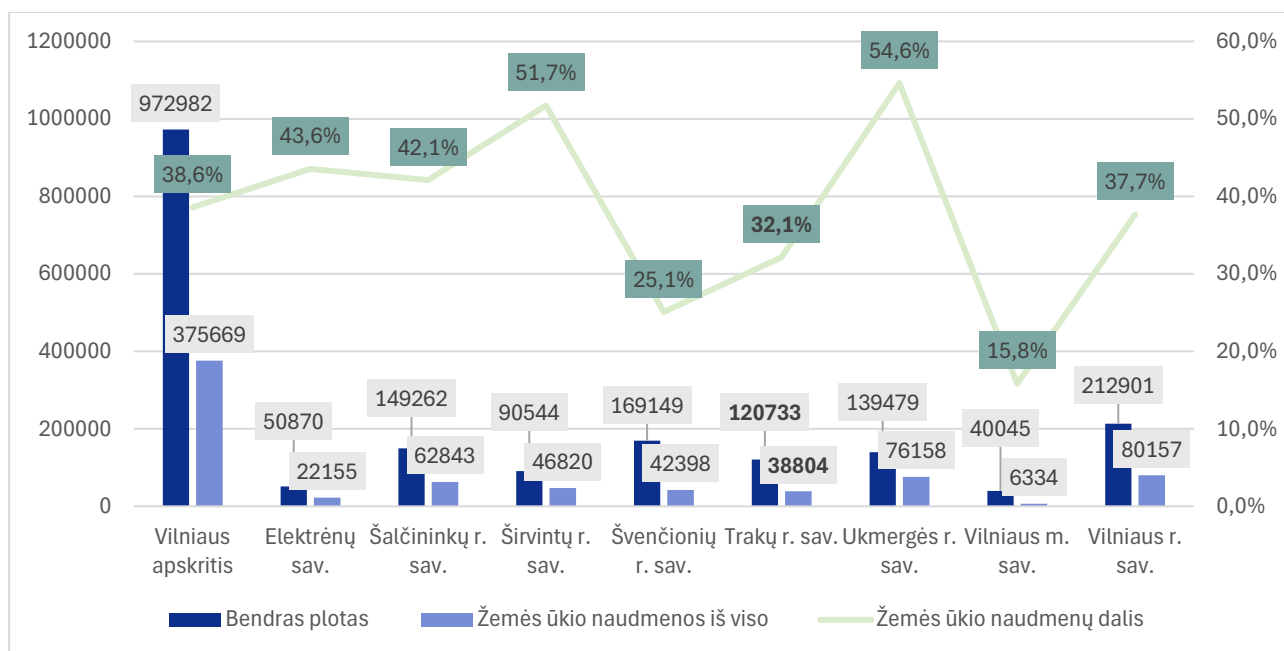
25 lentelė. Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis 2021-2023 m.
Lietuvos Respublika	511 189	648 982	702 671	+37,5%
Vilniaus apskritis	74 999	100 926	112 743	+50,3%
Elektrėnų sav.	2 040	2 340	2 260	+10,8%
Šalčininkų r. sav.	2 185	3 016	3 695	+69,1%
Širvintų r. sav.	1 650	1 954	2 755	+67,0%
Švenčionių r. sav.	1 447	2 856	3 015	+108,4%
Trakų r. sav.	4 580	3 610	6 218	+35,8%
Ukmergės r. sav.	12 460	12 030	12 190	-2,2%
Vilniaus m. sav.	47 452	66 580	70 339	+48,2%
Vilniaus r. sav.	3 185	8 540	12 271	+285,3%

5.9. Žemės ūkis ir miškininkystė

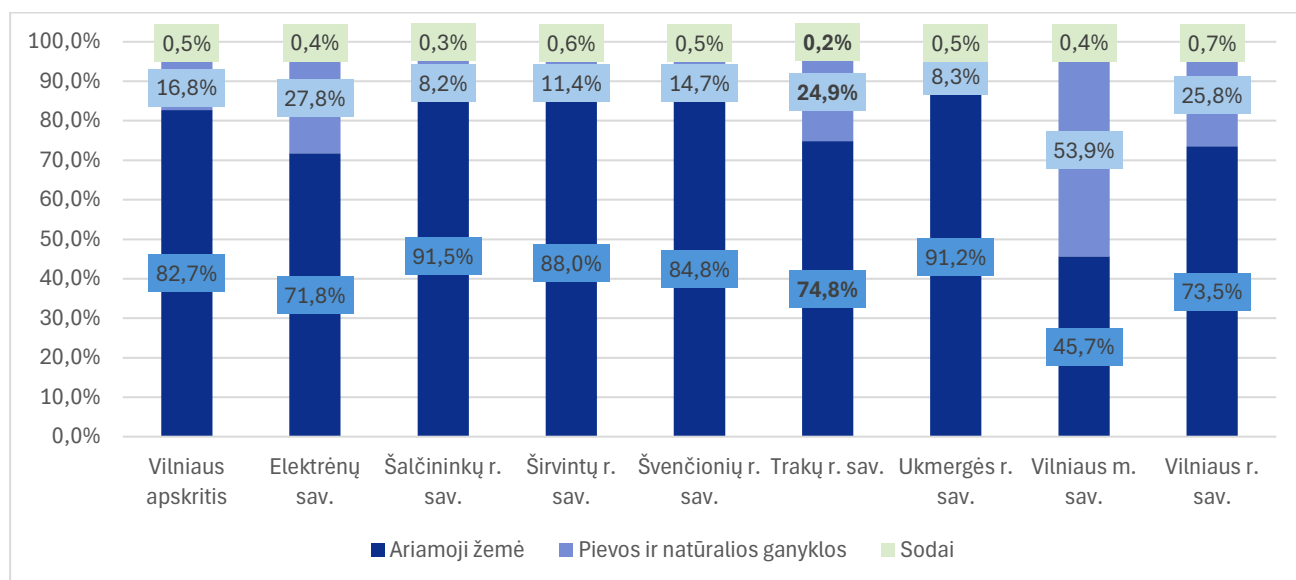
Žemės ūkio naudmenos

Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos duomenimis, 2024 m. sausio 1 d. žemės ūkio naudmenų plotas iš viso siekė 38 804,0 ha ir sudarė 32,1 proc. viso bendro savivaldybės ploto (žr. 18 pav.).

18 pav. Žemės ūkio naudmenų plotas (ha) Vilniaus apskrityje ir jų dalis nuo bendro ploto 2024 m. sausio 1 d. Šaltinis: Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos

Iš visų žemės ūkio naudmenų, didžiausią dalį Trakų rajono savivaldybėje sudaro ariamoji žemė (74,8 proc.). 24,9 proc. sudaro pievos ir natūralios ganyklos, o 0,2 proc. – sodai. Tokios žemės ūkio naudmenų pasiskirstymo tendencijos būdingos visai Vilniaus apskričiai, išskyrus Vilniaus miestą, kur didžiausią dalį sudaro pievos ir natūralios ganyklos (žr. 19 pav.).

19 pav. Žemės ūkio naudmenų dalis Vilniaus apskrityje nuo bendro žemės ūkio naudmenų ploto 2024 m. sausio 1 d. Šaltinis: Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos

Ūkių skaičius

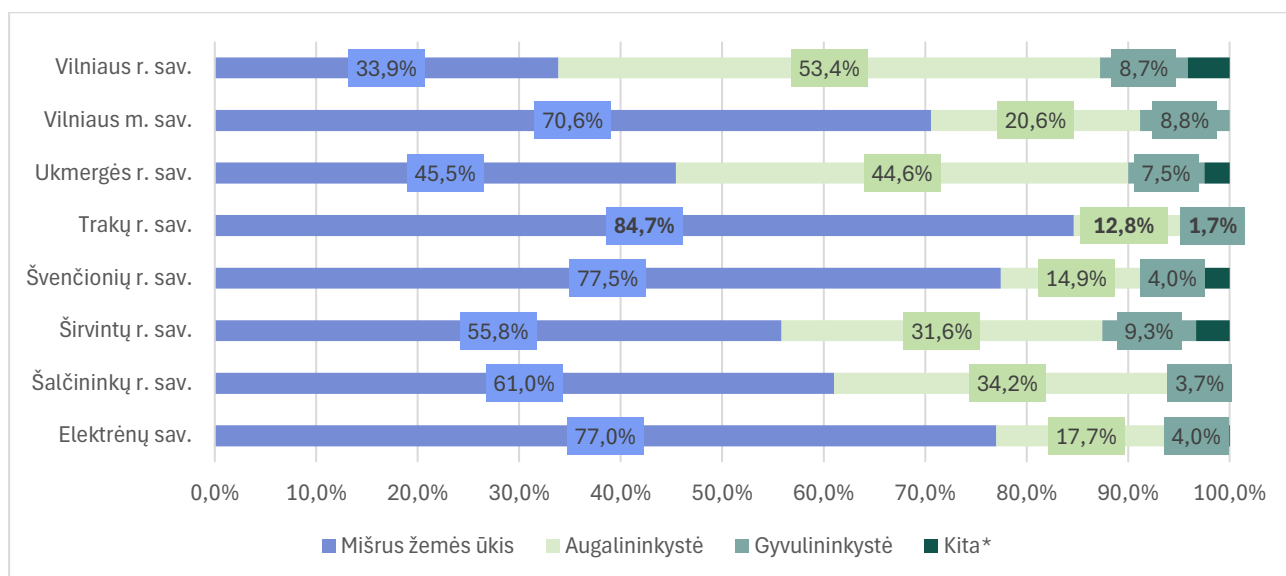
Ūkininkų ūkio registro duomenimis, Trakų rajono savivaldybėje ūkių skaičius yra mažėjantis. 2024 m. birželio 30 d. ūkių skaičius Trakų rajone buvo 1 467 ūkiai, 2023 m. – 1 528 ūkiai, o 2021 m. – 1 632 ūkiai, tad 2021-2023 m. laikotarpiu ūkių skaičius savivaldybėje sumažėjo 6,4 proc. Tai neigiama tendencija, lyginant su Vilniaus apskritimi, kurioje 2021-2023 m. laikotarpiu ūkių skaičius padidėjo 4,9 proc. (žr. 26 lentelė).

26 lentelė. Ūkininkų ūkių skaičius Vilniaus apskrityje. Šaltinis: Ūkininkų ūkio registras

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	2024 m. birželio 30 d.	Pokytis 2021-2023 m.
Vilniaus apskritis	12 025	12 201	12 618	12 408	+4,9%
Elektrėnų sav.	843	882	922	925	+9,4%
Šalčininkų r. sav.	1 187	1 105	1 118	1 118	-5,8%
Širvintų r. sav.	1 593	1 596	1 601	1 584	+0,5%
Švenčionių r. sav.	901	907	924	924	+2,6%
Trakų r. sav.	1 632	1 630	1 528	1 467	-6,4%
Ukmergės r. sav.	1 842	1 822	1 824	1 782	-1,0%
Vilniaus m. sav.	30	34	36	34	+20,0%
Vilniaus r. sav.	3 997	4 225	4 665	4 574	+16,7%

Žemės ūkio produkcija

Analizuojant ūkių pasiskirstymą pagal ekonominės veiklos rūšis, Trakų rajono savivaldybėje dominuoja mišrus žemės ūkis, kuris 2024 m. birželio 30 d. savivaldybėje sudarė 84,7 proc. visų ūkių. Augalininkystės ūkiai sudarė 12,8 proc., gyvulininkystės ūkiai – 1,7 proc., kiti ūkiai – 0,8 proc. (žr. 20 pav.). Vilniaus apskrityje Trakų rajono savivaldybės mišraus žemės ūkio ūkiai sudaro 18,6 proc., augalininkystės ūkiai – 4,0 proc., gyvulininkystės ūkiai – 3,0 proc.

20 pav. Ūkių pasiskirstymas pagal ekonominės veiklos rūšis atitinkamoje savivaldybėje 2024 m. birželio 30 d. Kita* - alternatyvi žemės ūkio veikla, žuvininkystė, žemės ūkio paslaugos, miškininkystė, kita. Šaltinis: Ūkininkų ūkio registras

Miškingumas

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, miškingumas Trakų rajone yra vienas didžiausių visoje Vilniaus apskrityje ir 2023 m. siekė 50,2 proc. (didesnis miškingumas Vilniaus apskrityje 2023 m. buvo tik Švenčionių rajone, kur siekė 60,7 proc.). Visgi, svarbu atkreipti dėmesį, kad analizuojamu 2021-2023 m. laikotarpiu Trakų rajono buvo vienintelė savivaldybė Vilniaus apskrityje, kurioje miškingumas sumažėjo (-2,3 proc.). Šalyje miškingumo dalis analizuojamu laikotarpiu yra kiek padidėjusi (+0,3 proc.), o Vilniaus apskrityje – kiek sumažėjusi (-0,5 proc.) (žr. 27 lentelė).

27 lentelė. Miškingumas, proc. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis 2021-2023 m.
Lietuvos Respublika	33,7	33,8	33,8	+0,3%
Vilniaus apskritis	44,4	44,2	44,2	-0,5%
Elektrėnų sav.	31,4	33,7	33,7	+7,3%
Šalčininkų r. sav.	48,7	49,2	49,2	+1,0%
Širvintų r. sav.	33,6	33,7	33,7	+0,3%
Švenčionių r. sav.	60,5	60,6	60,7	+0,3%
Trakų r. sav.	51,4	50,1	50,2	-2,3%
Ukmergės r. sav.	33,1	33,1	33,2	+0,3%
Vilniaus m. sav.	33,6	34,2	34,2	+1,8%
Vilniaus r. sav.	42,0	42,0	42,0	0,0%

5.10. Statyba

Statybų intensyvumas

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, statybos intensyvumas visoje Vilniaus apskrityje, įskaitant Trakų rajoną, mažėja. Leistų statyti naujų gyvenamųjų pastatų skaičius Trakų rajone 2021 m. buvo 315, o 2023 m. – 272 (-13,7 proc.). Vilniaus apskrityje leistų statyti naujų gyvenamųjų pastatų skaičius analizuojamu laikotarpiu sumažėjo 45,1 proc., šalyje sumažėjo 46,3 proc. (žr. 28 lentelė).

28 lentelė. Leistų statyti naujų gyvenamųjų pastatų skaičius. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis 2021-2023 m.
Lietuvos Respublika	12 429	8 918	6 680	-46,3%
Vilniaus apskritis	4 705	3 499	2 584	-45,1%
Elektrėnų sav.	94	72	77	-18,1%
Šalčininkų r. sav.	49	28	49	0,0%
Širvintų r. sav.	65	73	61	-6,2%
Švenčionių r. sav.	20	23	10	-50,0%
Trakų r. sav.	315	259	272	-13,7%
Ukmergės r. sav.	30	43	24	-20,0%
Vilniaus m. sav.	1 891	1 388	851	-55,0%
Vilniaus r. sav.	2 241	1 613	1 240	-44,7%

Mažėja ir leistų statyti naujų negyvenamųjų pastatų skaičius, nors Vilniaus apskrityje analizuojamu laikotarpiu jis padidėjo 1,9 proc. Trakų rajono savivaldybėje leistų statyti

negyvenamųjų pastatų skaičius 2021 m. siekė 24, o 2023 m. – 13 (-45,8 proc.) (žr. 29 lentelė).

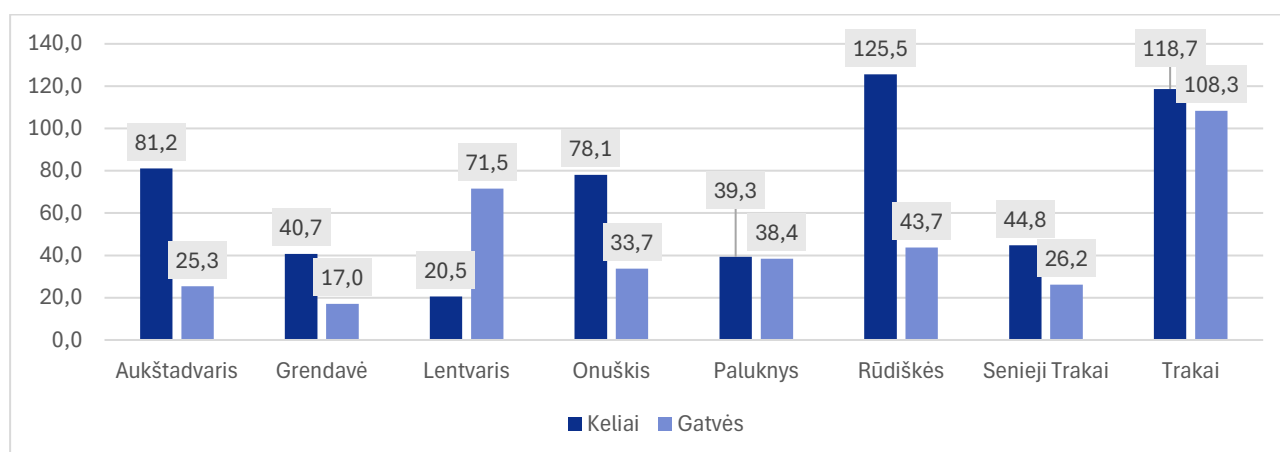
29 lentelė. Leistų statyti naujų negyvenamųjų pastatų skaičius. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis 2021-2023 m.
Lietuvos Respublika	1 031	902	979	-5,0%
Vilniaus apskritis	211	204	215	+1,9%
Elektrėnų sav.	21	20	17	-19,0%
Šalčininkų r. sav.	9	6	4	-55,6%
Širvintų r. sav.	9	7	11	+22,2%
Švenčionių r. sav.	6	7	4	-33,3%
Trakų r. sav.	24	29	13	-45,8%
Ukmergės r. sav.	4	2	10	+150,0%
Vilniaus m. sav.	56	63	76	+35,7%
Vilniaus r. sav.	82	70	80	-2,4%

5.11. Transportas

Infrastruktūra

Trakų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. balandžio 2 d. sprendimu Nr. S1-39 patvirtintas Trakų rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašas²². Remiantis šiuo sąrašu, 2023 m. kovo mėn. Trakų rajono savivaldybėje iš viso buvo 913,1 km kelių ir gatvių (iš jų 548,8 km kelių ir 364,3 km gatvių). Daugiausia kelių yra nutiesta Rūdiškėse (125,5 km), daugiausia gatvių – Trakuose (108,3 km) (žr. 21 pav.).

21 pav. Vietinės reikšmės kelių ir gatvių ilgis (km) Trakų rajono savivaldybėje 2023 m. kovo mėn. Šaltinis: Trakų rajono savivaldybės administracija

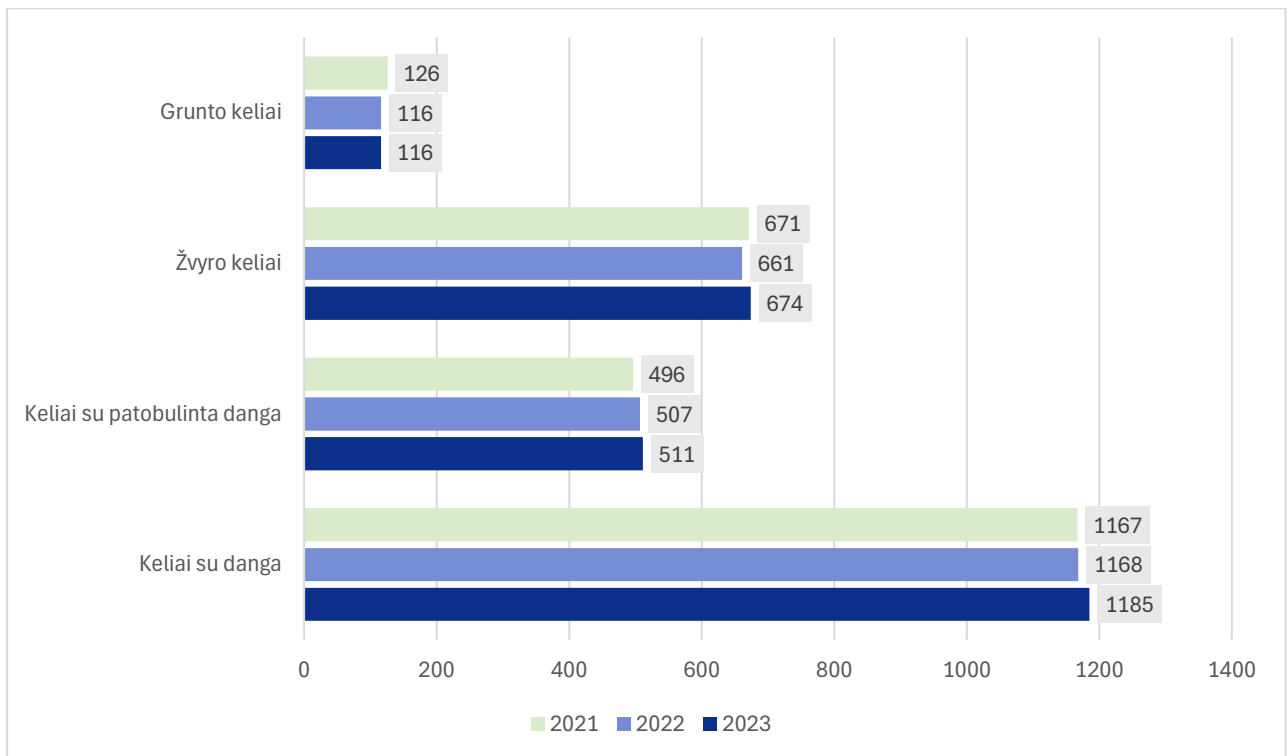
²² 2023 m. kovo mėn. duomenys. Žiūrėta 2025 m. sausio 8 d.: <https://www.trakai.lt/ukio-pletra/inzinerine-infrastruktura/susisiekimo-komunikacijos-keliai-gatves/2607>

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, automobilių kelių ilgis metų pabaigoje Trakų rajono savivaldybėje analizuojamu 2021-2023 m. laikotarpiu neženkiai padidėjo: 2021 m. ilgis siekė 1 293 km, o 2023 m. – 1 300 km (+0,5 proc.). Tuo tarpu šalyje ir Vilniaus apskrityje automobilių kelių ilgis analizuojamu laikotarpiu šiek tiek sumažėjo, atitinkamai -1,6 proc. šalyje ir -1,8 proc. apskrityje (žr. 30 lentelė).

30 lentelė. Automobilių kelių ilgis metų pabaigoje (km). Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis 2021-2023 m.
Lietuvos Respublika	84 894	84 221	83 503	-1,6%
Vilniaus apskritis	13 284	13 045	13 045	-1,8%
Elektrėnų sav.	865	865	865	0,0%
Šalčininkų r. sav.	1 570	1 532	1 519	-3,2%
Širvintų r. sav.	1 405	1 396	1 382	-1,6%
Švenčionių r. sav.	2 155	2 155	2 155	0,0%
Trakų r. sav.	1 293	1 283	1 300	+0,5%
Ukmergės r. sav.	1 388	1 387	1 400	+0,9%
Vilniaus m. sav.	1 376	1 204	1 204	-12,5%
Vilniaus r. sav.	3 232	3 224	3 220	-0,4%

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, Trakų rajono savivaldybėje tarp automobilių kelių dominuoja keliai su danga – 2021 m. tokių kelių buvo 1167 km, o 2023 m. – 1185 km (+1,5 proc.). Mažiausiai Trakų rajono savivaldybėje yra grunto kelių – 2021 m. tokių kelių buvo 126 km, o 2023 m. – 116 km (-7,9 proc.) (žr. 22 pav.).

22 pav. Automobilių kelių ilgis (km) pagal kelių dangos tipą Trakų rajono savivaldybėje. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Lengvųjų automobilių skaičius

Vis daugiau gyventojų renkasi turėti lengvąjį automobilį. Valstybės duomenų agentūros duomenimis, Trakų rajono savivaldybėje individualių lengvųjų automobilių, tenkančių 1000-ai gyventojų, analizuojamu 2021-2023 m. laikotarpiu viršija tiek šalies, tiek apskrities vidurkį: šalyje šis skaičius 2021 m. siekė 504, 2023 m. – 516 (+2,4 proc.), apskrityje 2021 m. – 447, 2023 m. – 458 (+2,5 proc.), o Trakų rajono savivaldybėje 2021 m. 551, 2023 m. – 573 (+4,0 proc.) (žr. 22 pav.31 lentelė).

31 lentelė. Individualių lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų. Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis 2021-2023 m.
Lietuvos Respublika	504	507	516	+2,4%
Vilniaus apskritis	447	447	458	+2,5%
Elektrėnų sav.	526	522	528	+0,4%
Šalčininkų r. sav.	558	586	582	+4,3%
Širvintų r. sav.	597	616	636	+6,5%
Švenčionių r. sav.	552	576	582	+5,4%
Trakų r. sav.	551	549	573	+4,0%
Ukmergės r. sav.	528	616	550	+4,2%
Vilniaus m. sav.	403	397	406	+0,7%
Vilniaus r. sav.	539	528	581	7,8%

Transporto paslaugos

Trakų rajono savivaldybės taryba 2022 m. gegužę priėmė sprendimą dėl UAB „Trakų autobusai“ reorganizavimo, ją prijungiant prie kitos savivaldybės valdomos įmonės – UAB „Trakų paslaugos“. Jau nuo 2023 m. sausio 1 d. UAB „Trakų autobusai“ savo veiklos nebetęsia. Visas uždarnosios akcinės bendrovės teises ir pareigas, o kartu ir keleivių pervežimo funkcijas, perėmė UAB „Trakų paslaugos“.

UAB „Trakų paslaugos“ po sujungimo praplėtė savo teikiamų paslaugų spektrą ir nuo šiol siūlo šias paslaugas:

- aplinkos tvarkymas ir valymas;
- keleivių vežimas;
- automobilių statymo aikštelių mokamų vietų administravimas;
- autobusų nuoma;
- reklamos plotų nuoma;
- žaliųjų atliekų surinkimas ir transportavimas;
- technikos ir įrankių nuomos paslaugos.

Bendrovė, vykdydama savo pagrindinę veiklą, veikia Trakų rajono savivaldybės teritorijoje, tačiau yra maršrutų, jungiančių Trakų rajoną su kaimyninėmis Elektrėnų ir Vilniaus savivaldybėmis, vykdoma veikla pagal komercines sutartis ir kitose Lietuvos savivaldybėse. 2024 m. kovo 1 d. duomenimis, Bendrovė, vykdydama veiklą, iš viso eksploatuoja 25 maršrutinius autobusus ir 10 mokyklinių autobusų. Bendrovės autobusai važiuoja 7 kryptimis: Vilniaus, Vievio, Semeliškių, Aukštadvario, Onušio, Paluknio ir Lentvario.

2023 m. rugpjūčio 23 d. Trakų rajono savivaldybės taryba priėmė sprendimą Nr. S1E-90, pavesdama nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. Bendrovei trimis mokykliniais autobusais atlikti Trakų rajone Lentvario mieste esančių bendrojo lavinimo mokyklų – Lentvario Henriko Senkevičiaus gimnazijos, Lentvario pradinės mokyklos, Lentvario Motiejaus Šimelionio gimnazijos, Lentvario „Versmės“ gimnazijų mokinių centralizuotą pavėžėjimą. Bendrovei nustatytas tikslas trimis transporto priemonėmis pavėžėti keturių mokyklų mokinius mažiausiomis laiko ir materialinėmis sąnaudomis, suteikiant maksimaliai kokybišką pavėžėjimo paslaugą. Šiuo sprendimu prasidėjo pilotinis projektas, kuris bus pilnai įgyvendintas iki 2024 m. rugsėjo mėnesio. Kitame etape 2023 m. rugsėjo 28 d. Trakų rajono savivaldybės taryba sprendimu Nr. S1E-123 nustatė, kad Bendrovei būtų perduoti du mokykliniai autobusai, kuriais būtų centralizuotai pavežami Senujų trakų ir Trakų miesto mokyklose besimokantys mokiniai. Trečiame etape Trakų rajono savivaldybės taryba

sprendimu Nr. S1E-10 pritarė, kad Bendrovei būtų perduoti visi Trakų mieste ir Senujų Trakų kaime esančių mokyklų turimi mokykliniai autobusai. 2024 m. kovo 1 d. buvo pradėtas centralizuotas aukščiau minėtų mokyklų moksleivių pavėžėjimas.

Bendrovės teikiamų keleivių pervežimo paslaugų apimtys nuolatos auga. 2021 m. autobusų rida siekė 697,8 tūkst. km, o 2023 m. – jau 991,6 tūkst. km (+42,2 proc.), o pervežtų keleivių skaičius išaugo nuo 365,7 tūkst. keleivių 2021 m. iki 639,3 tūkst. 2023 m. (+74,8 proc.) (žr. 32 lentelė).

32 lentelė. UAB „Trakų paslaugos“ autobusų rida ir pervežtų keleivių skaičius. Šaltinis: UAB „Trakų paslaugos“ veiklos ataskaitos

	2021 m.	2022 m.	2023 m.	Pokytis 2021-2023 m.
Autobusų rida, tūkst. km				
Vietinio susisiekimo maršrutai	681,3	863,7	977,7	+43,5%
Užsakomieji reisai	16,5	11,3	13,9	-15,8%
Bendra rida	697,8	875,0	991,6	+42,1%
Pervežtų keleivių skaičius, tūkst.				
Vietinio susisiekimo maršrutai	212,1	307,0	381,0	+79,6%
Mokinių pavėžėjimas	153,6	272,0	258,3	+68,2%
Viso keleivių	365,7	579,0	639,3	+74,8%

5.12. Energetika

Elektros energijos tiekimą savivaldybėje užtikrina UAB „Trakų vandenys“ ir UAB Gren Trakai.

2021 m. liepos 1 d. Savivaldybės taryba pritarė projektui „1450 kW saulės parko dalies įsigijimas Trakų rajono savivaldybės visuomeninės paskirties objektų poreikiams patenkinti“, kurio tikslas yra energijos išteklių (saulės, vėjo) panaudojimas savivaldybės elektros energijos daliniam poreikiui užtikrinti. Savivaldybė jau yra įrengusi saulės elektrines ant penkių savo įstaigų stogų, tačiau tiek naujai įsigytas saulės parkas, tiek šios elektrinės yra tik pradžia. Savivaldybėje toliau vystomi projektai, skirti atsinaujinančios energetikos plėtrai, taip stiprinant žaliąjį kursą. 2022 m. paskelbtas viešasis pirkimas, 2023 m. kovo 16 d. pasirašyta sutartis. Šios saulės elektrinės generuojama energija bus naudojama daliai rajono miestų ir gyvenviečių gatvių apšviesti, taip pat savivaldybės valdomų įstaigų energijos poreikiui tenkinti. 115 kW galios parko dalis Trakų rajono savivaldybei priklauso ir Šiaulių rajone. Įrengimui gauta ES parama.

5.13. Apibendrinimas

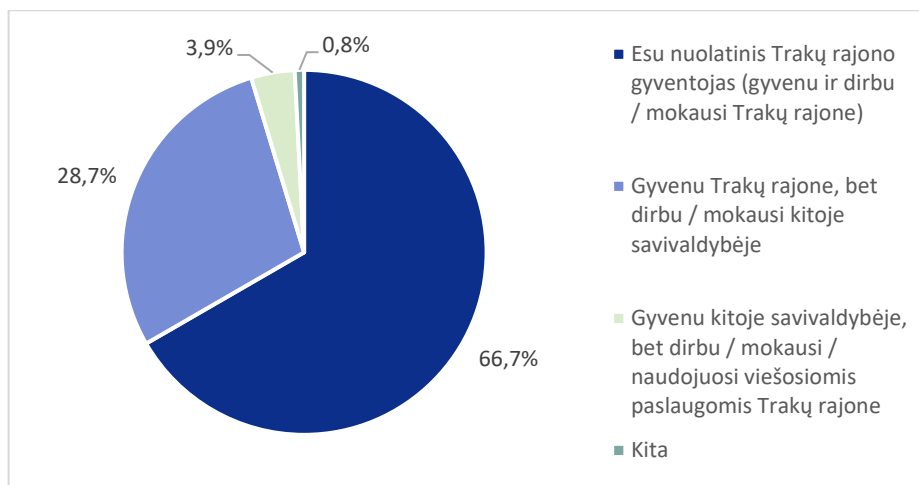
- Nuolatinių gyventojų skaičius auga – 2024 m. pradžioje gyveno 34 589 gyventojai (+7 proc. nuo 2021 m.).
- Teigiamą neto migraciją rodo, kad į rajoną imigruoja daugiau gyventojų nei emigruoja.
- Daugėja darbingo amžiaus gyventojų (16–64 m.) – jų dalis padidėjo nuo 61,2 proc. (2021 m. pradžioje) iki 66,9 proc. (2024 m. pradžioje).
- Užimtų gyventojų skaičius auga – nuo 15,8 tūkst. (2021 m.) iki 17,5 tūkst. (2023 m.).
- Registruotų bedarbių dalis mažėja – nuo 12 proc. (2021 m.) iki 8,5 proc. (2023 m.).
- Nusikalstamumas mažėja (nuo 517 nusikalstamų veikų 2021 m. iki 455 nusikalstamų veikų 2023 m.), tačiau Trakų rajonas vis dar užima reikšmingą dalį Vilniaus apskrities nusikaltimų statistikoje.
- Praktikuojančių gydytojų ir slaugytojų skaičius didėja (nuo 2021 m. iki 2023 m. išaugo 16,2 proc.), tačiau šeimos gydytojų skaičius 10 tūkst. gyventojų nesiekia Lietuvos vidurkio.
- Ligtumas 10 tūkst. gyventojų Trakų rajone mažesnis nei Lietuvos vidurkis (2023 m. atitinkamai 8 836,2 Trakų rajone ir 8 137,8 šalyje), tačiau mirtingumas – didesnis (2023 m. atitinkamai 1 355,6 Trakų rajone ir 1 249,0 šalyje).
- Dažniausia mirtingumo priežastis – kraujotakos sistemos ligos.
- Nepaisant augančio verslo subjektų skaičiaus (+37 proc. mažų ir vidutinių įmonių nuo 2022 m. pradžios iki 2024 m. pradžios), materialinės investicijos mažėja (-18,9 proc. nuo 2021 m. iki 2023 m.).
- Rajonas užima 10 vietą Lietuvos savivaldybių indekse, tačiau susiduria su iššūkiais dėl savarankiškai surenkamų pajamų, verslo liudijimų įsigijusių/prasitęsusių gyventojų ir vidaus sandorių santykio su viešaisiais pirkimais pokyčio.
- Mažėja kultūros centrų dalyvių (-11,4 proc.) ir meno kolektyvų (-19 proc.) skaičius.
- Lankytojų skaičius muziejuose išaugo daugiau nei dvigubai (+110,6 proc.), bet virtualių apsilankymų mažėja.
- Turistų srautai didėja, ypač iš Lenkijos ir Vokietijos. 2023 m. Turizmo informacijos centre apsilankė 239,3 proc. daugiau lankytojų nei 2021 m.
- Apgyvendinimo įstaigų skaičius didėja (+18,2 proc.), tačiau numerių skaičius mažėja (-6,4 proc.).
- Moksleivių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose auga (+8,4 proc.), plėtojamos formaliojo ir neformaliojo ugdymo galimybės.

- Didėja bendrojo ugdymo mokyklų mokinių bendrosiose klasėse, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, dalis nuo bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičiaus (nuo 5,4 proc. 2021-2022 mokslo metais iki 6,6 proc. 2024-2025 mokslo metais).
- Didėja sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius (+35,8 proc.).
- Žemės ūkio naudmenų dalis nuo bendro ploto savivaldybėje 2024 m. sausio 1 d. sudarė 32,1 proc., didžiausią dalį sudaro ariamoji žemė (74,8 proc.).
- Ūkininkų ūkių skaičius mažėja (-6,4 proc.).
- Savivaldybėje dominuoja mišrus žemės ūkis (84,7 proc. visų ūkių 2024 m. birželio 30 d.).
- Miškingumas savivaldybėje mažėja (-2,3 proc.), tačiau 2023 m. yra didesnis nei šalyje (50,2 proc.) ar Vilniaus apskrityje (44,2 proc.) ir siekia 50,2 proc..
- Mažėja leistų statyti gyvenamųjų pastatų (-13,7 proc.) ir negyvenamųjų pastatų (-45,8 proc.) skaičius.
- Automobilių kelių su dangą ilgis padidėjo nuo 1167 km 2021 m. iki 1185 km 2023 m.
- Didėja individualių lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų (+4,0 proc.).
- Teikiant transporto paslaugas, sparčiai auga UAB „Trakų paslaugos“ autobusų rida (+42,1 proc.) ir pervežtų keleivių skaičius (+78,8 proc.).
- Savivaldybėje aktyviai vykdomi projektai, skirti atsinaujinančios energetikos plėtrai.

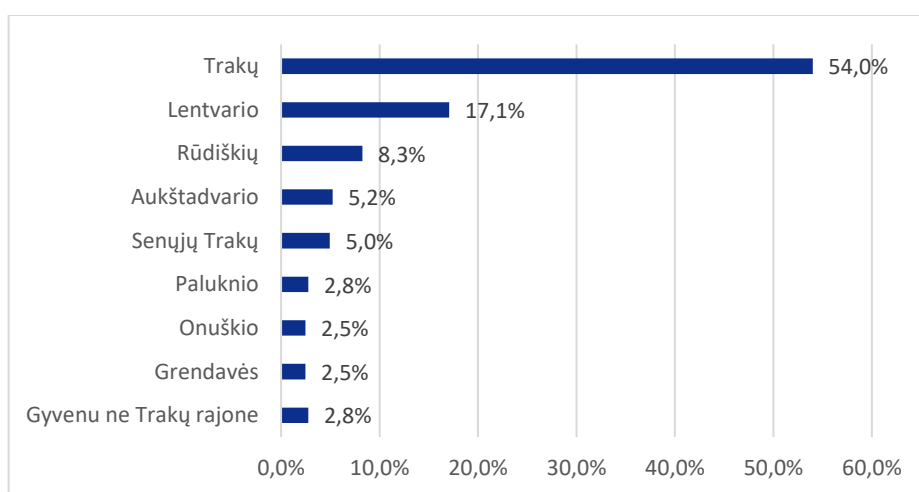
6. Gyventojų poreikių ir nuomonės apklausa

Trakų rajono savivaldybės gyventojai buvo kviečiami pateikti savo nuomonę apie dabartinę savivaldybės institucijų, įstaigų veiklą, gyvenimo savivaldybėje kokybę ir poreikius savivaldybėje teikiamų paslaugų, infrastruktūros ir kt. plėtrai.

Klausimyną užpildė **363 respondentai**. Dauguma iš jų (66,7 proc.) yra nuolatiniai Trakų rajono gyventojai (gyvena ir dirba / mokosi Trakų rajone), 28,7 proc. respondentų gyvena Trakų rajone, bet dirba / mokosi kitoje savivaldybėje (žr. 23 pav.). Dauguma respondentų (54,0 proc.) nurodė gyvenantys Trakų seniūnijoje (žr. 24 pav.).

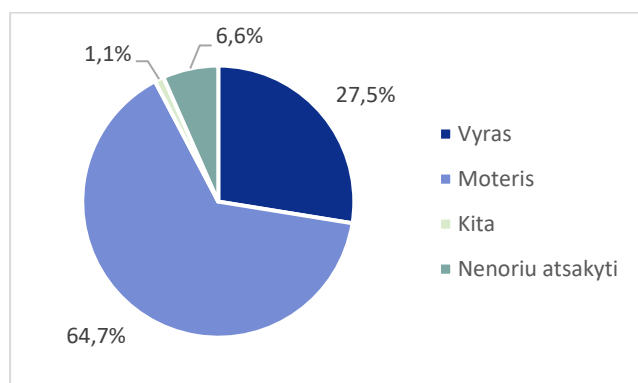

23 pav. Respondentų gyvenamoji vieta

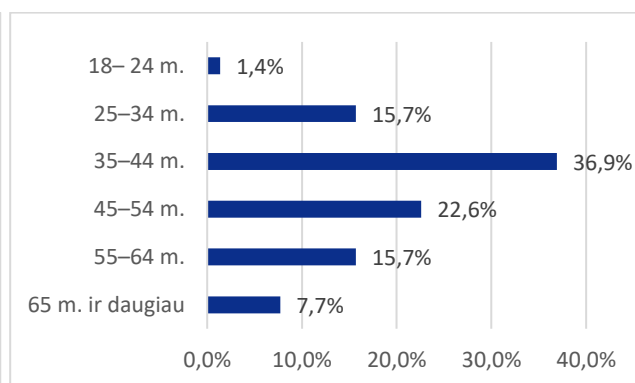

24 pav. Seniūnijos, kuriose gyvena respondantai

Klausimyną užpildė 27,5 proc. vyrų ir 64,7 proc. moterų (žr. 25 pav.). Tarp respondentų daugiausia 35-44 m. amžiaus (36,9 proc.) ir 45-54 m. amžiaus (22,6 proc.) (žr. 26 pav.)

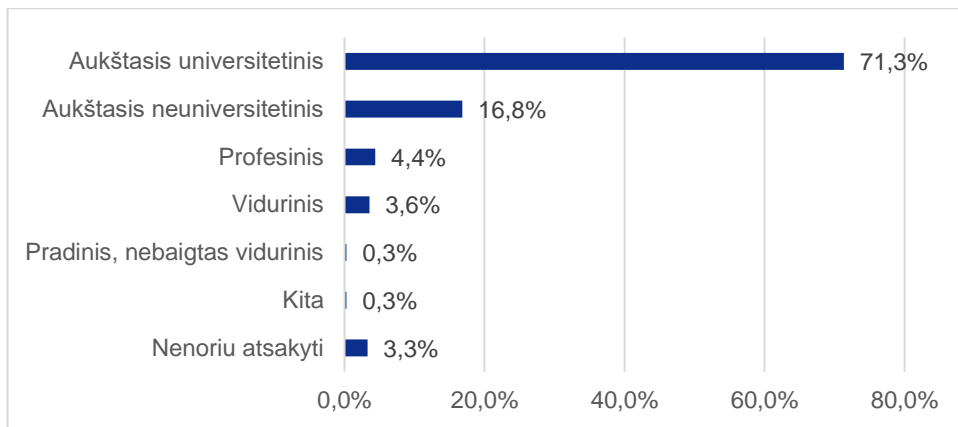

25 pav. Respondentų lytis

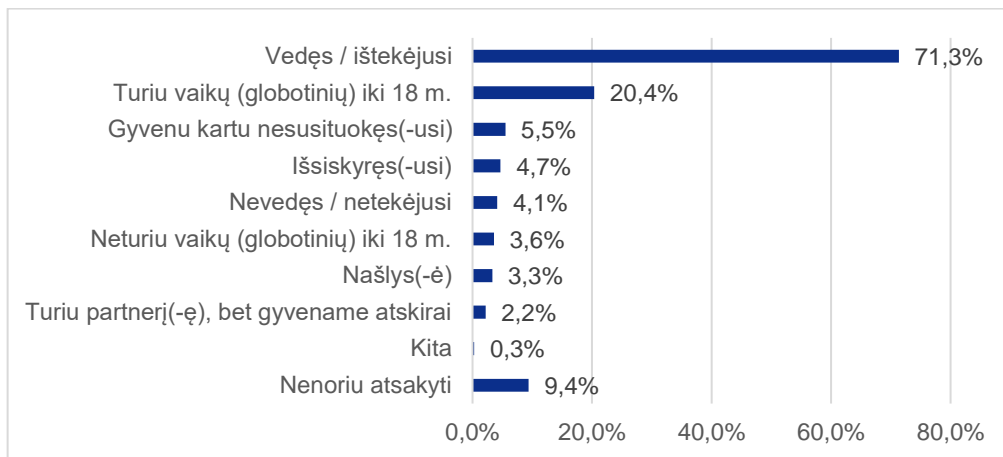

26 pav. Respondentų amžius

Absoliuti dauguma respondentų (71,3 proc.) nurodė turintis aukštąjį universitetinį išsilavinimą (žr. 27 pav.). 71,3 proc. respondentų savo šeiminei padėti nurodė kaip vedęs / ištekejusi (žr. 28 pav.).

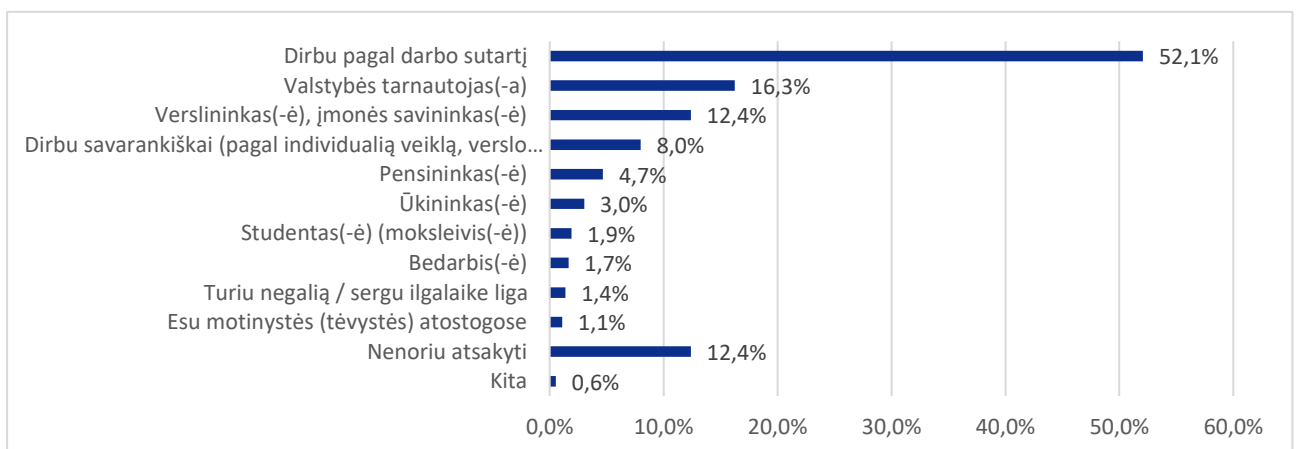

27 pav. Respondentų išsilavinimas

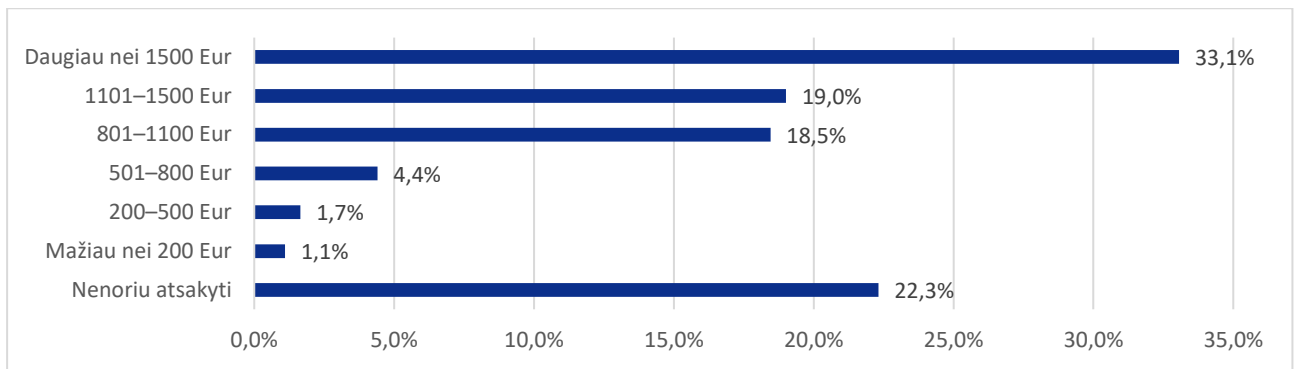

28 pav. Respondentų šeiminei padėčiai

Atsakydami apie savo užimtumą, 52,1 proc. respondentų nurodė, kad dirba pagal darbo sutartį, 16,3 proc. yra valstybės tarnautojai (žr. 29 pav.). 33,1 proc. respondentų nurodė, kad jų asmeninės pajamos (atskaičius mokesčius) per mėnesį siekia daugiau nei 1500 Eur, tačiau 22,3 proc. respondentų nenorėjo atsakyti į šį klausimą (žr. 30 pav.).

29 pav. Respondentų užimtumas

30 pav. Respondentų asmeninės pajamos (atskaičius mokesčius) per mėnesį

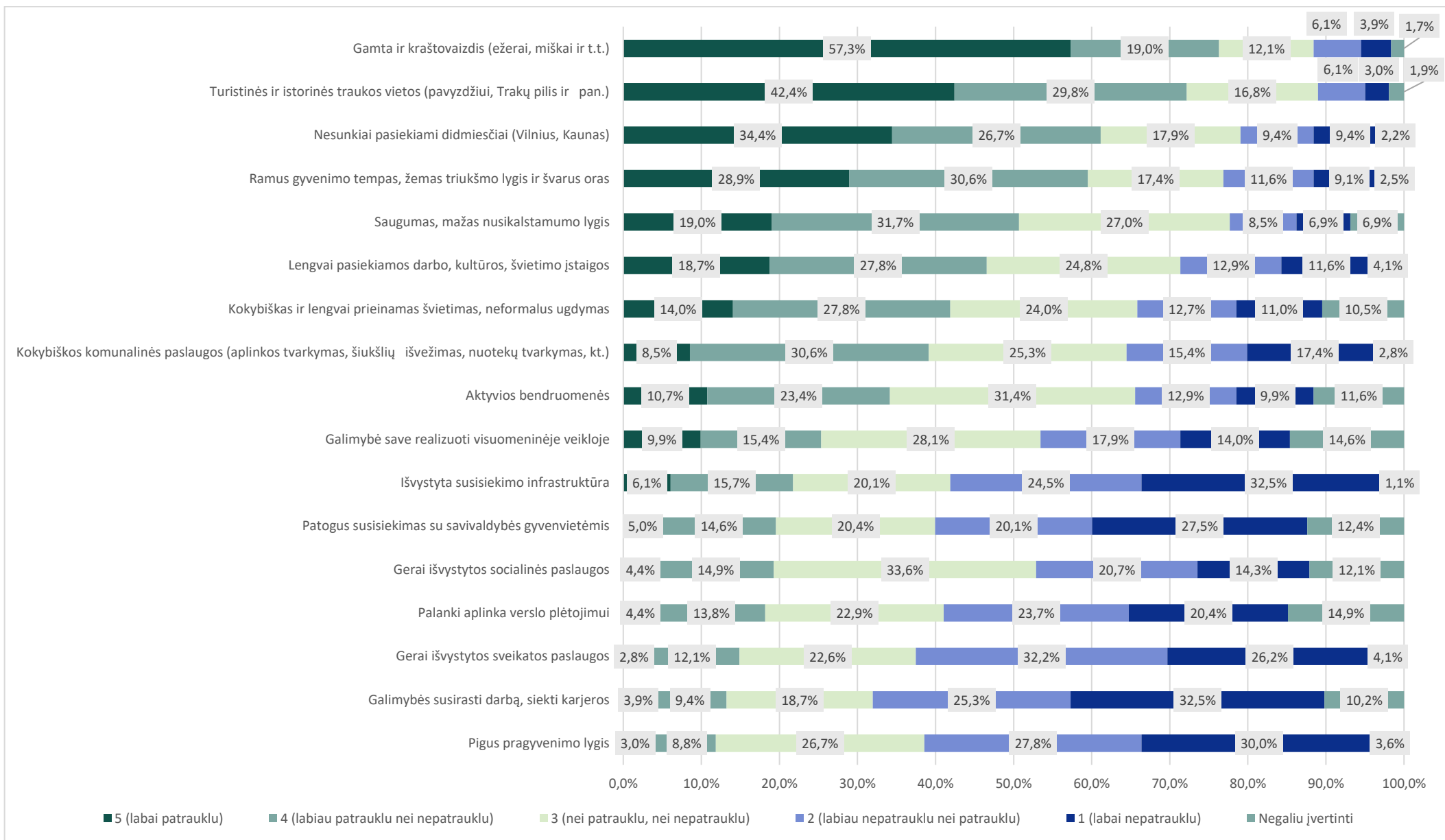
6.1. Esamos situacijos vertinimas

Respondentų buvo prašoma atsakyti, kuo, jų nuomone, Trakų rajono savivaldybė yra patraukli gyventi. Respondentams buvo pateikiamas teiginių sąrašas ir prašoma kiekvieną teiginį įvertinti nuo 1 (labai nepatrauklu) iki 5 (labai patrauklu) arba 0 (negaliu įvertinti).

Geriausiai įvertinta buvo gamta ir kraštovaizdis – labiau patrauklu nei nepatrauklu arba labai patrauklu nurodė 76,3 proc. respondentų. Antroje vietoje – turistinės ir istorinės traukos vietos, kurias kaip labiau patrauklu nei nepatrauklu arba labai patrauklu nurodė 72,2 proc. respondentų.

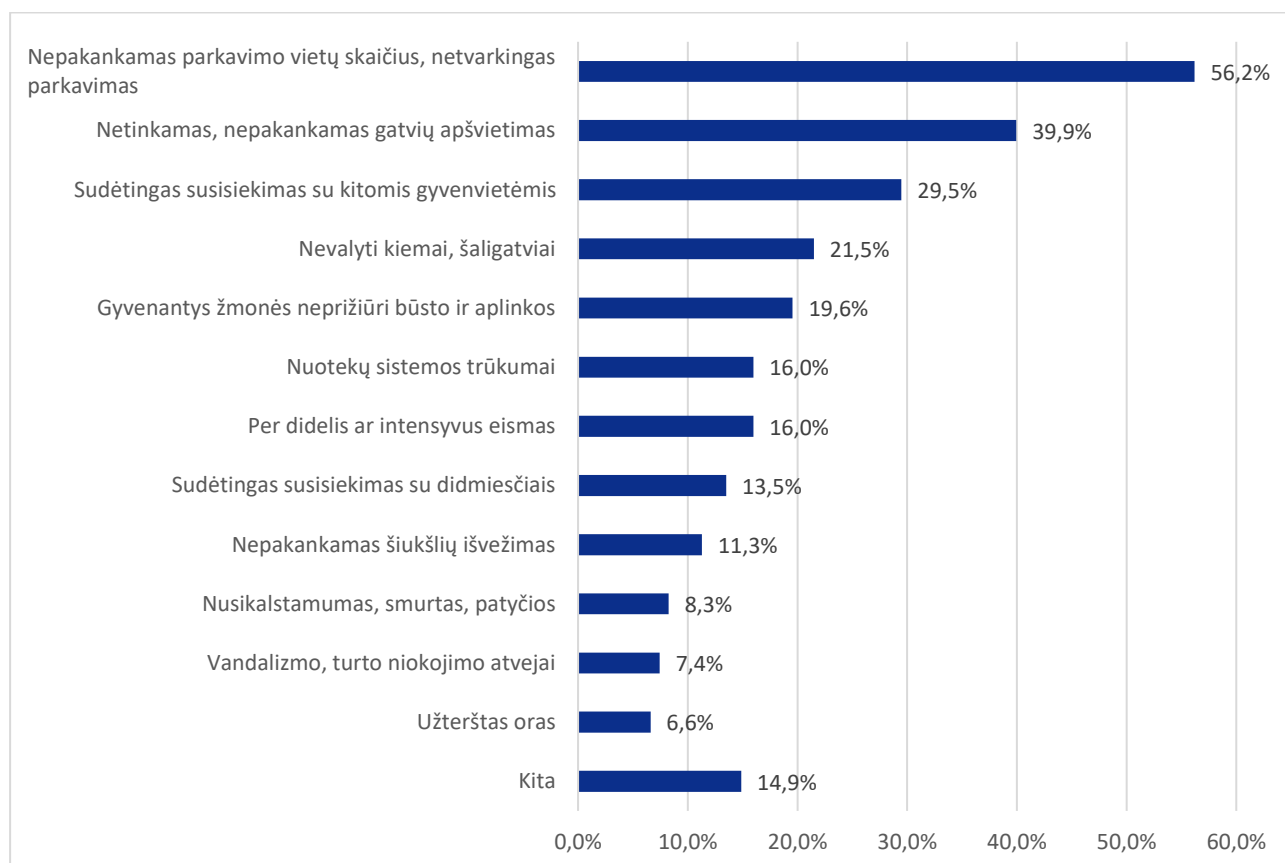
Prasčiausiai įvertinta buvo pigus pragyvenimo lygis bei galimybės susirasti darbą, siekti karjeros – šiuos teiginius kaip labai nepatrauklu arba labiau nepatrauklu nei patrauklu nurodė po 57,9 proc. respondentų.

Visi teiginiai ir jų įvertinimas pateikiami 31 pav.

31 pav. Respondentų atsakymai į klausimą „Kuo, Jūsų nuomone, Trakų rajono savivaldybė yra patraukli gyventi?“

Respondentų taip pat buvo klausiama, su kuriomis iš problemų Trakų rajone jie susiduria dažniausiai (žr. 32 pav.). Kaip dažniausią problemą respondentai **įvardino nepakankamą parkavimo vietų skaičių, netvarkingą parkavimą** (56,2 proc. respondentų pasirinko šį atsakymo variantą). Netinkamą, nepakankamą gatvių apšvietimą pasirinko 39,9 proc. respondentų, sudėtingą susisiekimą su kitomis gyvenvietėmis – 29,5 proc. respondentų. Mažiausiai respondentų pasirinko užterštą orą (6,6 proc.) ir vandalizmo, turto niokojimo atvejus (7,4 proc.).

32 pav. Respondentų atsakymai į klausimą „Su kuriomis iš šių problemų Trakų rajone susiduriate dažniausiai?“

6.2. Pasiūlymai ateičiai

Respondentams buvo užduotas atviras klausimas „Kaip įsivaizduojate Trakų rajoną 2035 m.?“. Į šį klausimą atsakė 225 respondentai. Jų atsakymai atskleidė įvairius lūkesčius, susijusius su infrastruktūra, turizmu, ekologija, socialinėmis paslaugomis ir valdžios veikla. Šioje analizėje aptariamas atsakymų pasiskirstymas, dažniausiai minėti pasiūlymai bei vertinimai, o taip pat išskiriami esminiai teigiami ir neigiami aspektai.

Iš gautų atsakymų matyti, kad gyventojams **svarbiausi infrastruktūros klausimai**. Daugelis respondentų pabrėžė būtinybę asfaltuoti kelius, nutiesti dviračių takus ir gerinti

viešojo transporto susisiekimą su rajono gyvenvietėmis bei Vilniumi. Taip pat akcentuotas gatvių apšvietimo trūkumas, parkavimo vietų stygius ir seni, neprižiūrėti pastatai, kurie doko miesto vaizdą. Kartu su infrastruktūros gerinimu buvo išskirtas ir poreikis plėtoti viešąsias erdves – daugiau parkų, poilsio zonų, vaikų žaidimų aikštelių bei sporto kompleksų.

Turizmas buvo dar viena dažnai minima tema. Respondentai norėtų, kad Trakai taptų ne tik sezonišku turistų traukos centru, bet ir **gyvybingu miestu ištisus metus**. Jie pabrėžė būtinybę plėtoti pramogas, viešbučius, SPA centrus, kultūros ir laisvalaikio renginius. Kartu išsakytas ir susirūpinimas dėl per didelio turistų srauto, kuris neigiamai veikia vietos gyventojus. Siekiant suderinti turizmą su vietos bendruomenės interesais, siūloma plėtoti tvarią turizmo infrastruktūrą, saugoti gamtą bei užtikrinti, kad miesto erdvės liktų patogios tiek vietiniams, tiek svečiams.

Ekologijos ir darnaus vystymosi klausimai taip pat buvo dažnai akcentuojami. Gyventojai išreiškė norą matyti daugiau žaliųjų erdvių, geriau prižiūrimas ežerų pakrantes ir švaresnę aplinką. Taip pat siūlyta diegti atsinaujinančios energetikos sprendimus, skatinti viešąjį transportą ir mažinti taršą. Kai kurie respondentai pabrėžė, kad Trakų rajonas galėtų tapti pavyzdiniu ekologišku miestu, derinančiu gamtos išteklių išsaugojimą su šiuolaikiška urbanistine plėtra.

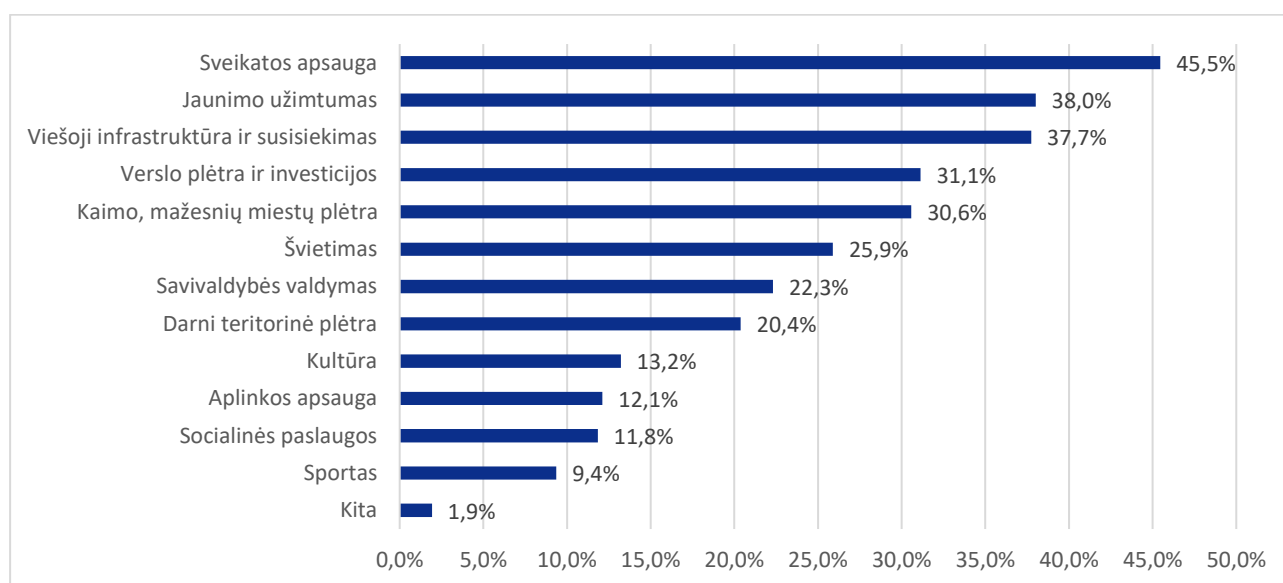
Be infrastruktūros, turizmo ir ekologijos, daug dėmesio buvo skirta **socialinėms paslaugoms ir bendruomenės gerovei**. Atsakymuose pasikartojo pastabos apie nepakankamą mokyklų ir darželių pasiūlą, silpną sveikatos paslaugų prieinamumą bei ribotas laisvalaikio galimybes šeimoms su vaikais. Gyventojai norėtų, kad rajonas būtų patrauklus ne tik turistams, bet ir nuolatiniais gyventojams – su gerai išvystyta socialine infrastruktūra, patogiomis paslaugomis ir saugia gyvenamąja aplinka.

Dalis respondentų išreiškė **nepasitenkinimą rajono valdymu**. Buvo atkreipiamas dėmesys į valdžios sprendimų skaidrumą, lėtą projektų įgyvendinimą ir nepakankamą gyventojų įtraukimą į sprendimų priėmimą. Atsakymai atskleidė norą matyti rajono administraciją, kuri daugiau dėmesio skirtų bendruomenės interesams ir užtikrintų kokybišką viešųjų paslaugų teikimą.

Atsižvelgiant į šiuos atsakymus, galima suformuluoti pagrindinius siūlymus Trakų rajono 2035 m. vizijai. Visų pirma, būtina **stiprinti infrastruktūrą**, asfaltuoti kelius, plėsti dviračių takų tinklą ir užtikrinti patogų viešąjį transportą. Taip pat reikėtų **plėtoti turizmo sektorių**, tačiau kartu užtikrinti, kad jis būtų draugiškas vietos bendruomenei. Svarbu **didinti investicijas į ekologinius sprendimus, socialines paslaugas, švietimą ir sveikatos**

apsauga. Galiausiai, siekiant ilgalaikio rajono augimo, būtina **gerinti valdymo skaidrumą**, skatinti bendruomenės įtraukimą ir užtikrinti, kad Trakų rajonas būtų ne tik turistinis traukos centras, bet ir patogi vieta gyventi.

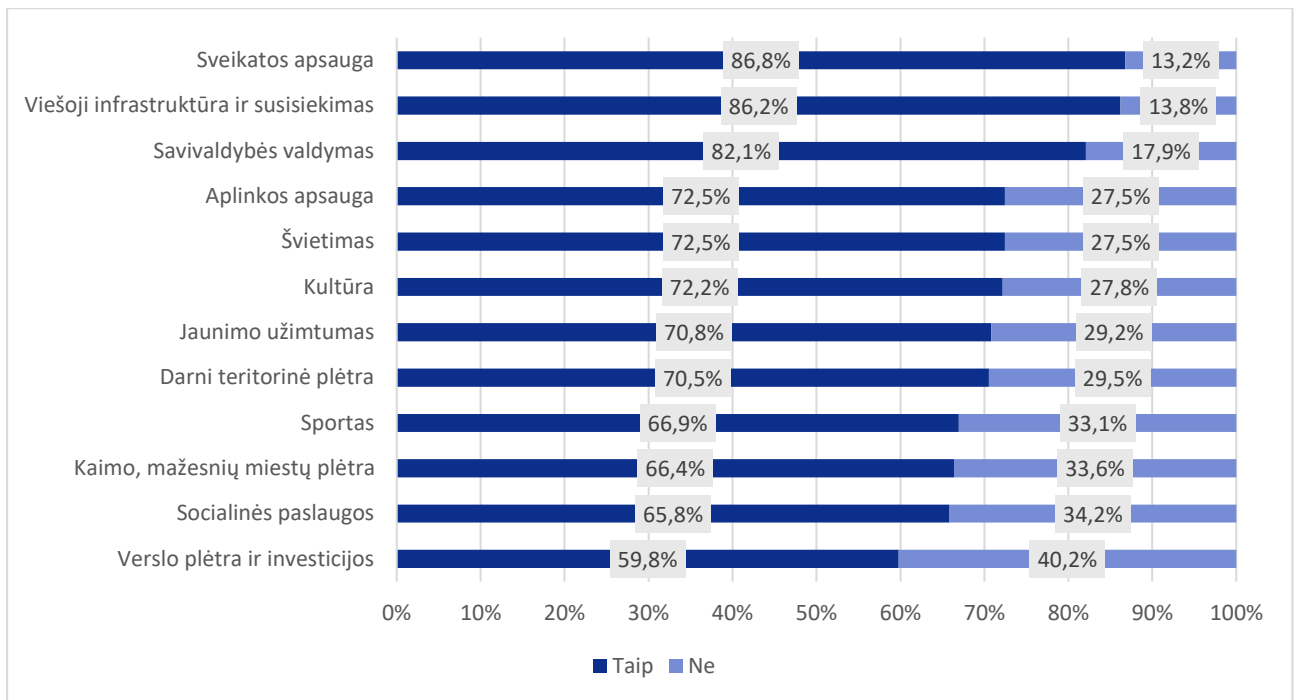
Toliau respondentų buvo klausiama, kurias iš išvardintų sričių jie laikytų prioritetinėmis, kurias reikėtų plėtoti Trakų rajone iki 2035 m. (žr. 33 pav.). **Daugiausia respondentų (45,5 proc.) pasirinko sveikatos apsaugą**, antroje vietoje (38,0 proc.) – jaunimo užimtumas, trečioje vietoje (37,7 proc.) – viešoji infrastruktūra ir susisiekimas. **Mažiausiai respondentų kaip prioritetinę sritį pasirinko sportą (9,4 proc.).**

33 pav. Respondentų atsakymai į klausimą „Kurias iš šių sričių Jūs laikytumėte prioritetinėmis, kurias reikėtų plėtoti Trakų rajone iki 2035 m.“

Tuomet respondentų buvo klausiama, ar jiems aktuali kiekviena nurodyta sritis (žr. 34 pav.) ir, jei taip, prašoma pasirinkti pasiūlymus, kurie, respondentų nuomone, labiausiai atitinkamą sritį tobulintų.

Daugiausia respondentų (86,8 proc.) nurodė, kad jiems aktuali sveikatos apsaugos sritis. Tarp kitų sričių, kurias kaip aktualias nurodė dauguma respondentų – viešoji infrastruktūra ir susisiekimas (86,2 proc.) bei savivaldybės valdymas (82,1 proc.) Mažiausiai daliai, tačiau vis tiek daugiau nei pusei respondentų aktuali sritis buvo verslo plėtra ir investicijos (59,8 proc.).

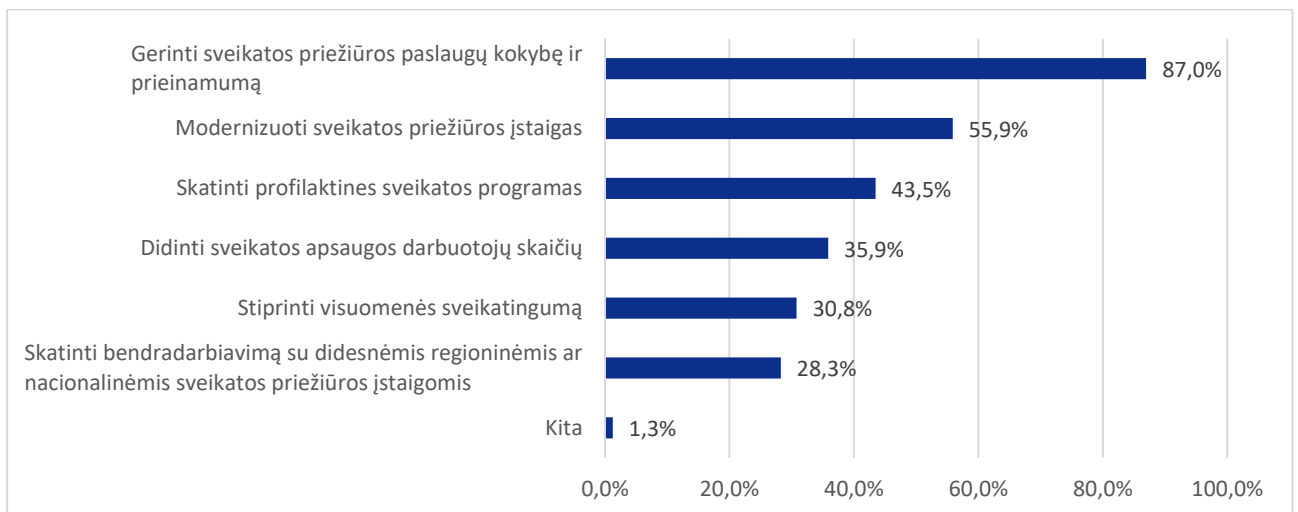

34 pav. Respondentų atsakymai nurodant, ar jiems yra aktuali nurodyta sritis

Toliau pateikiami atsakymai pagal kiekvieną sritį pagal aktualumą respondentams.

Sveikatos apsauga

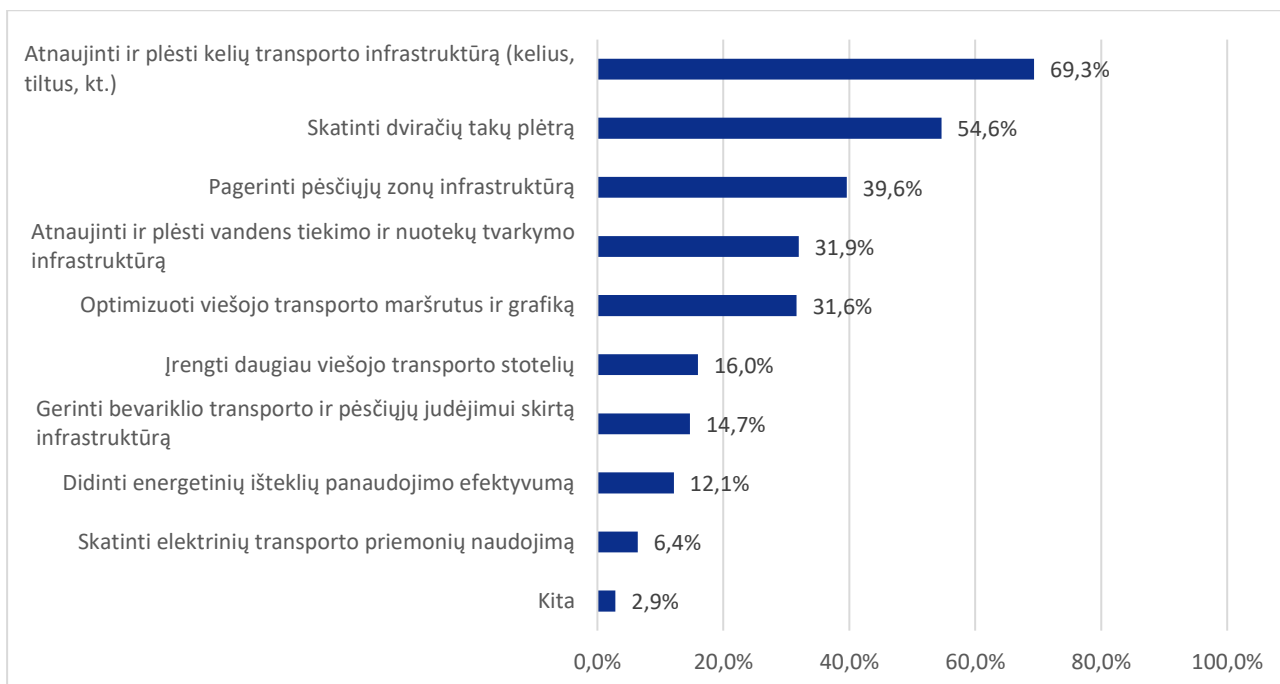
Respondentai, atsakydami apie tai, kurie iš išvardintų pasiūlymų labiausiai tobulintų sveikatos apsaugos sritį, dažniausiai rinkosi gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą (87,0 proc.) (žr. 35 pav.).

35 pav. Respondentų atsakymai į klausimą „Kurie iš toliau išvardintų pasiūlymų labiausiai tobulintų Sveikatos apsaugos sritį?“

Viešoji infrastruktūra ir susisiekimas

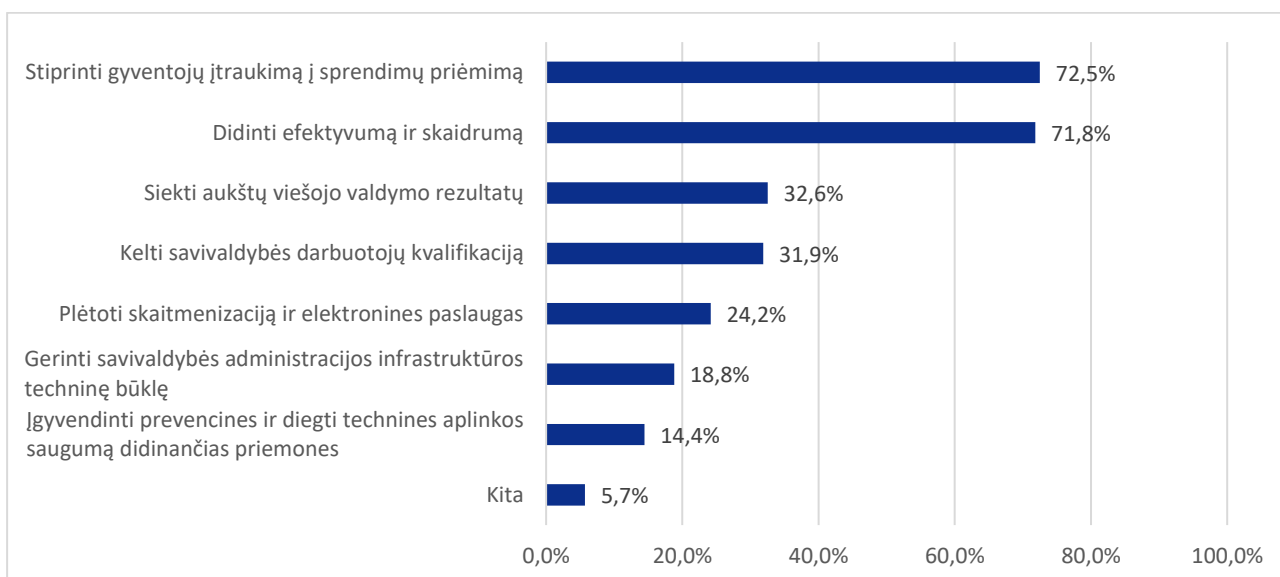
Respondentai, atsakydami apie tai, kurie iš išvardintų pasiūlymų labiausiai tobulintų viešosios infrastruktūros ir susisiekimo sritį, dažniausiai rinkosi atnaujinti ir plėsti kelių transporto infrastruktūrą (kelius, tiltus, kt.) (69,3 proc.) (žr. 36 pav.).

36 pav. Respondentų atsakymai į klausimą „Kurie iš toliau išvardintų pasiūlymų labiausiai tobulintų Viešosios infrastruktūros ir susisiekimo sritį?“

Savivaldybės valdymas

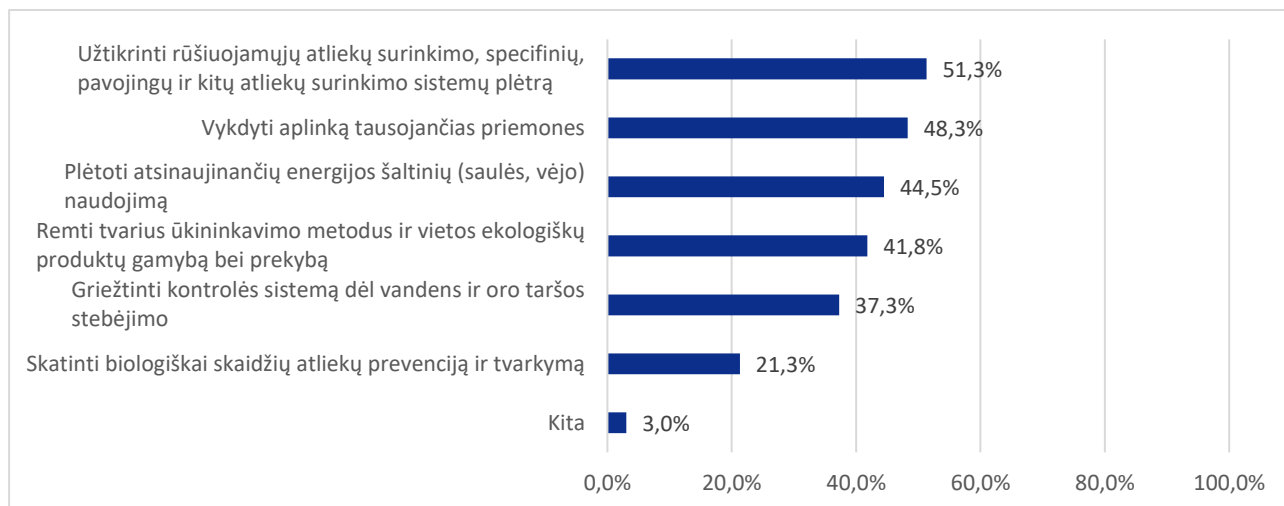
Respondentai, atsakydami apie tai, kurie iš išvardintų pasiūlymų labiausiai tobulintų savivaldybės valdymo sritį, dažniausiai rinkosi stiprinti gyventojų įtraukimą į sprendimų priėmimą (72,5 proc.). Labai panaši dalis (71,8 proc.) respondentų taip pat nurodė didinti efektyvumą ir skaidrumą (žr. 37 pav.).

37 pav. Respondentų atsakymai į klausimą „Kurie iš toliau išvardintų pasiūlymų labiausiai tobulintų Savivaldybės valdymo sritį?“

Aplinkos apsauga

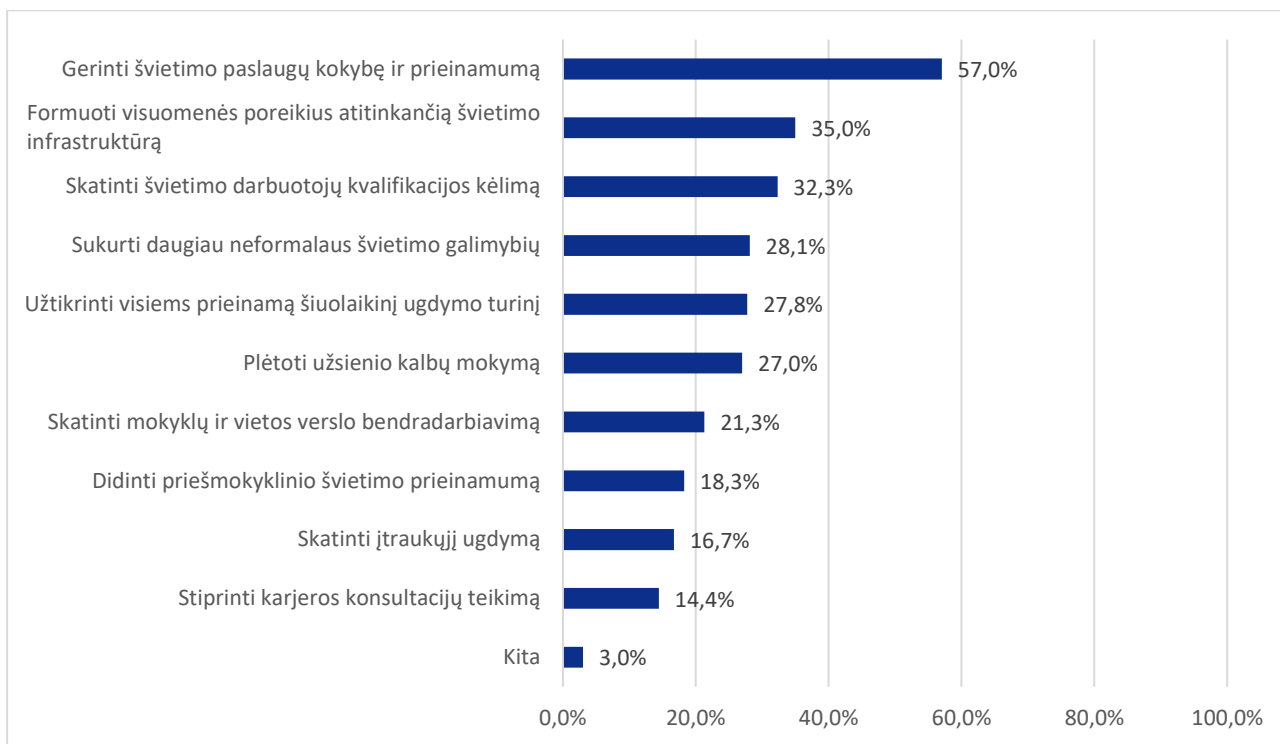
Aplinkos apsaugos srityje nei vienas atsakymų variantas neišsiskyrė ryškiai (žr. 37 pav.). Dauguma respondentų (51,3 proc.) nurodė užtikrinti rūšiuojamųjų atliekų surinkimo, specifinių, pavojingų ir kitų atliekų surinkimo sistemų plėtrą, panaši dalis (48,3 proc.) respondentų nurodė vykdyti aplinką tausojančias priemones.

38 pav. Respondentų atsakymai į klausimą „Kurie iš toliau išvardintų pasiūlymų labiausiai tobulintų Aplinkos apsaugos sritį?“

Švietimas

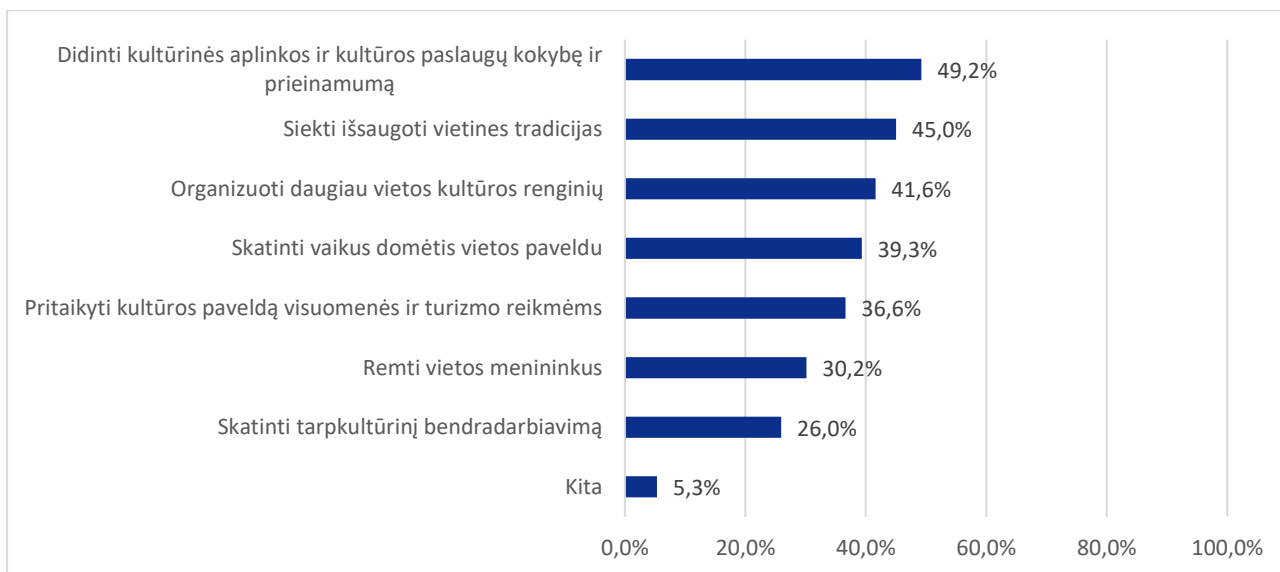
Respondentai, atsakydami apie tai, kurie iš išvardintų pasiūlymų labiausiai tobulintų švietimo sritį, dažniausiai rinkosi gerinti švietimo paslaugų kokybę ir prieinamumą (57,0 proc.) (žr. 39 pav.)

39 pav. Respondentų atsakymai į klausimą „Kurie iš toliau išvardintų pasiūlymų labiausiai tobulintų Švietimo sritį?“

Kultūra

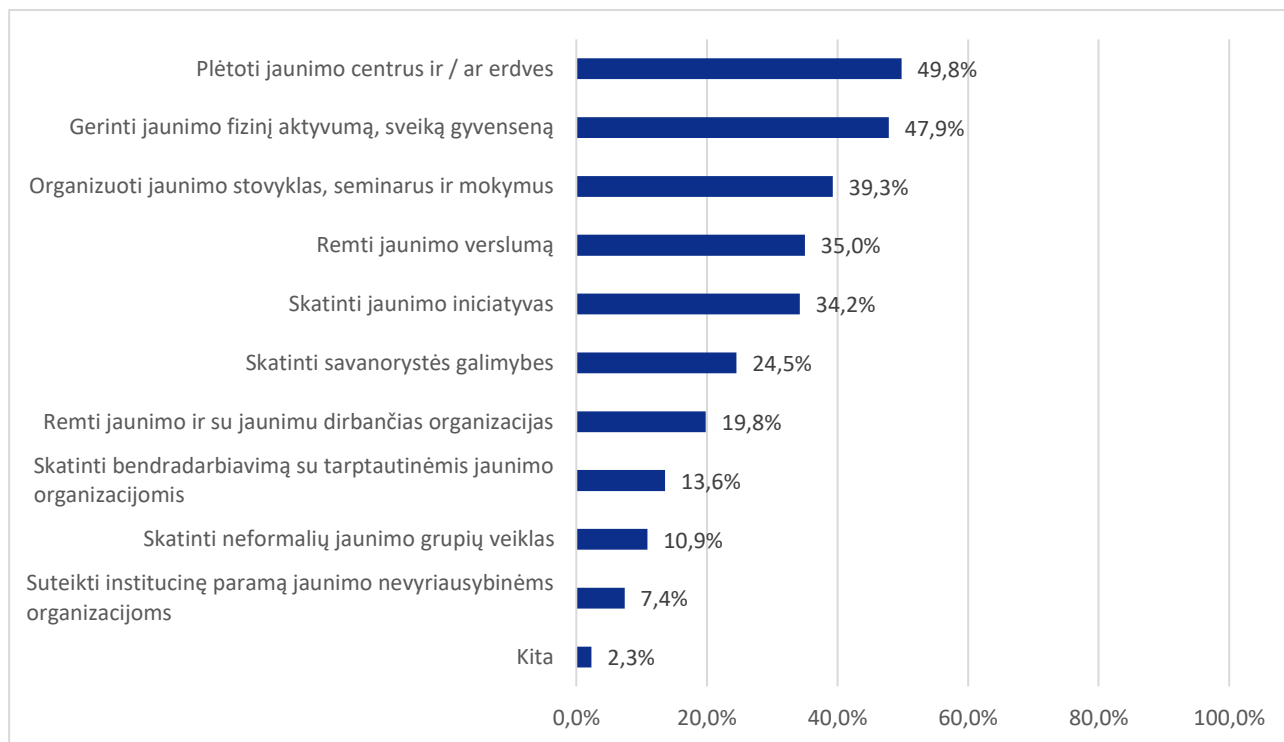
Kultūros srityje nei vienas atsakymų variantas neišsiskyrė ryškiai (žr. 40 pav.37 pav.). Dauguma respondentų (49,2 proc.) nurodė didinti kultūrinės aplinkos ir kultūros paslaugų kokybę ir prieinamumą, panaši dalis (45,0 proc.) respondentų nurodė siekti išsaugoti vietines tradicijas.

40 pav. Respondentų atsakymai į klausimą „Kurie iš toliau išvardintų pasiūlymų labiausiai tobulintų Kultūros sritį?“

Jaunimo užimtumas

Jaunimo užimtumo srityje nei vienas atsakymų variantas neišsiskyrė ryškiai (žr. 41 pav.37 pav.). Dauguma respondentų (49,8 proc.) nurodė plėtoti jaunimo centrus ir / ar erdves, panaši dalis (47,9 proc.) respondentų nurodė gerinti jaunimo fizinį aktyvumą, sveiką gyvenseną.

41 pav. Respondentų atsakymai į klausimą „Kurie iš toliau išvardintų pasiūlymų labiausiai tobulintų Jaunimo užimtumo sritį?“

Darni teritorinė plėtra

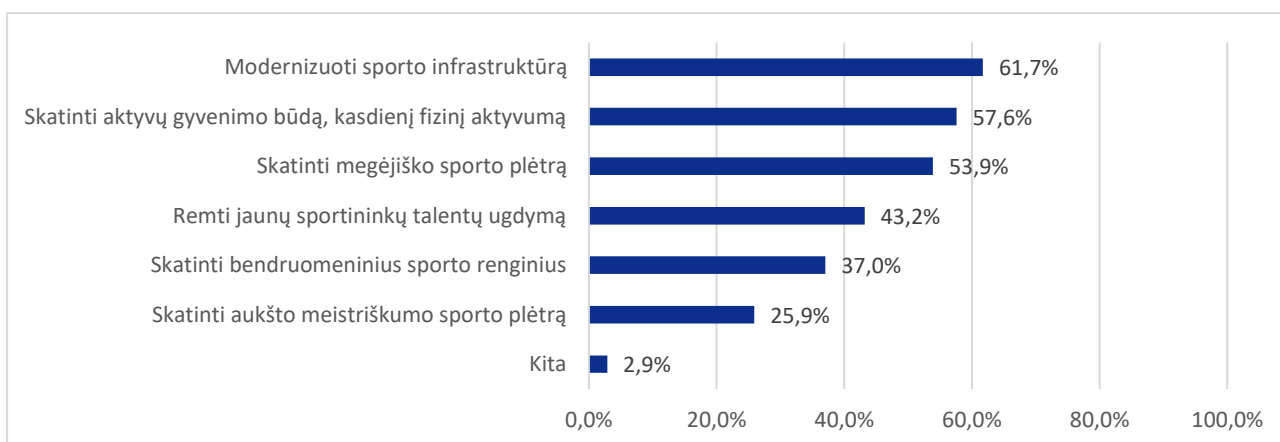
Respondentai, atsakydami apie tai, kurie iš išvardintų pasiūlymų labiausiai tobulintų darnios teritorinės plėtros sritį, dažniausiai rinkosi kompleksiskai gerinti rajono viešąsias erdves ir gyvenamąją aplinką (69,1 proc.) (žr. 42 pav.).

42 pav. Respondentų atsakymai į klausimą „Kurie iš toliau išvardintų pasiūlymų labiausiai tobulintų Darnios teritorinės plėtros sritį?“

Sportas

Sporto srityje nei vienas atsakymų variantas neišsiskyrė ryškiai (žr. 43 pav.37 pav.). Dauguma respondentų (61,7 proc.) nurodė modernizuoti sporto infrastruktūrą, panaši dalis (57,6 proc.) respondentų nurodė skatinti aktyvų gyvenimo būdą, kasdienį fizinį aktyvumą.

43 pav. Respondentų atsakymai į klausimą „Kurie iš toliau išvardintų pasiūlymų labiausiai tobulintų Sporto sritį?“

Kaimo, mažesnių miestų plėtra

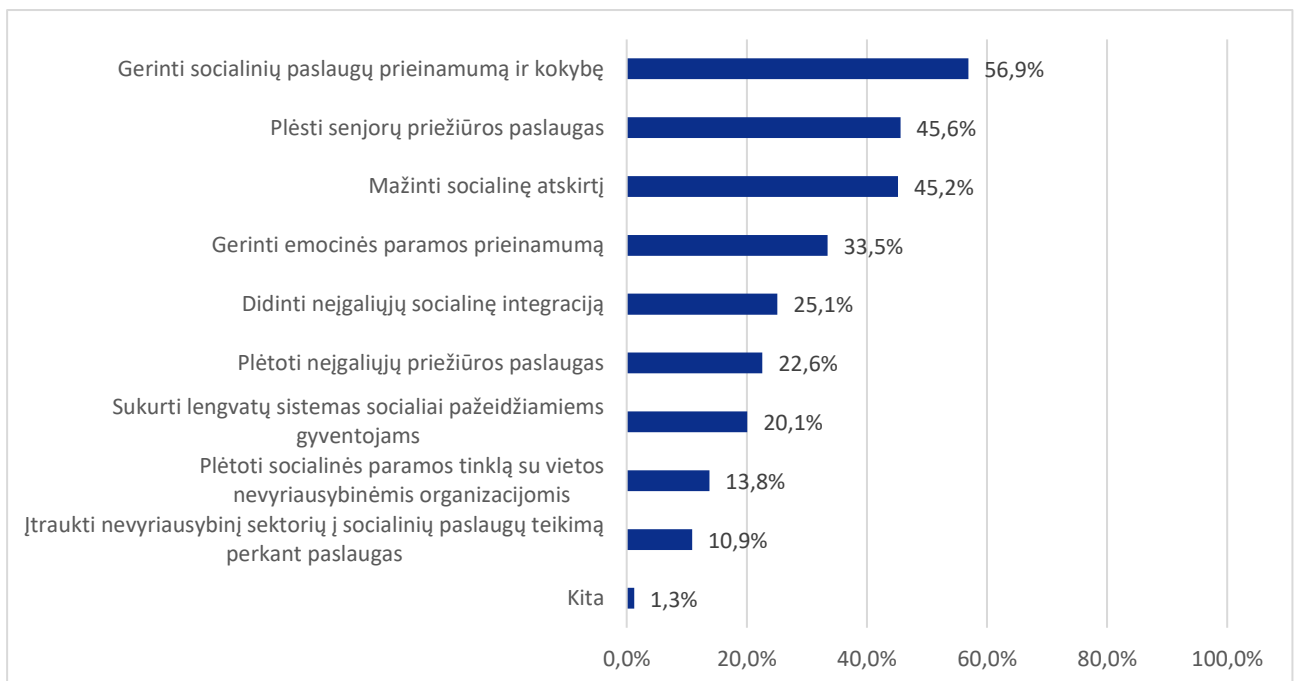
Respondentai, atsakydami apie tai, kurie iš išvardintų pasiūlymų labiausiai tobulintų kaimo, mažesnių miestų plėtros sritį, dažniausiai rinkosi gerinti kaimo vietovių infrastruktūrą (80,5 proc.) (žr. 44 pav.).

44 pav. Respondentų atsakymai į klausimą „Kurie iš toliau išvardintų pasiūlymų labiausiai tobulintų Kaimo, mažesnių miestų plėtros sritį?“

Socialinės paslaugos

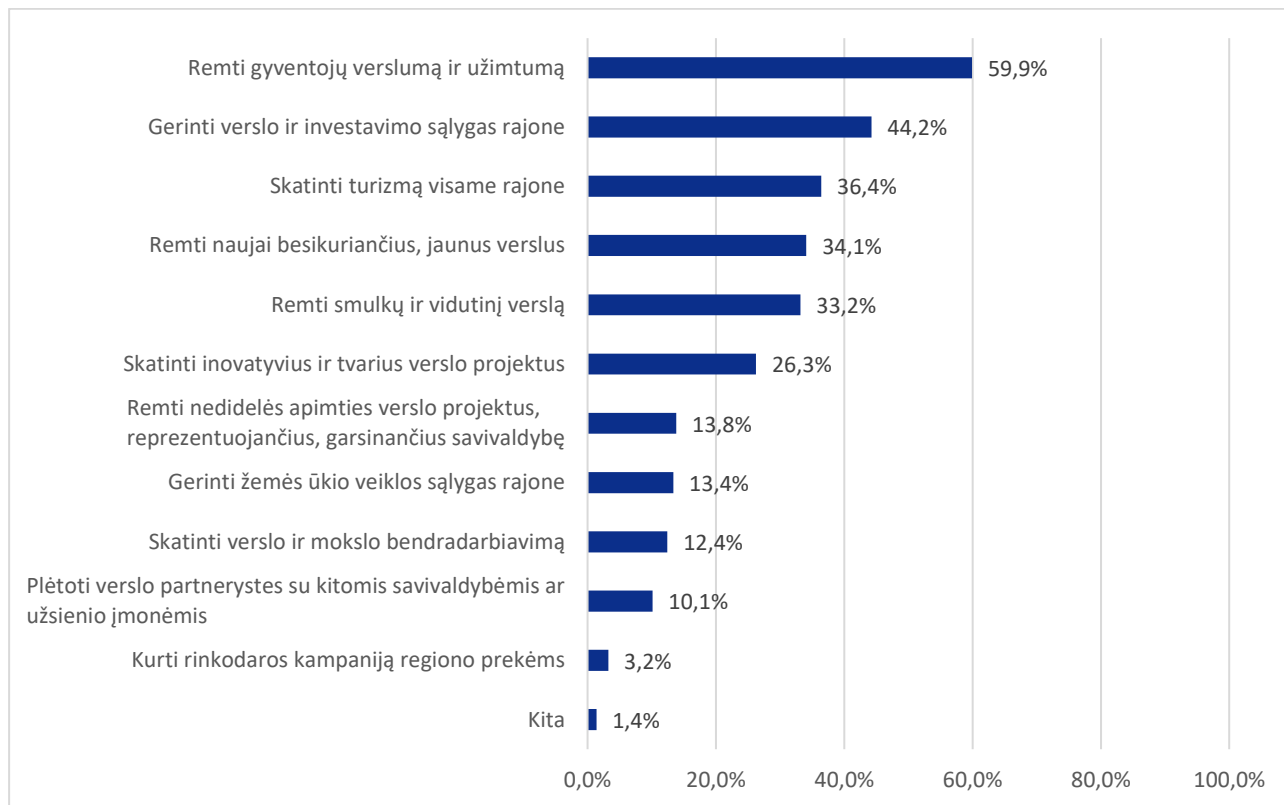
Respondentai, atsakydami apie tai, kurie iš išvardintų pasiūlymų labiausiai tobulintų socialinių paslaugų sritį, dažniausiai rinkosi gerinti socialinių paslaugų prieinamumą ir kokybę (56,9 proc.) (žr. 45 pav.).

45 pav. Respondentų atsakymai į klausimą „Kurie iš toliau išvardintų pasiūlymų labiausiai tobulintų Socialinių paslaugų sritį?“

Verslo plėtra ir investicijos

Respondentai, atsakydami apie tai, kurie iš išvardintų pasiūlymų labiausiai tobulintų verslo plėtros ir investicijų sritį, dažniausiai rinkosi remti gyventojų verslumą ir užimtumą (59,9 proc.) (žr. 46 pav.).

46 pav. Respondentų atsakymai į klausimą „Kurie iš toliau išvardintų pasiūlymų labiausiai tobulintų Verslo plėtros ir investicijų sritį?“

7.SSGG analizė

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
<ul style="list-style-type: none"> • Strategiškai patogi geografinė padėtis • Didėjantis savivaldybės gyventojų skaičius ir darbingo amžiaus gyventojų dalis • Aukštas užimtumo lygis ir mažėjantys nedarbo rodikliai • Augantis ir Vilniaus apskrityje (atmetus Vilniaus miestą) didžiausias vidutinis mėnesinis darbo užmokestis • Augantis mažų ir vidutinių įmonių skaičius, besiplečiančios verslo galimybės • Aktyvus savivaldybės įsitraukimas į projektų įgyvendinimą • Augantis bibliotekų lankytojų skaičius • Ženklus lankytojų skaičiaus muziejaus ekspozicijose ir parodose augimas • Didėjantis dėmesys asmenų, turinčių negalią, įtraukimui į kultūrinį gyvenimą • Didelis turizmo potencialas dėl istorinių, kultūrinių, gamtinių objektų • Švietimo sistema pritaikyta daugiakultūrei demografijai • Plėtojamos mokinių pavėžėjimo paslaugos • Dalyvavimas programoje „Tūkstantmečio mokyklos“ • Aktyviai vykdomos sporto varžybos, renginiai, augantis dalyvių skaičius • Vienas didžiausių miškingumų apskrityje • Įgyvendinamos aplinkosaugos iniciatyvos 	<ul style="list-style-type: none"> • Mažesnis už Lietuvos vidurkį socialinės paramos veiksmingumo indeksas • Nors mažėjantis, tačiau ryškus nusikalstamumo lygis • Augantis tiek šeimų, patiriančių socialinę riziką, tiek vaikų šiose šeimose skaičius • Sveikatos priežiūros specialistų trūkumas • Aukštas ligotumas ir mirtingumas kraujotakos sistemos ligomis • Mažėjančios materialinės investicijos savivaldybėje • Nepaisant augančio apgyvendinimo įstaigų skaičiaus, mažėjantis numerių skaičius jose • Mažėjantis savivaldybės ūkininkų ūkių skaičius • Mažėjantis miškingumas • Nepakankamai išvystyta kelių ir transporto infrastruktūra, trūksta dviračių takų • Turizmui būdingas sezoniškumas • Nepakankamai prižiūrėtos viešosios erdvės • Nepakankamai išvystytos susisiekimo galimybės tarp rajono gyvenviečių • Parkavimo vietų trūkumas
GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> • Naujų poilsio ir pramogų zonų plėtojimas • Vidutinio ir smulkiojo verslo plėtojimas • Kvalifikacijos kėlimo galimybės specialistams (gydytojams, pedagogams) • Nevyriausybinų organizacijų įsitraukimas teikiant socialines paslaugas • Paveldo objektai kaip būdas tenkinti kultūros, ekonominius poreikius ir plėtoti turizmą • Investicijų pritraukimas į infrastruktūros ir verslo projektus • Skaitmenizavimo, išmaniųjų sprendimų pritaikymas paslaugų teikimui • Parama aplinkosauginėms iniciatyvoms 	<ul style="list-style-type: none"> • Iššūkiai darbo rinkoje dėl senėjančios visuomenės • Vietinių gyventojų gyvenimo kokybės trukdžiai dėl intensyvaus turizmo • Priklausomybė nuo turizmo sektoriaus • Augančios socialinės ir sveikatos apsaugos išlaidos dėl gyventojų įpročių • Mažėjantis gyventojų kultūrinis aktyvumas • Urbanizacijos procesų neigiama įtaka natūraliai aplinkai • Mažėjantis gyventojų pasitikėjimas savivaldybės valdymu • Ekonominiai iššūkiai dėl geopolitinės situacijos